

הפניקס חברה לביטוח בע"מ

**דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 30 ביוני 2008**

(בלתי מבוקרים)

הפניקס חברה לביטוח בע"מ

תוכן העניינים-

<u>עמוד</u>	
1-17	דוח הדירקטוריון הצהרות מנכ"ל ומנהל כספים לגבי הדיווחים לדוח
18-19	הכספי
20	דוח סקירה של רואי חשבון <u>דוחות כספיים מאוחדים:</u>
21-22	מאזנים
23	דוחות רווח והפסד
24-25	דוחות על השינויים בהון העצמי
26-28	דוחות על תזרימי המזומנים
29-30	פירוט נכסים והתחייבויות
31-89	באורים לדוחות הכספיים

1. תאור החברה וסביבתה העסקית

א. תיאור החברה

מבנה הקבוצה, ובעלי מניותיה

הדוחות הכספיים של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הפניקס ביטוח" או "החברה") הינם דוחות לתקופה ינואר- יוני 2008, (להלן - "תקופת הדוח") ולרבעון שהסתיים באותו תאריך.

דוח הדירקטוריון סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה לתקופת הדוח מתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם דוח הדירקטוריון והדוחות הכספיים המלאים לשנת 2007. דוחות הביניים המתפרסמים בזה הינם דוחות מאוחדים ליום 30 ביוני 2008.

במאזן המאוחד נכללו בנוסף לחברה, חברה העוסקת בניהול סוכנויות "סלעית חברה להשקעות ואחזקות בע"מ" (להלן - "סלעית") (שיעור השליטה 100%) וכן חברה העוסקת בניהול קרנות פנסיה (הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ) (להלן - "הפניקס פנסיה") (שיעור השליטה 100%).

על סמך פרסומי איגוד חברות הביטוח בישראל, על בסיס נתוני דצמבר 2007, מהווה הפניקס ביטוח כ- 15.4% משוק ביטוח החיים בארץ וכ- 12.2% משוק הביטוח הכללי.

הפניקס ביטוח הינה חברה בת בשליטה מלאה של הפניקס אחזקות בע"מ (להלן - "הפניקס אחזקות" או "חברת האם").

אימוץ לראשונה של תקני IFRS

בחודש אפריל 2008 פרסם המפקח על הביטוח חוזר הנחיות בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "תקני IFRS"). חוזר זה קובע הוראות הנוגעות ליישום אימוץ התקינה הבינלאומית בדוחות הכספיים החל מהרבעון הראשון בשנת 2008. דוחות כספיים אלה נערכו לראשונה על פי תקני IFRS במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני 2008 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

החברה אימצה לראשונה את תקני IFRS בשנת 2008. לפני אימוץ תקני IFRS, ערכה החברה את דוחותיה הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל. הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של החברה לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל נערכו ליום 31 בדצמבר 2007 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך.

בדבר המדיניות החשבונאית שיישמה החברה לפי תקני IFRS, ראה באור 2 לדוחות הכספיים וכן באור 8 לדוחות הכספיים בדבר ההתאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS, תוך פירוט ההבדלים במבנה הדיווח בין התקינה הישראלית לבין הדוח הנוכחי ליום 30 ביוני 2008.

מגזרי פעילותה של החברה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומי 8 בדבר מגזרי פעילות (להלן: "IFRS 8"). ראה באור 3 לדוחות הכספיים. במסגרת אימוץ ה- IFRS 8 נבחנו מחדש מגזרי (תחומי הפעילות) של החברה.

הקבוצה פועלת במספר מגזרים מרכזיים:

• מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך-

מגזר פעילות זה כולל את ענף ביטוח החיים, וענף קרנות הפנסיה. הפעילות בענף ביטוח החיים מתבצעת באמצעות החברה. פעילות ענף הפנסיה מבוצע באמצעות חברת הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ (להלן: "הפניקס פנסיה") (שיעור השליטה 100%).

מגזר זה מתמקד בעיקר בחיסכון לתקופת פרישה וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בדוח תאור עסקי התאגיד לשנת 2007 כללה החברה את ביטוחי הסיעוד ומחלות קשות במסגרת תחום פעילות ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח. החל מתקופת הדוח סיווגה החברה את הפעילות הנ"ל למגזר פעילות ביטוחי בריאות- ראה להלן.

• מגזר ביטוחי הבריאות-

מגזר זה כולל את פעילות החברה במסגרת ביטוחי הבריאות לפרטים ולקולקטיבים וביטוחי שיניים וכן את פעילות החברה במסגרת ביטוחי סיעוד וביטוחי מחלות קשות (אשר נכללו בדוח 2007 במסגרת תחום פעילות ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח) ואת ביטוחי נסיעות לחו"ל, עובדים זרים וימי מחלה (אשר נכללו בדוח 2007 במסגרת תחומי פעילות ביטוח כללי).

• מגזרי הביטוח הכללי-

במסגרת הביטוח הכללי פועלת החברה במגזר ביטוח רכב חובה, במגזר ביטוח רכב רכוש ובמגזר ביטוח כללי אחר הכולל את יתר ענפי הביטוח הכללי בענפי הרכוש והחבובות.

בדוח תאור עסקי התאגיד לשנת 2007 כללה החברה בתחומי פעילות ביטוח כללי גם את ביטוחי נסיעות לחו"ל, עובדים זרים וימי מחלה, החל מתקופת הדוח סיווגה החברה את הפעילות הנ"ל למגזר ביטוחי הבריאות.

ב. התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

השקעות

(א) ביום 23 במרס 2008 חתמה החברה על הסכם לרכישת 25% בלתי מסוימים מכלל הזכויות במרכז המסחרי מסוג Power Center, הידוע בשם המסחרי "סטאר סנטר" באשדוד (להלן: "המרכז"), שבבעלות פילגר בע"מ, Storm B. Sport and Investments LTD ובילבו ג.ל. השקעות בע"מ (להלן: "המוכר") תמורת סך של כ- 132.3 מיליוני ש"ח. המרכז כולל שני שלבים, הראשון מאוכלס במלואו, השני מאוכלס בחלקו, ויתרתו נמצאת בשלבי הקמה סופיים וצפויה להיות מושלמת במהלך החודשים הקרובים. המרכז כולל כ-47 אלף מ"ר ברוטו להשכרה ו כ- 1,400 מקומות חניה. שטח המרכז כולו עומד על כ- 90 אלף מ"ר. למעלה מ- 95% משטחי המסחר במרכז הושכרו (לרבות בחלק שטרם הושלם) לכ- 125 רשתות ובתי עסק. חלק הרוכשת בהכנסה השנתית נטו (NOI) של המרכז צפוי לעמוד על כ-10.1 מיליוני ש"ח. כמו כן נחתם בין החברה למוכר הסכם שיתוף ביניהם הקובע בין היתר תנאים בדבר הניהול של המרכז והוראות בדבר יחסיהם כבעלים משותפים של המרכז. ביום 15 באפריל 2008 השלימה החברה, לאחר קבלת אישור המפקח על הביטוח, את רכישת ה- 25% בלתי מסוימים מכלל הזכויות במרכז, תמורת סך של כ- 134.6 מיליון ש"ח (ההפרש מהסכום המקורי שדווח נובע מהצמדה של חלק מהתמורה לשער היציג של דולר ארה"ב).

(ב) בהתאם להסכם רכישת הפעילות אשר נחתם ביום 20 במאי 2008, בין החברה, בשם שקל סוכנות לביטוח (2008) בע"מ (חברה בשליטתה ובבעלותה המלאה, באמצעות הפניקס סוכנויות ביטוח בע"מ) (להלן: "הרוכשת"), לבין מר מאיר אוזן וחברות בשליטתו (להלן: "אוזן"), לרכישת פעילותה של קבוצת שקל – ניהול ביטוחים ופיננסים (להלן: "שקל" או "קבוצת שקל" ו-"ההסכם"). ולאחר שהתקיימו התנאים המתלים להשלמת העסקה ביום 4 באוגוסט, 2008 ("מועד ההשלמה"), הושלמה העסקה נשוא ההסכם. בהתאם להסכם, במועד ההשלמה, רכשה הרוכשת את מלוא פעילות קבוצת שקל, לרבות מוניטין של קבוצת שקל ושל אוזן, וזכויות שקל ואוזן במיזמים משותפים בתחום פעילותה של קבוצת שקל. כן נרכשה התוכנה המשמשת את קבוצת שקל לפעילותה השוטפת, והכל בתמורה לכ- 128 מיליון ש"ח. החל ממועד ההשלמה מר מאיר אוזן מכהן כיו"ר דירקטוריון הרוכשת לתקופה של חמש שנים.

(ג) ביום 27 ביולי 2008 חתמו החברה האם והחברה (להלן: "הפניקס") עם חברת דיוויד שילד - סוכנות לביטוח (2000) בע"מ (להלן: "דיוויד שילד" או "הסוכנות") על מסמך עקרונות מחייב לפיו הפניקס קיבלה אופציה לרכישת 33.3% ממניות הסוכנות. זאת במסגרת שיתוף פעולה

בניהם בתחום של ביטוח רפואי מקיף לתושבים השוהים מחוץ לארץ מוצאם, וכיסוי לתקופת העדר זכויות רפואיות בישראל, תוך התמחות באוכלוסיה הישראלית השוהה בחו"ל (להלן: "פעילות הסוכנות").

במסמך העקרונות סוכם, כי הפניקס תהיה המבטחת של פעילות הסוכנות לא יאוחר מה- 1 באוגוסט 2009 (להלן: "עסקת הביטוח") ותעמיד לסוכנות הלוואות. כאמור ניתנה לפניקס אופציית CALL לרכוש 33.3% ממניות החברה תוך 24 חודשים ממועד עסקת הביטוח, בתמורה שתשקף שווי חברה שלא יעלה על 160 מיליון ש"ח, בהתאם לנוסחה אשר נגזרת מביצועי הסוכנות. התמורה תשא הפרשי הצמדה למדד וריבית בשיעור של 5.25% לשנה ממועד חתימת מזכר העקרונות (להלן: "סכום התמורה"). סכום התמורה ישקף שווי חברה שלא יפחת מ- 125 מיליון ש"ח (בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כאמור). מימוש האופציה יכול שיהיה בהקצאת מניות על ידי הסוכנות ו/או רכישתן מהבעלים לשיקול דעת הפניקס.

אם תמומש האופציה, הוסכם, כי מר אלון קצף, מנכ"ל הסוכנות, מייסדה והבעלים (של 50%), ימשיך וינהל את הסוכנות למשך 4 שנים ממועד מימוש האופציה או חמש שנים ממועד חתימת מזכר העקרונות, ולשמש דירקטור שנתיים נוספות. כמו"כ התחייב מר קצף וכן בעלי המניות הנוספים בסוכנות, כל עוד הינם בעלי מניות או נושאי משרה בסוכנות, ולמשך 24 חודשים נוספים, לבצע את כל פעילותם בתחום ביטוח הבריאות בסוכנות, ובנוסף התחייבו כי למשך 36 חודשים נוספים מתום תקופה זו, לבצע את כל פעילותם בתחום פעילות הסוכנות באמצעות הסוכנות.

מימוש האופציה מותנה באישור הממונה על ההגבלים העסקיים, והפוליסות נשוא עסקת הביטוח באישור המפקח על הביטוח.

מימון

ביום 14 בפברואר 2008 גייסה החברה באמצעות הנפקת כתב התחייבות נדחה לבנק הפועלים ולגופים נוספים המפורטים בכתב ההתחייבות הנדחה סכום של 200 מיליון ש"ח לתקופה של 6 שנים, בריבית שנתית של 4.6%. הקרן והריבית צמודים למדד המחירים לצרכן. הקרן תפרע ב- 16 תשלומים רבעוניים שווים החל מחודש מאי 2010. הריבית תשולם בתשלומים רבעוניים החל מחודש מאי 2008. כתב ההתחייבות הנדחה מהווה הון משני לענין תקנות ההון.

תנודתיות בשוק ההון ובשערי חליפי

בתקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2008 נמשכה התנודתיות הגבוהה בהכנסות מהשקעות המבטאת את התנהגות שוקי ההון בארץ ובעולם ואת התנהגות מדד המחירים לצרכן ושער הדולר, אשר להם השפעה על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול להם זכאית החברה ממבטוחיה.

בשל התשואה השלילית בפוליסות המשתתפות ברווחים החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים, ולא תוכל לגבות דמי ניהול משתנים, כל עוד לא תושג תשואה חיובית שתכסה את התשואה הריאלית השלילית שנצברה עד כה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית כאמור, הינו כ- 167 מיליון ש"ח, דבר שיקטין את דמי הניהול שתגבה החברה ואת הרווחיות שתרשום החברה בעתיד.

תיאור הסביבה העסקית

ג.

להלן מפורטים חוזרים, טיוטות חוזרים, תקנות והנחיות של המפקח על הביטוח (להלן- "המפקח") שפורסמו בתקופת הדוח:

כללי

(א) בחודש ינואר 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר רשימת נכסי הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד. בהתאם לחוזר, גוף מוסדי יפרסם רשימת נכסים רבעונית ברמת הנכס הבודד, ליום האחרון של כל רבעון לפי הפירוט שבחוזר ובמתכונת המפורטת בו. רשימת הנכסים תסוקר על ידי רואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי. תחילתו של חוזר זה מהדיווחים בגין הרבעון השני של שנת 2008. בחודש אוגוסט 2008 החוזר תוקן וצויין, כי דיווח חברה מנהלת עבור כל קופות הגמל יחד ודיווח מבטח עבור כל התחייבויות תלויות תשואה יחד יחל מהדיווחים בגין הדיווח השנתי לשנת 2008.

(ב) בחודש ינואר 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר המסדיר את דרכי עבודת רואה חשבון מבקר של גוף מוסדי ואת מארג היחסים שלו עם הגוף המוסדי ועם הממונה. בנוסף, פרסם המפקח טיוטת תקנות הקובעות כללים למניעת ניגודי עניינים ולהבטחת אי תלותו של רואה חשבון מבקר של גוף מוסדי. מטרת הטיטות הינה קביעת כללים

להבטחת פעילותו התקינה של רואה החשבון המבקר של גוף מוסדי, ובכלל זה, חובותיו ודרכי עבודתו, וכן חובותיו של הגוף המוסדי בקשר עם הביקורת החיצונית. תחילתו של טיוטת החוזר ביום 1 ביולי 2008. בין חברות הביטוח למפקח מתקיימים דיונים בקשר לטייטה זו.

(ג) בחודש פברואר 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר דיווח רבעוני לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות העמיתים. הדיווח על הוצאות אלו מופיע כיום באופן חלקי ומתומצת בדוחות הכספיים ובדוח לעמית. לפיכך, נוצר הצורך לפרט את מרכיבי ההוצאות הישירות הנגבות בשל ביצוע עסקאות בגופים המוסדיים, ובאמצעות כך להגביר את רמת המידע המוצג לציבור וליצור מנגנון שקוף ביחס לגביית הוצאות אלו. הדיווח הינו בדרך פרסום לציבור באמצעות אתר האינטרנט של חברת הביטוח או החברה המנהלת, במתכונת, כפי שצוינה בחוזר. הדיווח הינו לארבע התקופות האחרונות, כאשר התקופה הראשונה שתוצג היא התקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2008. בחודש אוגוסט 2008 החוזר תוקן וצויין, כי דיווח קופות גמל בנפרד עבור כל קופת גמל ודיווח התחייבויות תלויות תשואה בנפרד עבור כל מסלול וקרן במסגרת נספח 1 יחל מהדיווחים בגין הדיווח השנתי לשנת 2008.

(ד) בחודש פברואר 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי. למידע שמספקות חברות הדירוג באשר לנכסים שונים, ישנה חשיבות גבוהה בקבלת החלטות ההשקעה של הגופים השונים הפועלים בשוק ההון, הן בבחינת חלופות השקעה והן באינדיקציה לגבי רמת הסיכון של נכסים אלו. כיום, סולם הדירוג המקומי, בו משתמשות חברות הדירוג הישראליות לדירוג חוב של חברה ישראלית, אינו תואם לסולם הדירוג הבינלאומי. הבחנה זו יוצרת מספר בעיות. לפיכך, על חברות הדירוג שקיבלו אישור מהממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון לפעול כחברה מדרגת בהתאם לחוזר שוק ההון 2004/1, לפרסם סולם המרה בין סולם הדירוג המקומי לבין סולם הדירוג הבינלאומי במקום בולט וברור באתר האינטרנט של חברת הדירוג. על החברות לעקוב באופן שוטף אחר סולם ההמרה ולעדכנו במידת הצורך. מועד פרסום סולם ההמרה החל מיום 1 בינואר 2009. בין חברות הביטוח למפקח מתקיימים דיונים בקשר לטייטה זו.

(ה) בחודש אפריל 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה לענין הוראות בדבר חישוב שווי נכסים של גוף מוסדי במטרה לקבוע עקרונות כלליים וספציפיים לאופן הערכת נכסים בגופים מוסדיים, ולתהליכי הבקרה עליהם. תחילתן של ההוראות טיוטת החוזר הינה מיום 1 ביולי 2008.

(ו) בחודשים אוקטובר 2007 ואפריל 2008 פורסמו טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי הנדרש ממבטח), התשס"ח – 2007. דרישות ההון מחברות הביטוח הקיימות כיום בישראל, מתייחסות לסיכון הביטוחי בביטוח כללי בעיקר ואינן מביאות בחשבון סיכונים נוספים להם הן חשופות. זאת, בניגוד למקובל במדינות מפותחות, בהן הקצאת הון נוגעת לסיכונים שונים להם חשופות חברות הביטוח ובניגוד למגמה הרווחת בעולם. מגמה אשר באה לידי ביטוי, בין היתר, בהצעה לדירקטיבה II Sovenyency שהמפקח על הביטוח מיישם בישראל בדבר הקצאת הון יעילה יותר, הנוגעת למכלול הסיכונים להם חשופות חברות הביטוח, לרבות סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים.

במסגרת הטייטה מוצע להוסיף לדרישות ההון הקיימות בישראל דרישות הון בגין קטגוריות אלה: (א) דרישות הון בשל נכסי השקעה המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה. (ב) סיכוני קטסטרופה בעסקי ביטוח כללי. (ג) סיכוני אשראי כשיעור מהנכסים לפי מידת הסיכון המאפיינת את הנכסים השונים. (ד) סיכונים תפעוליים. טיוטת התקנות מחייבת השלמת דרישות ההון החדשות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2010 בשלושה חלקים שנתיים שווים. דרישות ההון החדשות צפויות להגדיל באופן משמעותי את ההון העצמי המינימלי הנדרש, אולם לא ניתן להעריך את השפעתן עד לגיבוש הסופי של התקנות.

ביום 6 במאי 2008 הורה המפקח על הביטוח את מנהלי חברות הביטוח, בהמשך להצעה לתיקון תקנות ההון העצמי המינימלי הנדרש בשל הגידול הצפוי בדרישות ההון מחברות הביטוח ומפאת התוצאות העסקיות ברבעון האחרון, כי עד לכניסתן לתוקף של התקנות, חברת הביטוח לא תחלק דיבידנדים בסכום העולה על מחצית הרווחים מפעילות רגילה מתחילת שנת 2008, אלא באישורו המוקדם של המפקח. ראה גם באור 4 לדוחות הכספיים.

בנוסף, ביום 17 ביוני 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר אופן יישום כללי ההצגה והמדידה

לפי ה-IFRS לצורך חישוב ההון הנדרש וההון המוכר של חברות ביטוח. מטרת החוזר הינה קביעת הוראות לעניין אופן יישום תקנות ההון לגבי השקעות בחברות מוחזקות (לרבות חברות ביטוח וחברות מנהלות שבשליטת חברת הביטוח). תחילתו של חוזר זה החל מהדוחות הכספיים בגין הרבעון השני בשנת 2008.

(ז) בחודש יוני 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר מתנות והטבות למבוטחים ולעמיתים. הוראות חוזר זה נועדו לפרט את הגבלות בדבר הענקת מתנות יקרות ערך למבוטח או עמית ע"י בעל רישיון. תחילתו של חוזר זה ביום 1 באוגוסט 2008.

(ח) בחודש יוני 2008 פרסם המפקח טיוטת נייר עמדה בדבר גרעין שליטה מינימלי בחברות הביטוח. המדיניות הקיימת של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון, קובעת כי גרעין השליטה המינימאלי של בעל שליטה יעמוד של שיעור של 50.01% מסך אמצעי השליטה במבטח. מטרת נייר העמדה הינו בחינה של המדיניות לגבי גרעין השליטה הראוי בחברת ביטוח.

(ט) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר פרסום דוחות כספיים של חברות הביטוח וקרנות הפנסיה בעיתונות. הוראות חוזר זה נועדו להסדיר את מתכונת פרסום הדוחות הכספיים של חברות הביטוח וקרנות הפנסיה בעיתונות. תחילתו של טיוטת חוזר זה החל מהדוח הכספי בגין הרבעון השני של שנת 2008.

(י) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר איסוף מידע סטטיסטי אגב יישוב תביעות. יישוב תביעות הוא מרכיב מרכזי בפעילותם של גופים מוסדיים. דרך פעולתו של גוף מוסדי במסגרת הליך יישוב תביעות משפיע במישרין על זכויותיו של התובע ועל יכולתו לבחון את דרכי הפעולה העומדות בפניו בשלבים השונים של ההליך האמור. קיימת חשיבות לאיסוף מידע סטטיסטי אגב יישוב תביעות, בין היתר, לשם פיקוח ואכיפה של הוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. כמו כן, איסוף המידע יאפשר פרסום מדדים ביחס לאופן בו מיושבות תביעות על ידי הגופים המוסדיים, שיהווו כלי נוסף למבוטחים ולעמיתים הפוטנציאליים בבחירת הגוף המוסדי עימו יתקשרו. בטיטת החוזר פורטו ההנחיות בקשר לאיסוף ושמירת נתוני התביעות, הצגת הנתונים באתר האינטרנט, אופן הדיווח לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום פרסומו והוא יחול על נתוני התביעות לשנת 2009 ואילך.

(יא) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר גמול לדירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים. מטרת טיוטת החוזר היא ליצור התאמה של תנאי הגמול של דירקטורים חיצוניים ונציגים חיצוניים בגופים מוסדיים המאוגדים בחברות פרטיות לתנאי הגמול של דירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים המאוגדים בחברות ציבוריות, וזאת משום שהרציונאל העומד בבסיס הסדרת תגמול זה זהה לגבי גוף מוסדי שהוא חברה פרטית ולגבי גוף מוסדי שהוא חברה ציבורית. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום פרסומו.

(יב) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר היערכות ל-Solvency II. בחודש יולי 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה Solvency II (להלן –"הדירקטיבה המוצעת"). הדירקטיבה המוצעת מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות ביטוח במדינות האיחוד, ומטרתה לשפר את ההגנה על כספי בעלי הפוליסות, להעמיק את האינטגרציה בין שווקים ולהגביר את התחרותיות בתחום.

בכוונת המפקח ליישם את הוראות הדירקטיבה המוצעת לגבי חברות ביטוח בישראל במועד יישומה במדינות החברות באיחוד האירופי. לפי לוחות הזמנים שנקבעו על ידי האיחוד האירופי, יישום הדירקטיבה המוצעת במדינות החברות באיחוד צפוי במחצית השנייה של שנת 2012. הדירקטיבה המוצעת כוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות ביטוח וקביעת סטנדרטים לניהולם ומדידתם, תוך מתן ביטוי בהקצאת ההון לסיכונים הגלומים בפעילותן. לבד מההיבטים הכמותיים, הדירקטיבה המוצעת מתמקדת גם בפעילויות פיקוח ובקרה פנימיים וכן במשמעת שוק, גילוי ודיווח. מטרת חוזר זה להבטיח את היערכותן הארגונית של חברות הביטוח בישראל ליישום הדירקטיבה המוצעת, ולצורך כן פורטו הנחיות בטיטת החוזר בקשר ל מינוי אחראי וצוות מפתח, היערכות הדירקטוריון, דיווחים לדירקטוריון, גילוי בדוח הדירקטוריון, דיווחים למפקח וביצוע סקר הערכה כמותית. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום פרסומו. ראה גם באור 4 לדוחות הכספיים.

(יג) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר תיקונים והבהרות לחוזרי אשראי ועדכון

לוחות הזמנים ליישומם. בחוזר גופים מוסדיים 2007-9-15 מיום 27 באוגוסט 2007 "ניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות" (להלן – 'חוזר אשראי כללי') ובחוזר גופים מוסדיים 2007-9-16 מיום 27 באוגוסט 2007 "העמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים - תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית" (להלן – 'חוזר אשראי לא סחיר'), נקבעו הוראות לעניין התשתית הארגונית והתפעולית הנדרשות לתמיכה בניהול סיכונים אשראי, לרבות קביעת מדיניות ונהלים על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעות, חובת מינוי ועדת אשראי, חובת מינוי מנהל מערך אשראי לא סחיר ועקרונות השימוש בכלים מקצועיים להערכת סיכון האשראי הלא סחיר. במסגרת החוזר הנ"ל הוציא המפקח הבהרות ותיקונים לחוזר אשראי כללי ולחוזר אשראי לא סחיר, דחיית מועדי יישום ותיקונים נוספים כמפורט בחוזר. תחילתן של הוראות חוזר זה מיום פרסומן.

(ד) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר חישוב לראשונה של נכסי השקעה בגוף מוסדי. מטרת חוזר זה היא לקבוע אופן חישוב שווי נכס סחיר ונכס לא סחיר במועד ההכרה הראשון של הנכס. העיקרון המנחה הוא שיש לקבוע את השווי ההוגן של נכס ביום ההכרה הראשון לפי הסכום ששולם עבורו. תחילתן של הוראות חוזר זה מיום כניסת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים), התשס"ח – 2008 לתוקף או מיום 1 בספטמבר 2008, לפי המאוחר מבניהם.

(טו) בחודש אוגוסט 2008 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית), התשס"ח - 2008 (להלן - התקנות) וטיוטת חוזר- הגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל, וזאת בהמשך לדוח הוועדה לבחינת הצעדים הדרושים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל שפורסם בחודש ינואר 2008. המלצות הוועדה מתמקדות בחובת ההשתתפות של הגופים המוסדיים באסיפות בעלי מניות ומחזיקי אג"ח של תאגידים שהם בעלי זכות הצבעה בהם, התמודדות עם ניגודי עניינים העלולים לפגוע באיכות ההצבעה, עידוד הגופים המוסדיים להיעזר בגורמים מקצועיים המתמחים בגיבוש המלצות הצבעה, הגברת מעורבות המוסדיים במינוי דירקטורים, ובייחוד דירקטורים חיצוניים בחברות ציבוריות ועידוד המוסדיים למעורבות פעילה בתחומים אחרים של ממשל תאגידי. בעקבות דוח הוועדה הוצע להתקין את התקנות, אשר מסדירות בין היתר את חובת ההשתתפות וההצבעה של משקיע מוסדי באסיפה כללית של תאגיד שהוא בעל זכות הצבעה בו. טיוטת החוזר מסדירה מספר נושאים הכלולים בהמלצות הוועדה ואשר לא הוסדרו במסגרת התקנות. תחילתן של הוראות טיוטת חוזר זה ביום 1 בינואר 2009.

מגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

(א) בחודש פברואר 2008 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות), התשס"ח-2008, (להלן - התקנות). במקביל להתקנת התקנות, פרסם המפקח חוזר העברת כספים בין קופות גמל. מטרת חוזר זה, בהמשך ובהתאם לתקנות הניידות, היא להסדיר את הליכי העברת הכספים בין קופות גמל. החוזר מטפל בין השאר בלוחות הזמנים להעברת הכספים, באופן ומועדים להעברת הכיסוי הביטוחי ובנתונים שיש להעביר בין החברות המנהלות. לאפשרות העברת כספי החיסכון הפנסיוני כתוצאה מיישום התקנות האמורות לעיל עשויה להיות השלכה על פעילות הקבוצה ו/או תוצאותיה בעתיד. מאחר ולא ניתן להעריך את התנהגות המבוטחים בעקבות פרסום התקנות והחוזר האמורים, לא ניתן בשלב זה לחזות את השלכות התקנות והחוזר על פעילות הקבוצה ועל תוצאותיה.

(ב) בחודש מרס 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה בדבר ביטוח משלים לעמיתים בקופות גמל. בטיטת החוזר נקבעו כללים לפיהם חברה מנהלת של קרן פנסיה או של קופת גמל רשאית לרכוש כיסויים ביטוחיים קבוצתיים עבור העמיתים בקופה. טרם נקבע מועד לתחולת טיוטת החוזר.

(ג) בחודש אפריל 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופים מוסדיים. על גוף מוסדי לבצע את כל הפעולות הנדרשות במטרה להבטיח קיומם של מערכות מידע ובסיסי נתונים המכילים נתוני מידע מהימנים, מדויקים, שלמים וזמינים הניתנים לאחזור במהירות ובאפקטיביות. בטיטת החוזר צוינו הפעולות הנדרשות מהגוף המוסדי לצורך עמידה במטרות המפורטות לעיל בקשר לניהול וטיוב מידע בדבר זכויות העמיתים, וזאת לא יאוחר מיום 31 לדצמבר 2009. תחילתן של טיוטת חוזר זה ביום פרסומן.

- (ד) בחודש מרס 2008 פרסם המפקח חוזר (להלן: "חוזר ביטוח 1-1-2008") בדבר הנחיות בנוגע לאימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בדוחות הכספיים של חברות הביטוח. חוזר זה קובע הוראות הנוגעות ליישום אימוץ התקינה הבינלאומית בדוחות הכספיים לשנת 2007. תחילתן של הוראות חוזר זה מיום פרסומן.
- בהתאם להוראות חוזר ביטוח 1-1-2008 נקבע, בין היתר, כי את השלמת העתודה בגין הפרש חיובי שיחושב נכון ליום 31 בדצמבר 2006, בין ההפרשה לעתודות לתשלום קצבה המחושבת על פי הוראות החוזר לבין ההפרשה לעתודות לתשלום קצבה אשר מחושבת לפי השיטה וההנחות עליהן התבסס המבטח בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2006, ניתן לבצע בהשלמה מיידית אשר תבוצע כתיאום ליתרות הפתיחה של ההון העצמי ליום 1 בינואר 2007, או לאורך חיי הפוליסה שזוהי החלופה בה בחרה החברה.
- (ה) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה בדבר מבנה אחיד להעברת מידע בתחום החיסכון הפנסיוני. מבנה הנתונים האחד להעברת מידע מסדיר את העברת המידע בין הגופים המוסדיים ומהם לצרכני מידע שונים בתחום החיסכון הפנסיוני, לרבות יועצים או משווקים פנסיוניים, מעסיקים או מי מטעמם (להלן – צרכני המידע).
- חוזר זה מגדיר שיטה ומבנה נתונים אחיד להעברת נתונים בין צרכני המידע. השיטה הינה כללית ומהווה בסיס לכל סוגי המידע. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום 1 בינואר 2009.
- (ו) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח טיוטת הבהרה שניה לחוזר צירוף עמיתים לגוף מוסדי. מטרת טיוטת החוזר הינה להבהיר את האמור בסעיף 13 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 (להלן – חוק הייעוץ), וכן להבהיר את היחס בין סעיף 20(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, לבין סעיף 13 לחוק הייעוץ.
- (ז) בחודש אוגוסט 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה בדבר פרסום מרכיבי התשואה של הגופים המוסדיים. בהתאם לטיוטת החוזר גוף מוסדי יפרסם את מרכיבי התשואה החודשית בציון תרומתו של כל אפיק השקעה לתשואה של כספי החיסכון שבניהולו. בנוסף, אחת לרבעון יפורסמו מרכיבי התשואה הרבעונית המצטברת במקביל למרכיבי התשואה החודשית. פירוט המרכיבים ייעשה בהתאם לאפיקי ההשקעה שצוינו בטיטת החוזר. כמו כן, גוף מוסדי ידווח לממונה את מרכיבי התשואה באמצעות אתר האינטרנט שלו, וזאת במקביל למועד פרסום הדוח החודשי באתר האינטרנט. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום 1 בינואר 2009. במקביל פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר פרסום מרכיבי התשואה של תיק הנוסטרו של חברות הביטוח. בהתאם לטיוטת החוזר חברת ביטוח תפרסם אחת לרבעון את מרכיבי התשואה החודשית בציון תרומתו של כל אפיק השקעה לתשואה של כספי הנוסטרו שבניהולה, בחלוקה לפי סוגי ההתחייבויות כמפורט בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויות), התשס"א-2001. תחילתו של טיוטת החוזר ביום 1 בינואר 2009.

מגזרי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

- (א) בחודש אפריל 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שלישית בנוגע להוראות לעניין חיתום באמצעות מאגר המידע לאיתור הונאות בענף ביטוח רכב חובה. תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן – "התקנות"), קובעות כי העברת פרטי מידע למאגר המידע לאיתור הונאות ביטוח (להלן – "המאגר"), עיון במידע המצוי בו והפניית שאילתה בנוגע לפרטים אשר במאגר, ייעשו רק על ידי מי שקיבלו לכך הרשאה מאת המבטח (להלן – "מורשים"). התקנות קובעות כי כל מבטח ימנה מבין עובדיו הבכירים ממונה על מניעת הונאות ביטוח (להלן – "הממונה"), אשר יהיה אחראי, בין היתר, לקבוע את כשירות המורשים. בטיטת חוזר זה פורטו אמות המידה לקביעת כשירות מורשים אשר הנם בעלי הרשאת חיתום כהגדרתה בתקנות (להלן – "מורשה חיתום") והוראות נוספות בעניין תהליך החיתום. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום 1 בינואר 2008.
- (ב) בחודש מרס 2008 פרסם המפקח חוזר (להלן: "חוזר ביטוח 1-1-2008") בדבר הנחיות בנוגע לאימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בדוחות הכספיים של חברות הביטוח. חוזר זה קובע הוראות הנוגעות ליישום אימוץ התקינה הבינלאומית בדוחות הכספיים לשנת 2007. תחילתן של הוראות חוזר זה מיום פרסומן. להלן עיקרי השינויים שנידונו בחוזר והקשורים לתחום פעילות ביטוח כללי:

1. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות תלויות:

בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח, החל מהדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2006 נכללו בהפרשות לתביעות תלויות, הפרשות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות המתייחסות לפוליסות בביטוח חיים וביטוח כללי שהונפקו בגין שנת חיתום 2006 ואילך. עם המעבר לתקינה הבינלאומית נרשמה ההפרשה המלאה להוצאות עקיפות גם בגין שנות החיתום שקדמו לשנת 2006.

2. חישוב הצבירה בענפי חבויות:

על פי תקנות הפיקוח יש לזקוף את ההכנסות מהשקעות בפועל לצבירה בענפי חבויות. בהתאם להוראות החוזר הרי שבעקבות השינוי בכללים הנוגעים להכרה בהכנסות מהשקעות עקב המעבר לכללי התקינה הבינלאומית, על חברת הביטוח לשנות את אופן חישוב ההכנסות מהשקעות אשר מתווספות לעודף הכנסות על הוצאות כך שיעמדו על שיעור קבוע של 3% ריאלי לשנה, וזאת ללא תלות בתשואה שהושגה בפועל על ההשקעות. השינוי יבוצע החל מיום 1 בינואר 2007.

(א) בחודש יוני 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר שימוש בפוליגרף ביישוב תביעה. מטרת החוזר לקבוע כללים בדבר עריכת בדיקת פוליגרף, לרבות חיוב חתימה על הסכם פוליגרף בין הגוף המוסדי לבין התובע, על מנת להבטיח את זכויותיו של התובע תחילתו של חוזר זה ביום 1 בספטמבר 2008, והוא יחול לגבי כל תביעה שנמסרה לגוף מוסדי החל מיום זה.

(ד) בחודש אוגוסט 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר השתתפות עצמית בביטוח חובה. סעיף 3א לפקודה ותקנות ביטוח רכב מנועי (השתתפות עצמית)(הוראת שעה), התשס"ח-2008 (להלן - התקנות) מסדירים את החלת תניה בדבר השתתפות עצמית בחוזה ביטוח רכב חובה.

מטרת חוזר זה היא להתיר למבטח לכלול בחוזה הביטוח תניה בדבר השתתפות עצמית, לקבוע את סכומי ההשתתפות העצמית המירביים שניתן לנכות מהפיצויים שלהם זכאי הנוהג ברכב או שמבטח ידרוש ממבטח לשלם אם שילם פיצויים לפי סעיף 3(א) לפקודה וכן לקבוע הוראות לעניין הפחתת גובה דמי הביטוח בחוזה ביטוח הכולל תניה כאמור. תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום 1 באוקטובר 2008.

מגזר פעילות ביטוח בריאות

(א) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה בדבר מתן מידע לעניין תגמולי ביטוח בתכניות לביטוח בריאות. בתכניות ביטוח בריאות רבות, המידע בדבר סכום תגמולי הביטוח נמסר למבטח רק עם קרות מקרה ביטוח, ואינו גלוי וברור דיו למבוטח. על מנת להבטיח כי בידי המבוטחים יהיה המידע הנדרש בטרם כריתתו של חוזה הביטוח ובמהלך תקופת הביטוח, פורטו בטיטת החוזר הוראות לענין המידע שעל המבטחים למסור למבוטח בנוגע לסכום תגמולי ביטוח לפי תנאי התכנית. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בפברואר 2009.

(ב) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח הבהרה בדבר מתן כיסוי לתרופות במסגרת הכיסוי לביצוע ניתוחים, השתלות או טיפולים מיוחדים. לאחרונה עלתה סוגיית היקף הכיסוי הביטוחי לתרופות הניתנות במסגרת תכניות לביטוח בריאות הכוללות כיסוי ביטוחי לניתוחים, השתלות או טיפולים מיוחדים, בארץ או בחו"ל, המבוצעים באופן פרטי. בהמשך לאמור, ולהסרת כל ספק, המפקח הבהיר כדלקמן: כיסוי ביטוחי המקנה שיפוי בגין ביצוע הפרוצדורות האמורות, כולל, בין היתר, כיסוי לתרופות, לרבות כיסוי לתרופות שאינן כלולות בסל שירותי הבריאות, אשר נעשה בהן שימוש במהלך ולשם ביצוע הפרוצדורות, לרבות במהלך אשפוז הנלווה לביצוען, ועל פי קביעתו של הרופא המבצע. לענין זה, "סל שירותי הבריאות" - כאמור בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

(ג) בחודש יוני 2008 פרסם המפקח הבהרה בדבר שיקום מקצועי בפוליסה לביטוח אובדן כושר עבודה עם הגדרת עיסוק ספציפי. בהבהרה ציין המפקח, כי בפוליסות לביטוח אובדן כושר עבודה עם הגדרת עיסוק ספציפי, אין לדרוש מהמבוטח לעבור תהליך של שיקום מקצועי ואין להתנות את המשך תשלום תגמולי הביטוח בקיום תהליך כאמור. בנוסף, יובהר כי בפוליסות כאמור, אין בעצם קיומו של שיקום מקצועי שבחר המבוטח לעבור, כדי להפחית או להפסיק את תשלום תגמולי הביטוח להם הוא זכאי על פי תנאי הפוליסה. אין בהבהרה זו כדי לגרוע מהוראות ספציפיות הקיימות בפוליסה, ובמקרה של הוראות ספציפיות כאמור ינהגו לפיהן.

שוקי הכספים בישראל

שנת 2008 מאופיינת באי יציבות, כך שהרבעון הראשון היה בסימן ירידות חדות ואילו הרבעון השני הראה תשואות חיוביות. כך גם, מדד ת"א 25 שברבעון הראשון ירד בכ-18% וברבעון שאחריו עלה בכ-9%. במקביל, המניות הגדולות נטו לביצועי יתר בהשוואה למניות השורה השנייה והשלישית. עליות אלו נרשמו למרות המשך ירידת השוק האמריקאי והאירופי עקב המשבר בשוקי הנדל"ן והפיננסים ועקב העלייה במחירי האנרגיה והמזון. חשוב לציין כי גורמים כמו אינפלציה הולכת וגדלה, תיסוף בשקל ושערוך שלילי של שווי נכסי נדל"ן בחו"ל גורמים לפגיעה ברווחי החברות ברבעון האחרון. לפיכך, ניתן לראות כי השוק הישראלי הפגין עוצמה יחסית לשוקי המניות בעולם וזאת בזכות נתונים כלכליים טובים. (זאת לצד התפתחות חששות מאינפלציה והיחלשות הדולר שפגעה קשות ביצואנים).

האטה נוספת צפויה בשנת 2009 לאור חולשת שוק ההון, ירידה בהשקעות זרים בנדל"ן הישראלי, החלשות הסחר הבינלאומי ושחיקת השכר הריאלי במשק. תחזית התמ"ג לשנת 2008 הינה 4% ואילו לשנת 2009 3% בלבד.

בתוך כך, התנהגות שוקי האג"ח הפגינה צפייה לעלייה באינפלציה, אשר גרמה לעלייה בתלילות עקומי התשואה, השקלי והצמוד למדד, וכן לביקוש חזק לאג"ח צמוד למדד ממשלתי וקונצרני בדירוגים גבוהים. בשוק האג"ח הקונצרני, גדלה פרמיית הסיכון כאשר אג"ח לא מדורגות (בעיקר מתחום הנדל"ן) הגיעו לתשואות גבוהות במיוחד.

במקביל, חברת הדירוג מעלות סיווגה כ-30 חברות נדל"ן ברשימת מעקב לבחינת דירוג הנוכחי ומספר חברות נוספות, רובן לא מדורגות החלו להראות סימנים לחדלות פירעון.

נגיד בנק ישראל – לאור החשש לעליית האינפלציה החליט הנגיד על העלאה מתונה של הריבית במשק. וכתגובה להתחזקות השקל הכריז הנגיד על תוכנית לרכישה דו שנתית של דולרים בשוק. למרות צעדים אלו לא נרשם פיחות משמעותי בשקל.

שוקי הכספים בחו"ל

הרבעון השני של שנת הכספים הגדיל את הדילמה שבין התמודדות עם אינפלציה הולכת וגדלה ובין הרצון להאצה כלכלית של השוק. בנקים מרכזיים שונים בעולם, נקטו בפעולות שונות. בארה"ב נשמרה ריבית נמוכה יחסית (ברמה של 2%) כטיפול בהאטה, בעוד שבאירופה רמז הנגיד כי יעלה את הריבית אם האינפלציה לא תרוסן. בשווקים המתעוררים המתמודדים עם המשך צמיחה גבוהה ואינפלציה בו זמנית, התרחבה מגמת העלאות הריבית כדי למנוע "העברת" האינפלציה הלאה לכלכלת המערב.

כמו כן, בלטה מאד ברבעון זה העלייה במחירי סחורות שונות לשיאים חדשים. לדוגמא: מחיר חבית נפט הגיע לרמות של \$142 לחבית.

עם תחילת הרבעון השלישי נודע על קריסת גופים פיננסים גדולים בארה"ב להם השפעה גדולה. הגדול ביניהם הוא בנק המשכנתאות "אינדימאק" שניהל נכסים בהיקף של 32 מיליארד דולר. ידיעות שלא התממשו בדבר נפילת שתי חברות משכנתאות גדולות נוספות, פאני מאי ופרדי מאק שבבעלותן נכסים בשווי של 5 טריליון דולר, נפוצו גם כן. הודעת ממשלת ארה"ב על חבילת סיוע ממשלתי לגופים אלו הביאה לרגיעה אך לא להרגעה כללית בסקטור הפיננסי. לסיכום, במחצית הראשונה של השנה רשמו המניות בסקטור הפיננסי ירידה ממוצעת של כ-30%.

מתחילת השנה רשמו מרבית מדדי המניות המובילים בעולם תשואות שליליות. לדוגמא: מדד S&P 500 ירד במחצית הראשונה כ-13%, מדד היורו סטוקס ירד בכ-24% ומדד הניקיי ירד בכ-11.5%.

עם זאת, בשוקי ברזיל ורוסיה רשמו תשואה חיובית קלה מתחילת השנה בזכות האמרת מחירי הסחורות המהוות מרכיב חשוב בתוצר הלאומי וביצוא שלהן. לעומתם שוקי הודו וסין, צרכניות חומרי גלם, רשמו ירידות חדות על רקע התייקרות חומרי הגלם ועלייה באינפלציה.

2. המצב הכספי

ההון העצמי הסתכם לתאריך הדוח לסך של 1,142.4 מיליון ש"ח לעומת סך של 1,163.9 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2007. ללא חלק המיעוט הסתכם ההון העצמי לסך של 1,141.2 מיליון ש"ח לעומת סך של 1,162.9 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2007.

ההון העצמי של החברה ליום 30 ביוני 2008, כמוגדר בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח – 1998, על תיקוניהן (להלן - "תקנות ההון") גבוה בכ- 328.1 מיליון ש"ח מההון העצמי המינימלי הנדרש המתחייב מהתקנות הנ"ל. ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

להלן נתונים עיקריים מהמאזנים המאוחדים (במיליוני ש"ח):

31.12.2007	30.6.2007	30.6.2008	
1,163.9	1,461.2	1,142.4	סה"כ הון עצמי (כולל זכויות המיעוט)
11,771.2	11,651.8	12,101.5	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
16,329.9	15,898.4	15,960.4	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,686.7	1,775.7	1,868.9	התחייבויות אחרות
29,787.8	29,325.9	29,930.8	סה"כ התחייבויות
15,854.3	15,378.2	14,787.6	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
10,145.7	10,186.7	10,597.4	השקעות פיננסיות אחרות
4,951.7	5,222.3	5,688.2	נכסים אחרים
30,951.7	30,787.2	31,073.2	סה"כ מאזן

להלן נתונים עיקריים מדוחות רווח והפסד מאוחדים (במיליוני ש"ח):

1-12/2007	4-6/2007	4-6/2008	1-6/2007	1-6/2008	
4,886.5	1,181.9	1,263.6	2,358.7	2,512.6	פרמיות שהורווחו ברוטו
4,337.0	1,044.3	1,122.2	2,108.2	2,237.4	פרמיות שהורווחו בשייר
1,920.2	1,201.5	524.4	1,790.2	(391.0)	הכנסות (הפסד) מהשקעות, נטו
381.8	182.2	90.9	308.0	162.1	הכנסות מדמי ניהול, עמלות ואחרות
6,639.0	2,428.0	1,737.5	4,206.4	2,008.5	סך הכל הכנסות
6,228.2	2,170.3	1,728.9	3,742.6	2,006.3	סך הכל הוצאות
443.5	264.4	13.6	476.7	6.7	רווח לפני מס
280.2	166.5	11.2	299.0	8.1	רווח נקי לתקופה
279.5	166.2	10.9	298.4	7.6	רווח נקי לתקופה מיוחס לבעלי המניות של החברה

להלן התפלגות הפרמיות שהורווחו (פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח בניכוי שינוי בעתודה לפרמיה שטרם הורווחה) לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 ו- 30 ביוני 2007 לפי מגזרי הפעילות (במיליוני ש"ח):

1-6/07				1-6/08				
פרמיות שהורווחו				פרמיות שהורווחו				
% מסה"כ	שייר	% מסה"כ	ברוטו	% מסה"כ	שייר	% מסה"כ	ברוטו	מגזרי הפעילות
55%	1,151.7	50%	1,182.0	56%	1,252.0	51%	1,285.1	ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך
								ביטוח כללי:
6%	123.0	5%	129.1	6%	136.1	6%	141.9	רכב חובה
14%	302.2	13%	302.3	13%	287.4	11%	287.4	רכב רכוש
10%	220.3	16%	379.1	10%	223.1	15%	385.2	כללי אחר
30%	645.5	34%	810.5	29%	646.6	32%	814.5	סה"כ ביטוח כללי
15%	311.0	16%	366.2	15%	338.8	17%	413.0	ביטוחי בריאות
100%	2,108.2	100%	2,358.7	100%	2,237.4	100%	2,512.6	סה"כ חברה

3. תזרים מזומנים

בתקופת הדוח חלה עלייה בסעיף מזומנים ושווי מזומנים בסך כ- 414.7 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת הסתכמו בכ- 354.5 מיליוני ש"ח, ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ- 136.5 מיליוני ש"ח ושנבעו מפעילות מימון הסתכמו בכ- 196.7 מיליוני ש"ח.

4. תוצאות הפעילות

רווח והפסד

להלן נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח):

1-12/2007	4-6/2007	4-6/2008	1-6/2007	1-6/2008	
169.8	184.9	(4.1)	300.1	(33.2)	רווח (הפסד) ממגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך
134.6	34.4	4.8	99.9	5.2	רווח ממגזרי פעילות ביטוח כללי
122.4	29.1	27.4	46.9	45.9	רווח ממגזר פעילות ביטוחי בריאות
426.8	248.4	28.1	446.9	17.9	סה"כ רווח ממגזרי הפעילות
(16.0)	9.3	(19.4)	16.9	(15.7)	הכנסות בניכוי הוצאות שלא שוייכו למגזרי הפעילות
32.7	6.7	4.9	12.9	4.5	חלק החברה בתוצאות נטו של חברות מוחזקות
443.5	264.4	13.6	476.7	6.7	רווח לפני מיסים על הכנסה
163.3	97.9	2.3	177.7	(1.4)	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
280.2	166.5	11.2	299.0	8.1	רווח נקי לתקופה
279.5	166.2	10.9	298.4	7.6	רווח נקי לתקופה מיוחס לבעלי המניות של החברה

במסגרת מגזרי הפעילות בהם עוסקת הקבוצה הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות בתקופת הדוח ברווח של כ- 17.9 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ- 446.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של 2008 הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות ברווח של כ- 28.1 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ- 248.4 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגורם העיקרי לירידה ברווח בתקופה הנוכחית בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד במגזרי הפעילות הינו ירידות שווי של ניירות ערך סחירים ולא סחירים בשוק ההון בארץ ובעולם והירידה בשערי מטבע חוץ ביחס לשקל שלא נזקפו לקרנות הון במקביל לעלייה משמעותית בשיעור האינפלציה.

ראה ניתוח מגזרי הפעילות בהמשך וכן פסקת תנודתיות בשוק ההון ובשערי החליפין בפרק ב' לעיל.

הרווח הנקי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 8.1 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 299 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של 2008 הסתכם הרווח הנקי בכ- 10.9 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 166.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. התוצאה בתקופת הדוח הושפעה בעיקר מירידה בתוצאות תחומי הפעילות, מירידה בהכנסות מהשקעות שלא יוחסו לתחומי הפעילות ועליה בהוצאות המימון וזאת עקב עליה במדד המחירים לצרכן ברבעון השני של השנה.

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

סה"כ	פנסיה	ביטוח חיים	
במיליוני ש"ח			
פרמיות שהורוחו ברוטו (בפנסיה וגמל- הכנסות מדמי ניהול)			
1,299.9	14.8	1,285.1	1-6/2008
1,192.2	10.2	1,182.0	1-6/2007
9.0%	45.1%	8.7%	שינוי באחוזים
654.0	7.7	646.3	4-6/2008
585.7	5.6	580.1	4-6/2007
11.7%	37.5%	11.4%	שינוי באחוזים
רווח (הפסד) לפני מס			
(33.2)	(3.5)	(29.7)	1-6/2008
300.1	(1.0)	301.1	1-6/2007
*	*	*	שינוי באחוזים
(4.1)	(3.2)	(0.9)	4-6/2008
184.9	(0.3)	185.2	4-6/2007
*	*	*	שינוי באחוזים

* מעבר מרווח להפסד או מהפסד להפסד.

ענף ביטוח חיים-

בתקופת הדוח הסתכמו תוצאות ענף ביטוח החיים בהפסד בסך של כ- 29.7 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ- 301.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון השני של 2008 להפסד בסך של כ- 0.9 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ- 185.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, וזאת עקב הפסד שנרשם בסעיף הכנסות מהשקעות ברבעון הנוכחי בעקבות ירידות בשווי נכסי חוב סחירים ושאינם סחירים בארץ ובעולם בתקופת הדוח המוחזקים בעיקר בפוליסות משתתפות ברווחים, כתוצאה מכך לא גבתה החברה דמי ניהול משתנים בפוליסות אלו. ראה גם פסקת תנודתיות בשוק ההון ובשערי החליפין בפרק ב' לעיל. הפרמיות שהורוחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 1,285.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,182 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 8.7%. ברבעון השני של 2008 הסתכמו הפרמיות שהורוחו בכ- 646.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 580.1 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 11.4%.

סכומי הפדיונות בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 310.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 351.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 11.6%. שיעור הפדיונות ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 30 ביוני 2008 וליום 30 ביוני 2007 הינו כ- 1.34% וכ- 1.64% בהתאמה.

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות, נטו שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

4-6/07	4-6/08	1-6/07	1-6/08	
מיליוני ש"ח				
				רווחי (הפסדי) השקעות שנזקפו למבוטחים
813.0	173.4	1,148.5	(871.6)	לאחר דמי ניהול
143.9	26.6	232.5	53.9	דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן י') היו כדלקמן:

הפניקס חברה לביטוח בע"מ				
4-6/07	4-6/08	1-6/07	1-6/08	
%	%	%	%	
6.91	1.18	9.98	(5.40)	תשואה ברוטו
0.15	0.15	0.30	0.30	דמי ניהול קבועים
0.96	-	1.48	-	דמי ניהול משתנים
5.80	1.03	8.20	(5.70)	תשואה נטו למבוטח

ענף הפנסיה -

נכון למועד הדוח הסתכם היקף הנכסים בפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ (להלן: "הפניקס פנסיה") בכ- 1,481 מיליון ש"ח לעומת היקף נכסים של כ- 1,106 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2007. לפניקס פנסיה הפסד לפני מיסים בתקופת הדוח בסך של כ- 3.5 מיליון ש"ח לעומת הפסד לפני מיסים בסך של כ- 1.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ניתוח מגזרי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

סה"כ ביטוח כללי	ביטוח כללי אחר	רכב רכוש	רכב חובה	
במיליוני ש"ח				
פרמיות שהורווחו ברוטו				
814.5	385.2	287.4	141.9	1-6/2008
810.5	379.1	302.3	129.1	1-6/2007
0.5%	1.6%	(4.9%)	9.9%	שינוי באחוזים
408.0	190.7	145.0	72.3	4-6/2008
410.2	189.5	151.8	68.9	4-6/2007
(0.5%)	0.6%	(4.5%)	4.9%	שינוי באחוזים
רווח (הפסד) לפני מס				
5.2	3.7	21.0	(19.5)	1-6/2008
99.9	26.3	27.8	45.8	1-6/2007
(94.8%)	(85.9%)	(24.5%)	*	שינוי באחוזים
4.8	(0.1)	15.4	(10.5)	4-6/2008
34.4	2.3	18.7	13.4	4-6/2007
(86.0%)	*	(17.6%)	*	שינוי באחוזים

* מעבר מרווח להפסד.

הרווח הכולל ממגזרי פעילות ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 5.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 99.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון השני של 2008 הסתכם הרווח בכ- 4.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 34.4 מיליון ש"ח ברבעון המקבילה אשתקד, וזאת בעיקר עקב השפעת ירידות השערים של ניירות הערך בשוק ההון שלא נזקפו לקרנות הון. ראה גם ניתוח מגזרי הפעילות בהמשך.

הפניקס חברה לביטוח בע"מ

ההכנסות מפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 814.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 810.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 0.5% אשתקד וברבעון השני של 2008 בכ- 408 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 410.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההכנסות מהשקעות בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 79 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 123.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 36.2%.

מגזר פעילות רכב רכוש

ההכנסות מפרמיות שהורווחו במגזר פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 287.4 מיליון ש"ח לעומת כ- 302.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 4.9%. ברבעון השני של 2008 הסתכמו ההכנסות מפרמיות שהורווחו בכ- 145 מיליון ש"ח לעומת כ- 151.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ- 4.5%. ירידה זו נובעת מירידה בפרמיה הממוצעת, כאשר במקביל חל גידול כמותי במספר הפוליסות.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") מספר גניבות הרכב בתקופת הדוח נמוך בכ- 21.3% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח במגזר פעילות רכב רכוש בתקופת הדוח הסתכם בכ- 21 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 27.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 24.5% וברבעון השני של 2008 הסתכם הרווח ממגזר הפעילות בכ- 15.4 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 18.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ- 17.6%. הירידה ברווח נובעת בעיקר מירידה בסעיף הכנסות מהשקעות, כאמור לעיל. ירידה שקיזזה את השיפור שנרשם בתוצאות החיתומיות של מגזר זה.

מגזר פעילות רכב חובה

ההכנסות מפרמיות שהורווחו במגזר פעילות רכב חובה הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 141.9 מיליון ש"ח לעומת כ- 129.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9.9%, גידול שנבע הן מגידול במספר המבוטחים והן משינוי בתמהיל המבוטחים. ברבעון השני של 2008 הסתכמו ההכנסות מפרמיות שהורווחו בכ- 72.3 מיליון ש"ח לעומת כ- 68.9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 4.9%.

תוצאות מגזר הפעילות הסתכמו בתקופת הדוח בהפסד בסך של כ- 19.5 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 45.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של 2008 הסתכמו התוצאות להפסד בסך של כ- 10.5 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 13.4 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. תוצאות החציון הראשון של שנת 2008 הושפעו, בין היתר, מהפסדים משנת החיתום 2005 בעיקר עקב תאונות של רכבת ישראל וזאת לעומת שחרור רווח בחציון המקביל אשתקד בגין שנת החיתום 2004, וכן בגין ירידה בסעיף הכנסות מהשקעות מול גידול בחישוב הצבירה בענפי חבויות כאמור בתיאור הסביבה העסקית במגזרי פעילות ביטוח כללי סעיף ב(2).

מגזר פעילות ביטוח כללי אחר

ההכנסות מפרמיות שהורווחו במגזר פעילות ביטוחי כללי אחר הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 385.2 מיליון ש"ח לעומת כ- 379.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.6%. ברבעון השני של 2008 הסתכמו ההכנסות מפרמיות שהורווחו בכ- 190.7 מיליון ש"ח לעומת כ- 189.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 0.6%.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") חלה בתקופת הדוח ירידה של כ- 20% בפריצות לבתי עסק וירידה של כ- 13% בפריצות לדירות ביחס לתקופה מקבילה אשתקד.

הרווח בתקופת הדוח הסתכם בכ- 3.7 מיליון ש"ח לעומת כ- 26.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 85.9%. הירידה ברווח חלה בעיקר בענפי חבויות שעברו מרווח בחציון הראשון של שנת 2007 להפסד בתקופת הדוח וזאת עקב ירידה בהכנסות מהשקעות מול גידול בחישוב הצבירה בענפי חבויות כאמור בתיאור הסביבה העסקית במגזרי פעילות ביטוח כללי סעיף ב(2).

ברבעון השני של 2008 הסתכמו התוצאות ממגזר הפעילות בהפסד של כ- 0.1 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 2.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר בריאות

סה"כ מגזר בריאות	ביטוחי סיעוד	ביטוחי מחלות ואשפוז*	
מיליוני ש"ח			
			פרמיות שהורווחו ברוטו
413.0	116.6	296.4	1-6/2008
366.2	104.1	262.1	1-6/2007
12.8%	12%	13.1%	שינוי באחוזים
209.2	59.3	149.9	4-6/2008
191.6	53.2	138.4	4-6/2007
9.2%	11.5%	8.3%	שינוי באחוזים
			רווח (הפסד) לפני מס
45.9	7.4	38.5	1-6/2008
46.9	4.1	42.8	1-6/2007
(2.1%)	80.5%	(10%)	שינוי באחוזים
27.4	1.5	25.9	4-6/2008
29.1	5.9	23.2	4-6/2007
(5.84%)	(74.6)	11.6%	שינוי באחוזים

* ביטוחי מחלות ואשפוז כוללים ביטוחי בריאות פרט וקולקטיב, ביטוחי שיניים, ימי מחלה, נסיעות לחול, עובדים זרים ומחלות קשות.

ההכנסות מפרמיות שהורווחו במגזר פעילות ביטוחי בריאות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 413 מיליון ש"ח לעומת כ- 366.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12.8%. ברבעון השני של 2008 ההכנסות מפרמיות שהורווחו הסתכמו בכ- 209.2 מיליון ש"ח לעומת כ- 191.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 9.2%. הרווח בתקופת הדוח הסתכם בכ- 45.9 מיליון ש"ח לעומת רווח דומה של כ- 46.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וברבעון השני של 2008 הסתכם הרווח לכ- 27.4 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 29.1 מיליון ש"ח ברבעון המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 5.84%. במגזר פעילות זה נרשם שיפור חיתומי וזאת למרות ירידה שנרשמה בסעיף הכנסות מהשקעות.

5. התחייבויות תלויות

- (א) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בה נטען על ידי רוכשי פוליסת ביטוח מבנה כי ערך סכום הביטוח הראשוני שנקבע לדירותיהם היה גבוה מערך הכינון הראוי של הדירות, ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א1. לדוחות הכספיים.
- (ב) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בקשר לגביית מס בולים ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א2. לדוחות הכספיים.
- (ג) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה נסוב על תשלום תגמולי ביטוח רכב מנועי במקרים של "רכב באובדן גמור" (total loss) ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א3 לדוחות הכספיים.
- (ד) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה נסוב על גבייה במסגרת פוליסות ביטוח אובדן כושר עבודה פרמיות חודשיות לגבי "תקופת המתנה" ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א4 לדוחות הכספיים.
- (ה) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה נסוב סביב נספח "נכות מתאונה" המתווסף, על פי בקשת המבוטח, לפוליסת ביטוח חיים ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א5 לדוחות הכספיים.
- (ו) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה של התביעה בגבייה של תשלומים בלתי חוקיים, לכאורה, אשר גבתה וגובה החברה מכלל ציבור מבוטחיה שהתקשרו עימה בפוליסת ביטוח חיים. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א6 לדוחות הכספיים.

- (ז) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה של התובענה ב"תקופת אכשרה" בת 90 ימים שקיימת בפוליסות בריאות ו/או פוליסות ביטוח ניתוח של הפניקס ביטוח. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א7 לדוחות הכספיים.
- (ח) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה של התובענה בתשלום המכונה "תת שנתיות", שהוא תשלום הנגבה בפוליסות לביטוח חיים בהן תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי אך התשלום מבוצע במספר תשלומים. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א8 לדוחות הכספיים.
- (ט) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בטענה כי דמי הניהול הנגבים מקהל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים", נגבים שלא על פי דין. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א9 לדוחות הכספיים.
- (י) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה שעניינה גביית פרמיה בגין כיסוי ביטוחי נוסף (ריידר) מפני גניבתה ו/או החלפתה של מערכת השמע האינטגרלית, במסגרת פוליסת ביטוח מקיף לרכב, גבייה אשר הינה, לכאורה, בגדר גביית שווא בגין מרכיב שבפועל לא נדרשות חברות הביטוח לממשו ו/או שנדרשו לממשו בהיקף כה זניח, עד כי נראה שלא יהיה ועדיין ראוי לחייב בגינו סכום כל שהוא ו/או סכום ביטוחי השווה לזה הנגבה מאת מי שאין מותקנת ברכבו מערכת שמע אינטגרלית. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א13 לדוחות הכספיים.
- (יא) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בנוגע לביטוח חיים קבוצתי מסוג "אופק" של הפניקס ביטוח המיועד לעמיתי קופות הגמל "תמר" ו"גפן". ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א14 לדוחות הכספיים.
- (יב) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בטענה כי הפניקס ביטוח הפרה, לכאורה, את סעיפים 65, 67 ו-56 (ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א - 1981 ואת סעיף 12(א) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו - 1986, המורות כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג', את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א15 לדוחות הכספיים.
- (יג) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בקשר לתשלום ריבית במקרה של תשלום תגמולי ביטוח בחלוף 30 יום ממועד הגשת התביעה לתגמולי ביטוח. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א16 לדוחות הכספיים.
- (יד) לגבי תביעה שהוגשה נגד החברה בקשר לכך שהחברה, לכאורה, אינה משלמת ו/או משפה את מבוטחיה בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב לפי דרישתה, ומחתימה את הנפגעים, בניגוד להוראות המפקח על הביטוח, על כתבי סילוק. בכך, לטענת התובע, החברה מתעשרת על חשבון המבוטח. ובקשה לאישור תביעה זו כתובענה ייצוגית, ראה באור 6'א17 לדוחות הכספיים.
- (טו) לגבי תביעות משפטיות שנדחו על ידי בית המשפט בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן ראה באור 6'א10 - 6'א12 לדוחות הכספיים.
- (טז) לגבי תביעות משפטיות אחרות כנגד החברה ראה באור 6'ב' לדוחות הכספיים.

6. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

לא חלו שינויים באומדנים החשבונאיים לעומת הדוח התקופתי לשנת 2007, לרבות באומדנים החשבונאיים שנלקחו בחשבון לצורך ביאור תקני IFRS, שנכלל בדוח התקופתי לשנת 2007.

7. אירוע לאחר תאריך המאזן

ביום 27 ביולי 2008 חתמו החברה האם והחברה (להלן: "הפניקס") עם חברת דיוויד שילד - סוכנות לביטוח (2000) בע"מ (להלן: "דיוויד שילד" או "הסוכנות") על מסמך עקרונות מחייב לפיו הפניקס קיבלה אופציה לרכישת 33.3% ממניות הסוכנות במסגרת שיתוף פעולה בניהם בתחום של ביטוח רפואי מקיף לתושבים השהים מחוץ לארץ מוצאם, וכיסוי לתקופת העדר זכויות רפואיות בישראל, תוך התמחות באוכלוסיה הישראלית השהיה בחו"ל (להלן: "פעילות הסוכנות"). ראה פרק ב' לעיל.

8. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302)

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי" (Act of 2002 Sarbanes-Oxley), פרסם המפקח בשנת הדוח חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הפניקס והפנסיה ("הגוף המוסדי") וקיומן ויעילותן של בקורות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בהתאם לאמור, הקבוצה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley, שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות בגוף המוסדי.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך התקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הפניקס וקיומן ויעילותן של בקורות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה מצורפות להלן בנספח לדוחות הכספיים.

9. אחריות בקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 404)

המפקח על הביטוח פרסם חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של המערכות התפעוליות המרכזיות של החברה ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהן. בחוזר נקבע תאריך יעד לחתימה על ההצהרה במתכונת סעיף 404 לחוק האמור עד לדוח השנתי של 2009.

החברה החלה בהיערכותה ליישום החוזר כאמור, ולצורך כך התקשרה עם חברות יעוץ חיצוניות, תוך אימוץ מודל ה-COSO המגדיר את מבנה הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. תהליך ההיערכות של החברה ליישום כאמור נעשה על פי "אבני דרך" שנקבעו בשיתוף עם היעוצים.

החברה הקימה צוות לניהול הפרויקט, ועדת היגוי ומנהלת. נכון למועד עריכת הדוח, סיימה החברה את שלב זיהוי ומיפוי התהליכים והחל מחודש מאי 2008 נמצאת החברה בשלב תיעוד התהליכים, במקביל לניתוח פערי הבקרה.

החברה התקשרה עם בית תוכנה לצורך רכישה והטמעה של תוכנה אשר תשמש לתיעוד התהליכים ולניהול ומעקב בדיקות וממצאים של הבקורות לצורך הערכת האפקטיביות שלהן.

במשך תקופת הדוח התקיימו 15 ישיבות של הדירקטוריון.

חברי הדירקטוריון מודים להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם לקבוצה.

יהלי שפי
מנהל כללי

ד"ר אהוד שפירא
יו"ר הדירקטוריון

28 באוגוסט 2008

28 באוגוסט 2008

הנדון: הצהרה לגבי הדיווחים לדוח הכספי לתקופה של ששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008.

אני, יהלי שפי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") לתקופה של ששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (להלן "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה; וכן-
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות של אדם אחר, על פי כל דין.

יהלי שפי, מנהל כללי

הפניקס חברה לביטוח בע"מ

28 באוגוסט 2008

הנדון: הצהרה לגבי הדיווחים לדוח הכספי לתקופה של ששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008.

אני, דוד דוד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") לתקופה של ששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (להלן "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה; וכן-
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של החברה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות של אדם אחר, על פי כל דין.

דוד דוד, סמנכ"ל בכיר, מנהל כספים

פאהן קנה ושות'
משרד ראשי:
מגדל לוינסטיין
דרך מנחם בגין 23
תל-אביב 66184
ת"ד 36172, מיקוד 61361

טל' 03-7106666
פקס' 03-7106660
www.gtfk.co.il

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב
תל-אביב 67067
טל. 03-6232525
פקס 03-5622555
www.ey.com/il

לכבוד

הדירקטוריון של הפניקס חברה לביטוח בע"מ

הנדון: סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים לתקופות של שישה חודשים ושל שלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני, 2008

לבקשתכם סקרנו את מאזן הביניים המאוחד של הפניקס חברה לביטוח בע"מ והחברות המאוחדות שלה ליום 30 ביוני 2008, ואת דוחות הרווח וההפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלושה חודשים שנסתיימו באותו תאריך. סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים, שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו בין השאר: קריאת הדוחות הכספיים הנ"ל, קריאת פרוטוקולים של אסיפות בעלי המניות ושל ישיבות הדירקטוריון וועדותיו ועריכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים.

הומצאו לנו דוחות של רואי חשבון אחרים בדבר סקירת דוחות כספיים ביניים של חברות שנכללו על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של 22,454 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2008 ואשר חלקה של החברה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של 989 אלפי ש"ח וסך של 353 אלפי ש"ח לתקופות של שישה חודשים ושלושה חודשים שנסתיימו באותו תאריך, בהתאמה.

מאחר שהסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דיעה על הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים האמורים.

בביצוע סקירתנו, לרבות עיון בדוחות רואי חשבון אחרים, כאמור לעיל, לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך, שיש צורך בשינויים מהותיים בדוחות הכספיים האמורים, כדי שיוכלו להיחשב כדוחות כספיים ביניים מאוחדים הערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילויי כפי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ודרישות הגילוי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 6 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה לאישור תובענות כיצוגיות.

פאהן קנה ושות'
רואי חשבון

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

28 באוגוסט, 2008

* 31.12.2007	30.6.2007	30.6.2008	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	א	ל	פ
	ש	"ח	
418,295	364,875	452,649	נכסים לא מוחשיים אחרים
42,804	47,281	45,573	מיסים נדחים
901,237	927,345	934,761	הוצאות רכישה נדחות
379,479	387,957	369,105	רכוש קבוע, נטו
101,877	83,243	99,644	השקעות בחברות כלולות
93,150	86,362	230,154	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
104,781	103,546	176,221	נדלן להשקעה
119,359	621	163,634	נכסי מיסים שוטפים
668,244	759,802	785,595	חייבים ויתרות חובה
15,854,295	15,378,164	14,787,557	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
1,423,309	1,608,704	1,891,015	השקעות פיננסיות אחרות:
7,947,666	7,770,145	7,907,546	נכסי חוב סחירים
79,543	119,115	78,586	נכסי חוב שאינם סחירים
695,133	688,733	720,210	מניות
10,145,651	10,186,697	10,597,357	אחרות
1,400,870	1,443,763	1,294,608	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
305,597	654,012	794,637	נכסי ביטוח משנה
416,083	363,486	341,728	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
30,951,722	30,787,154	31,073,223	מזומנים ושווי מזומנים
16,477,476	16,406,780	16,125,012	סך הכל הנכסים
			סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

* סווג מחדש.

* 31.12.2007	30.6.2007	30.6.2008	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	א	ל פ י	ש " ח
			<u>הון עצמי</u>
203,344	203,344	203,344	הון מניות
484,821	484,821	484,821	פרמיה וקרנות הון על מניות
15,285	83,607	(14,118)	קרנות הון
459,482	688,356	467,114	עודפים
			סך הכל הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
1,162,932	1,460,128	1,141,161	
983	1,070	1,286	זכויות המיעוט
1,163,915	1,461,198	1,142,447	סך הכל הון עצמי
			<u>התחייבויות</u>
11,771,169	11,651,818	12,101,463	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
16,329,890	15,898,439	15,960,442	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
202,961	210,661	196,564	התחייבויות בגין מיסים נדחים
73,299	67,226	76,498	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	57,280	-	מיסים שוטפים
642,668	671,215	605,443	זכאים ויתרות זכות
767,820	769,317	990,366	התחייבויות פיננסיות
29,787,807	29,325,956	29,930,776	סך הכל ההתחייבויות
30,951,722	30,787,154	31,073,223	סך הכל ההון וההתחייבויות

* סווג מחדש.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוד דוד
סמנכ"ל בכיר, מנהל כספים

יהלי שפי
מנהל כללי

ד"ר אהוד שפירא
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים - 28 באוגוסט 2008.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 החודשים שהסתיימו		ל-6 החודשים שהסתיימו		
	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
	2007	* 2008	2007	2008	
	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					
4,886,484	1,181,915	1,263,571	2,358,707	2,512,623	פרמיות שהורווחו ברוטו
549,506	137,657	141,392	250,501	275,226	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
4,336,978	1,044,258	1,122,179	2,108,206	2,237,397	פרמיות שהורווחו בשייר
1,920,173	1,201,482	524,427	1,790,235	(391,029)	הכנסות מהשקעות, נטו
212,402	149,021	35,403	243,027	69,969	הכנסות מדמי ניהול
158,469	31,589	48,373	59,776	80,326	הכנסות מעמלות
11,027	1,605	7,163	5,190	11,792	הכנסות אחרות
6,639,049	2,427,955	1,737,545	4,206,434	2,008,455	סך הכל הכנסות
5,320,255	1,967,133	1,471,811	3,322,551	1,508,596	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
358,102	98,562	97,098	179,397	148,819	חלקם של מבטחי המשנה בגידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
4,962,153	1,868,571	1,374,713	3,143,154	1,359,777	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
601,799	145,712	162,571	291,241	293,000	עמלות והוצאות רכישה אחרות
587,821	136,646	155,483	276,766	304,115	הוצאות הנהלה וכלליות
14,011	7,135	995	12,864	995	הוצאות אחרות
62,407	12,249	35,169	18,605	48,389	הוצאות מימון
6,228,191	2,170,313	1,728,931	3,742,630	2,006,276	סך הכל הוצאות
32,650	6,762	4,945	12,860	4,532	חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות, נטו
443,508	264,404	13,559	476,664	6,711	רווח לפני מס
163,345	97,941	2,331	177,684	(1,354)	מסים (הטבות מס) על ההכנסה
280,163	166,463	11,228	298,980	8,065	רווח נקי לתקופה
					מיוחס ל:
279,486	166,153	10,938	298,360	7,632	בעלי המניות של החברה
677	310	290	620	433	זכויות המיעוט
280,163	166,463	11,228	298,980	8,065	
					רווח נקי למנייה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח):
2.47	1.47	0.10	2.64	0.07	רווח נקי למניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב (בש"ח)
104,821	104,821	104,821	104,821	104,821	מספר המניות ששימשו לצורך החישוב הנ"ל (באלפים)
12.35	7.35	0.50	13.20	0.35	רווח נקי למניות רגילות בנות 5 ש"ח ערך נקוב (בש"ח)
1,664	1,664	1,664	1,664	1,664	מספר המניות ששימשו לצורך החישוב הנ"ל (באלפים)

(* סווג מחדש.)

מיוחס לבעלי מניות החברה								הון מניות	פרמיה וקרנות הון על מניות	יתרת רווח	קרן הון תשלום מבוסס מניות	קרן הון נכסים זמינים למכירה	קרן הון נכסים זמינים למכירה	זכויות מיעוט	סה"כ הון	
סה"כ הון	מיעוט	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ									
בלתי מבוקר																
אלפי ש"ח																
1,163,915	983	1,162,932	14,777	(5,271)	5,779	459,482	484,821	203,344								
(26,003)	-	(26,003)	(26,003)	-	-	-	-	-								
(10,118)	-	(10,118)	-	(10,118)	-	-	-	-								
(36,121)	-	(36,121)	(26,003)	(10,118)	-	-	-	-								
8,065	433	7,632	-	-	-	7,632	-	-								
(28,056)	433	(28,489)	(26,003)	(10,118)	-	7,632	-	-								
6,718	-	6,718	-	-	6,718	-	-	-								
(179)	(179)	-	-	-	-	-	-	-								
49	49	-	-	-	-	-	-	-								
<u>1,142,447</u>	<u>1,286</u>	<u>1,141,161</u>	<u>(11,226)</u>	<u>(15,389)</u>	<u>12,497</u>	<u>467,114</u>	<u>484,821</u>	<u>203,344</u>								

ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 - בלתי מבוקר

יתרה ליום 1 בינואר, 2008 (מבוקר)
 הפסד בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נטו
 (בניכוי השפעת המס)
 התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
 סך הוצאות שנזקפו ישירות להון העצמי
 רווח נקי
 סה"כ הכנסות (הוצאות) שהוכרו
 תשלום מבוסס מניות
 רכישת זכויות מיעוט
 רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה
 יתרה ליום 30 ביוני 2008

מיוחס לבעלי מניות החברה								הון מניות	פרמיה וקרנות הון על מניות	יתרת רווח	קרן הון תשלום מבוסס מניות	קרן הון נכסים זמינים למכירה	קרן הון נכסים זמינים למכירה	זכויות מיעוט	סה"כ הון	
סה"כ הון	מיעוט	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ									
בלתי מבוקר																
אלפי ש"ח																
1,337,322	450	1,336,872	58,711	-	-	589,996	484,821	203,344								
23,130	-	23,130	23,130	-	-	-	-	-								
1,766	-	1,766	-	1,766	-	-	-	-								
24,896	-	24,896	23,130	1,766	-	-	-	-								
298,980	620	298,360	-	-	298,360	-	-	-								
323,876	620	323,256	23,130	1,766	-	298,360	-	-								
(200,000)	-	(200,000)	-	-	-	(200,000)	-	-								
<u>1,461,198</u>	<u>1,070</u>	<u>1,460,128</u>	<u>81,841</u>	<u>1,766</u>	<u>-</u>	<u>688,356</u>	<u>484,821</u>	<u>203,344</u>								

ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 - בלתי מבוקר

יתרה ליום 1 בינואר, 2007 (מבוקר)
 רווח בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נטו
 (בניכוי השפעת המס)
 התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
 סך הוצאות שנזקפו ישירות להון העצמי
 רווח נקי
 סה"כ הכנסות שהוכרו
 דיבידנד
 יתרה ליום 30 ביוני 2007

מיוחס לבעלי מניות החברה								הון מניות	פרמיה וקרנות הון על מניות	יתרת רווח	קרן הון תשלום מבוסס מניות	קרן הון נכסים זמינים למכירה	קרן הון נכסים זמינים למכירה	זכויות מיעוט	סה"כ הון	
סה"כ הון	מיעוט	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ									
בלתי מבוקר																
אלפי ש"ח																
1,143,568	996	1,142,572	554	(11,459)	9,136	456,176	484,821	203,344								
(11,780)	-	(11,780)	(11,780)	-	-	-	-	-								
(3,930)	-	(3,930)	-	(3,930)	-	-	-	-								
(15,710)	-	(15,710)	(11,780)	(3,930)	-	-	-	-								
11,228	290	10,938	-	-	-	10,938	-	-								
(4,482)	290	(4,772)	(11,780)	(3,930)	-	10,938	-	-								
3,361	-	3,361	-	-	3,361	-	-	-								
<u>1,142,447</u>	<u>1,286</u>	<u>1,141,161</u>	<u>(11,226)</u>	<u>(15,389)</u>	<u>12,497</u>	<u>467,114</u>	<u>484,821</u>	<u>203,344</u>								

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 - בלתי מבוקר

יתרה ליום 1 באפריל 2008 (בלתי מבוקר)
 הפסד בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נטו
 (בניכוי השפעת המס)
 התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
 סך הוצאות שנזקפו ישירות להון העצמי
 רווח נקי
 סה"כ הכנסות (הוצאות) שהוכרו
 תשלום מבוסס מניות
 יתרה ליום 30 ביוני 2008

מיוחס לבעלי מניות החברה								
הון מניות	פרמיה וקרנות הון על מניות	יתרת רווח	קרן הון	קרן	קרן הון	סה"כ הון	זכויות מיעוט	סה"כ הון
			תשלום מבוסס מניות	מהפרשי תרגום	נכסים זמינים למכירה			
בלתי מבוקר								
אלפי ש"ח								
203,344	484,821	522,203	-	(954)	47,368	1,256,782	760	1,257,542
-	-	-	-	-	34,473	34,473	-	34,473
-	-	-	-	2,720	-	2,720	-	2,720
-	-	-	-	2,720	34,473	37,193	-	37,193
-	-	166,153	-	-	-	166,153	310	166,463
-	-	166,153	-	2,720	34,473	203,346	310	203,656
203,344	484,821	688,356	-	1,766	81,841	1,460,128	1,070	1,461,198

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 - בלתי מבוקר

יתרה ליום 1 באפריל 2007 (בלתי מבוקר)
רווח בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נטו (בניכוי השפעת המס)
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

סך הכנסות שנזקפו ישירות להון העצמי
רווח נקי
סה"כ הכנסות שהוכרו

יתרה ליום 30 ביוני 2007

מיוחס לבעלי מניות החברה								
הון מניות	פרמיה וקרנות הון על מניות	יתרת רווח	קרן הון	קרן	קרן הון	סה"כ הון	זכויות מיעוט	סה"כ הון
			תשלום מבוסס מניות	מהפרשי תרגום	נכסים זמינים למכירה			
מבוקר								
אלפי ש"ח								
203,344	484,821	589,996	-	-	58,711	1,336,872	450	1,337,322
-	-	-	-	-	(43,934)	(43,934)	-	(43,934)
-	-	-	-	(5,271)	-	(5,271)	-	(5,271)
-	-	-	-	(5,271)	(43,934)	(49,205)	-	(49,205)
-	-	279,486	-	-	-	279,486	677	280,163
-	-	279,486	-	(5,271)	(43,934)	230,281	677	230,958
-	-	-	5,779	-	-	5,779	-	5,779
-	-	(410,000)	-	-	-	(410,000)	-	(410,000)
-	-	-	-	-	-	-	(144)	(144)
203,344	484,821	459,482	5,779	(5,271)	14,777	1,162,932	983	1,163,915

יתרה ליום 1 בינואר, 2007 (מבוקר)
הפסד בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נטו (בניכוי השפעת המס)
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

סך הוצאות שנזקפו ישירות להון העצמי
רווח נקי
סה"כ הכנסות (הוצאות) שהוכרו
תשלום מבוסס מניות
דיבידנד
דיבידנד ששולם למיעוט

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2007

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
	2007	2008	2007	2008
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח				
280,163	166,463	11,228	298,980	8,065
126,947	205,570	684,971	99,036	346,424
407,110	372,033	696,199	398,016	354,489
(155,339)	(14,327)	(3,467)	(17,379)	(4,770)
7,026	668	270	1,920	591
67,731	(866)	(47,487)	(67,760)	(74,194)
65,328	-	-	63,881	-
(8,763)	-	(1,378)	(6,224)	(4,998)
-	-	(4)	-	868
-	-	(19)	-	(19)
-	-	(179)	-	(179)
(120,492)	(30,877)	(34,609)	(54,599)	(53,803)
(144,509)	(45,402)	(86,873)	(80,161)	(136,504)
199,720	200,508	-	200,000	200,000
(30,140)	-	-	-	-
(144)	-	(11)	-	(3,300)
(410,000)	(200,000)	-	(200,000)	-
(240,564)	508	(11)	-	196,700
22,037	327,139	609,315	317,855	414,685
699,643	690,359	527,050	699,643	721,680
721,680	1,017,498	1,136,365	1,017,498	1,136,365

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות
שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

רכישת רכוש קבוע
תמורה ממימוש רכוש קבוע
רכישת נדל"ן להשקעה
תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
השקעה בחברות כלולות
דיבידנד מחברה כלולה
רכישת חברות מאוחדות שאוחדו לראשונה (ב)
רכישת חלק המיעוט
רכישה והיוון עלויות נכסים לא מוחשיים

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

קבלת התחייבויות פיננסיות
פרעון התחייבויות פיננסיות
דיבידנד לבעלי המיעוט בחברה מאוחדת
תשלום דיבידנד במהלך השנה

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון

עלייה במזומנים ושוי מזומנים

יתרת מזומנים ושוי מזומנים לתחילת התקופה (ה)

יתרת מזומנים ושוי מזומנים לסוף התקופה (ה)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים מאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
	2007	2008	2007	2008
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			

(א) התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות

שוטפת:

מימוש השקעות (השקעות), נטו:

שינוי בהשקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
שינוי בגדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
שינוי בהשקעות פיננסיות אחרות הנמדדות בשווי הוגן דרך
רווח והפסד:

נכסי חוב שאינם סחירים
השקעות בניכוי תקבולים ממכירת נכסים פיננסיים זמינים
למכירה:

נכסי חוב סחירים

מניות

אחרות

(2,135,704)	(1,118,888)	197,838	(1,659,573)	1,066,738
(73,063)	(257)	(83,740)	(66,275)	(137,004)
(167,051)	221,920	(88,441)	(4,285)	40,120
(131,337)	(373,266)	(92,367)	(279,570)	(493,709)
190,533	(45,672)	(1,932)	145,664	957
(309,041)	(10,676)	(9,187)	(234,123)	(25,077)

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

פחת והפחתות

הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע

הפסד (רווח) מעליית ערך גדל"ן להשקעה

עליית ערך (שחיקת) התחייבויות פיננסיות

מסים נדחים, נטו

חלק החברה ברווחי חברות כלולות, נטו

הפסד מהשקעות בחברות מוחזקות

הוצאות שכר בגין תשלום מבוסס מניות

48,793	24,469	18,032	36,788	37,381
(11,537)	2,136	(7)	157	14
-	(1,530)	2,754	(1,530)	2,754
50,501	(457)	18,985	3,490	25,604
11,751	(4,573)	(6,102)	(5,398)	(9,166)
(32,650)	(12,414)	(4,945)	(12,860)	(4,532)
-	5,652	-	-	-
5,779	-	3,361	-	6,718

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים, נטו:

גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

גידול (קיטון) בהתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה

קיטון (גידול) בהוצאות רכישה נדחות

קיטון (גידול) בנכסי ביטוח משנה

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

קיטון (גידול) בחייבים ויתרות חובה

גידול (קיטון) בזכאים ויתרות זכות

שערוך הלוואות חברות כלולות

שינוי בנכסים לא מוחשיים - הוצאות מראש

378,381	106,591	152,907	260,668	330,294
2,454,477	1,237,475	530,512	1,991,835	(369,448)
34,472	(35,085)	10,320	(46,096)	(33,524)
-	(19,474)	6,580	(19,474)	106,262
1,094	1,738	2,333	1,738	3,199
(173,247)	139,654	83,656	(106,067)	(161,626)
(15,204)	90,386	(58,798)	96,106	(37,844)
-	192	425	192	777
-	(2,351)	2,787	(2,351)	(2,464)

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

126,947	205,570	684,971	99,036	346,424
---------	---------	---------	--------	---------

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים מאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
	2007	2008	2007	2008
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			

(ב) רכישת חברות מאוחדות שאוחדו לראשונה

נכסים והתחייבויות של החברות המאוחדות ליום הרכישה:

-	-	619	-	619	הון חוזר (למעט מזומנים ושווי מזומנים)
-	-	(178)	-	(178)	רכוש קבוע, נטו
-	-	(751)	-	(751)	מוניטין שנוצר ברכישה
-	-	242	-	242	התחייבויות פיננסיות
-	-	49	-	49	זכויות המיעוט
-	-	(19)	-	(19)	

(ג) פעילויות מהותיות שלא במזומן

מימוש רכוש קבוע באשראי
עליית (ירידת ערך) נכסים זמינים למכירה כנגד קרן הון

58,751	1,472	-	59,419	-
-	47,704	(11,780)	58,711	(26,003)

(ד) מזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה:
מזומנים ושווי מזומנים
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

489,765	174,319	246,772	489,765	416,083
209,878	516,040	280,278	209,878	305,597
699,643	690,359	527,050	699,643	721,680

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה:
מזומנים ושווי מזומנים
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

416,083	363,486	341,728	363,486	341,728
305,597	654,012	794,637	654,012	794,637
721,680	1,017,498	1,136,365	1,017,498	1,136,365

ליום 30 ביוני 2008									
התפלגות הנכסים החופפים להתחייבויות ולהון העצמי									
ביטוח חיים									
סה"כ הנכסים ויתרות חובה	חוזים תלויי תשואה (2)	סה"כ הנכסים ויתרות חובה ללא חוזים תלויי תשואה	התחייבויות אחרות	עודפי הון אלפי ש"ח	הון מינימלי	ביטוח כללי (1)	צמוד למדד המחירים לצרכן (2)		
							לא צמוד או נקוב מט"ח	צמוד למדד המחירים לצרכן (2)	
452,649	-	452,649	320,599	-	108,842	23,208	-	-	נכסים לא מוחשיים
45,573	-	45,573	15,793	-	29,780	-	-	-	מסים נדחים
934,761	10,278	924,483	182,346	-	543,953	168,479	-	29,705	הוצאות רכישה נדחות
369,105	-	369,105	87,997	52,127	228,981	-	-	-	רכוש קבוע, נטו
99,644	-	99,644	23,128	76,516	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
230,154	230,154	-	-	-	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
176,221	-	176,221	-	-	5,270	-	-	170,951	נדל"ן להשקעה
163,634	547	163,087	930	-	-	162,157	-	-	מס הכנסה חברה
785,595	191,497	594,098	24,223	-	14,360	460,717	5,405	89,393	חייבים ויתרות חובה
14,787,557	14,787,557	-	-	-	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
1,891,015	-	1,891,015	118,401	151,468	452,203	688,780	-	480,163	השקעות פיננסיות אחרות:
4,586,992	-	4,586,992	-	-	-	237	-	4,586,755	נכסי חוב סחירים
1,043,966	-	1,043,966	-	-	283	675,175	5,204	363,304	תעודות התחייבות ממשלתיות לא סחירות
1,118,908	-	1,118,908	-	-	-	468,653	14,874	635,381	תעודות התחייבות אחרות לא סחירות
1,157,680	-	1,157,680	-	-	-	305,017	48,793	803,870	הלוואות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות
7,907,546	-	7,907,546	-	-	283	1,449,082	68,871	6,389,310	נכסי חוב שאינם סחירים
78,586	-	78,586	-	-	-	56,547	-	22,039	מניות
157,826	-	157,826	-	-	-	157,826	-	-	קרנות נאמנות
371,375	-	371,375	-	-	-	368,026	-	3,349	קרנות הון סיכון והשקעה
40,712	-	40,712	-	-	-	31,038	-	9,674	חוזים עתידיים
1,760	-	1,760	-	-	-	(278)	-	2,038	אופציות
-	-	148,537	-	-	-	133,414	-	15,123	מוצרים מובנים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	תעודות סל
720,210	-	720,210	-	-	-	690,026	-	30,184	אחרות
1,294,608	110,342	1,184,266	-	-	-	1,085,244	2,557	96,465	נכסי ביטוח משנה
794,637	794,637	-	-	-	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
341,728	-	341,728	17,539	47,959	-	25,901	85,198	165,131	מזומנים ושווי מזומנים
31,073,223	16,125,012	14,948,211	790,956	328,070	1,383,672	4,810,141	162,031	7,473,341	סך הכל נכסים
31,073,223	16,083,298	14,989,925	790,956	328,070	1,383,672	4,786,150	162,031	7,539,046	סך הכל התחייבויות
-	41,714	(41,714)	-	-	-	23,991	-	(65,705)	עודף (גרעון)

(*) דוח זה ניתן בהתאם לתקנות פרטי דין וחשבון ונערך בהתאם להנחיות המפקח. סיווג הנכסים וההתחייבויות בדוח זה אינו בהכרח תואם את הסיווג הנדרש בהתאם לתקני ה IFRS לגבי מגזרי פעילות (IFRS 8 ו IAS14).

(1) כולל עסקי בריאות

(2) העודף נובע מקיזוז יעודה בשל הפקדות לעובדי חברה מהתחייבות בגין חוזה ביטוח.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 30 ביוני 2008								
התפלגות ההון העצמי וההתחייבויות								
סה"כ ההון וההתחייבות	חוזים תלויי תשואה (2)	סה"כ ההון וההתחייבות ללא חוזים תלויי תשואה	התחייבויות אחרות	הון מינימלי	ביטוח כללי (1)	ביטוח חיים		
						לא צמוד או נקוב מט"ח	צמוד למדד	צמוד למדד המחירים לצרכן (2)
סה"כ ההון וההתחייבות	(2)	תלויי תשואה	אחרות	הון	אלפי ש"ח	(1)	נקוב מט"ח	(2)
203,344	-	203,344	-	-	203,344	-	-	-
484,821	-	484,821	-	-	484,821	-	-	-
(14,118)	-	(14,118)	-	-	(14,118)	-	-	-
467,114	-	467,114	-	-	467,114	-	-	-
1,141,161	-	1,141,161	-	-	1,141,161	-	-	-
1,286	-	1,286	1,286	-	-	-	-	-
1,142,447	-	1,142,447	1,286	-	1,141,161	-	-	-
12,101,463	-	12,101,463	-	-	4,567,801	162,031	7,371,631	-
15,960,442	15,960,442	-	-	-	-	-	-	-
196,564	-	196,564	196,564	-	-	-	-	-
76,498	-	76,498	76,498	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
605,443	122,856	482,587	96,823	-	218,349	-	167,415	-
990,366	-	990,366	419,785	328,070	242,511	-	-	-
29,930,776	16,083,298	13,847,478	789,670	328,070	242,511	4,786,150	162,031	7,539,046
31,073,223	16,083,298	14,989,925	790,956	328,070	1,383,672	4,786,150	162,031	7,539,046

הון עצמי:

הון מניות
פרמיה על מניות
קרנות הון
עודפים
סה"כ הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
זכויות המיעוט
סה"כ הון עצמי

התחייבויות:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות בגין מסים נדחים
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו מס הכנסה חברה
זכאים ויתרות זכות
התחייבויות פיננסיות

סך הכל התחייבויות

סך הכל ההון וההתחייבויות

(*) דוח זה ניתן בהתאם לתקנות פרטי דין וחשבון ונערך בהתאם להנחיות המפקח. סיווג הנכסים וההתחייבויות בדוח זה אינו בהכרח תואם את הסיווג הנדרש בהתאם לתקני ה IFRS לגבי מגזרי פעילות (IFRS 8 ו IAS14).

(1) כולל עסקי בריאות
(2) העודף נובע מקיזוז יעודה בשל הפקדות לעובדי חברה מהתחייבות בגין חוזה ביטוח. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

- א. אימוץ לראשונה של תקני IFRS**
- דוחות כספיים אלה נערכו על פי תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן- תקני IFRS) במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני, 2008 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). בהקשר לבאורים מסוימים, כגון מידע לגבי התקשרויות, התחייבויות, תביעות תלויות וכדומה, יש לעיין בדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2007 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים הערוכים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל.
- תקני ה-IFRS שעל בסיסם נקבעה המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים ביניים מאוחדים הם אותם תקני IFRS אשר יהיו בתוקף או אשר ניתנים לאימוץ מוקדם בדוחות הכספיים השנתיים הראשונים ושהחברה תבחר לאמץ, לפי תקני IFRS ליום 31 בדצמבר, 2008 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, ולפיכך הם כפופים לשינויים שיחולו בהם וליישומם בתוקף בדוחות כספיים שנתיים אלה. מכאן שהמדיניות החשבונאית שתיושם בדוחות הכספיים השנתיים כאמור, ככל שהיא רלבנטית בדוחות כספיים ביניים אלה, תיקבע באופן סופי רק בעת הכנתם של הדוחות הכספיים השנתיים הנ"ל.
- החברה אימצה לראשונה את תקני IFRS בשנת 2008 ולפיכך מועד המעבר לדיווח על פי תקני IFRS הינו 1 בינואר, 2007. לפני אימוץ תקני IFRS, ערכה החברה את דוחותיה הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל. הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של החברה לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל נערכו ליום 31 בדצמבר, 2007 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך.
- ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים**
- הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים לעריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים כפי שנקבעו בתקן דיווח כספי בינלאומי 34 - IAS - דיווח כספי לתקופות ביניים, ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו ודרישות הגילוי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.
- ג. מבנה הדיווח הנוכחי**
- המאזנים המאוחדים, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה וחברות מאוחדות שלה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי מס' 1 - "הצגת דוחות כספיים" והינה בהתאם לדרישות הגילוי של המפקח על הביטוח. מבנה הדיווח בתקינה הישראלית שונה ממבנה הדיווח הנוכחי. בבאור 8 נכלל פרוט ההבדלים העיקריים במבנה הדיווח.
- ד. מספרי השוואה**
- בהתאם להוראות תקן דיווח כספי בינ"ל 1, הדוחות לשנת 2008 אשר הינם הדוחות הראשונים הערוכים לפי התקינה הבינ"ל וכן הדיווחים הכספיים לתקופות ביניים בשנת 2008, יכללו שנה אחת של מידע השוואתי לפי התקינה הבינ"ל.
- ה. הגדרות**
- החברה** - הפניקס ביטוח בע"מ
- הקבוצה** - הפניקס ביטוח והחברות המוחזקות שלה.
- חברות מאוחדות** - חברות בשליטה של למעלה מ-50% שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, עם דוחות החברה, במישרין או בעקיפין.

ה.	הגדרות- המשך
חברות כלולות	- חברות או שותפויות בהן לחברה יש השפעה מהותית, שאינן חברות מאוחדות או חברות מאוחדות באיחוד יחסי, ואשר ההשקעה בהן כלולה על בסיס השווי המאזני.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות, חברות מאוחדות באיחוד יחסי וחברות כלולות.
חברה אחרת	- חברה או שותפות המוחזקת על ידי הקבוצה ואשר אין בה השפעה מהותית, שליטה או שליטה משותפת.
צדדים קשורים	- כמשמעותם בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998 והגדרתם ב- IAS 24.
בעל עניין	- כמשמעותו בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך.
בעל שליטה	- כמשמעותו בתקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996.
מדד	- מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
המפקח	- המפקח על הביטוח.
חוק הפיקוח על הביטוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
תקנות דרכי השקעה	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, על תיקון.
תקנות פרטי דין וחשבון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקון.
חוזי ביטוח	- חוזה לפיו צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- חוזים בעלי מבנה משפטי של חוזה ביטוח אשר אינם חושפים את המבטח לסיכון ביטוח משמעותי.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבויות צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים כמפורט בנספח א'.

באור 1 - כללי - המשך

ה. הגדרות- המשך	
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים
פרמיות שהורווחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

להלן עיקרי המדיניות החשבונאית שנקטה החברה בדוחות כספיים אלה עם האימוץ לראשונה של תקני IFRS ואשר יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות:

א. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו בהתאם למוסכמת העלות ההיסטורית, למעט הנכסים הבאים המוצגים על פי שווי הוגן: נדל"ן להשקעה, נגזרים, מכשירים פיננסיים נגזרים, מכשירים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. לעניין התחייבויות בגין תשלום מבוסס מניות, התחייבויות בגין הטבות לעובדים ונכסי תוכנית והתחייבויות ביטוחיות ראה ביאורים 2ט, 2ז' ו- 2טו', בהתאמה.

ב. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים, מטבע הפעילות של החברה.

מטבע הפעילות שהוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת החברה ואת עסקאותיה, נקבע בנפרד עבור כל חברה בקבוצה, לרבות חברה כלולה המוצגת על פי שיטת השווי המאזני, ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה. כאשר מטבע הפעילות של חברה בקבוצה שונה ממטבע ההצגה של הקבוצה, חברה זו מהווה פעילות חוץ שנתוני דוחותיה הכספיים מתורגמים לצורך הכללתם בדוחות הכספיים המאוחדים כדלקמן:

- א. נכסים והתחייבויות בכל תאריך מאזן (כולל מספרי השוואה) מתורגמים לפי שער סגירה בכל תאריך מאזן. מוניטין וכל התאמות שווי הוגן לסכום הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות במועד רכישת פעילות חוץ מטופלים כנכסים והתחייבויות של פעילות החוץ ומתורגמים לפי שער הסגירה, בכל תאריך מאזן.
- ב. הכנסות והוצאות לכל התקופות המוצגות בדוח רווח והפסד (כולל מספרי השוואה) מתורגמות לפי שערי חליפין ממוצעים בכל התקופות המוצגות; אולם, במקרים בהם חלו תנודות משמעותיות בשערי החליפין, הכנסות והוצאות מתורגמות לפי שערי החליפין כפי שהיו במועד העסקאות עצמן.
- ג. הון מניות, קרנות הון ותנועות הוניות אחרות מתורגמים לפי שער החליפין במועד התהוותן.
- ד. יתרת הרווח מתורגמת בהתבסס על יתרת הפתיחה שתורגמה לפי שער החליפין לאותו מועד ותנועות רלבנטיות נוספות במשך התקופה שתורגמו כאמור בסעיפים ב) ו-ג) לעיל.
- ה. כל הפרשי התרגום שנוצרו נזקפים לסעיף נפרד בהון העצמי, בקרן הון "התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ".
- ו. לצורך שימוש בנהלים לעיל החברה עושה שימוש בשער החליפין היציג.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ב. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה (המשך)

הלוואות בין חברתיות בקבוצה, אשר אין כוונה לסלקן והן אינן צפויות להיפרע בעתיד הנראה לעין, ולפיכך מהוות במהותן חלק מההשקעה בפעילות חוץ, מטופלות כחלק מההשקעה, כאשר הפרשי שער הנובעים מהלוואות אלו נזקפים לאותו סעיף בהון העצמי, כאמור בסעיף ה) לעיל.

הפרשי שער בגין הלוואה במטבע חוץ המהווה גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ, נזקפים בניכוי השפעת המס לאותו סעיף בהון העצמי, כאמור בסעיף ה) לעיל. במועד מימוש ההשקעה נטו, הפרשי תרגום אלו נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. להלן פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין יציג של הדולר ארה"ב:

שער החליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
			לשישה חודשים שהסתיימו ביום:
(12.84)	2.84	2.34	30 ביוני 2008
0.57	0.27	0.98	30 ביוני 2007
			<u>לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:</u>
(5.6)	2.44	2.24	30 ביוני 2008
2.26	0.71	1.21	30 ביוני 2007
			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007
(9.1)	2.8	3.4	

ד. איחוד הדוחות הכספיים

1. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש את היכולת, במישרין או בעקיפין, להתוות את המדיניות הכספית והתפעולית של החברה הנשלטת. בבחינת שליטה נלקחת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתנות למימוש בתאריך המאזן. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.
 2. יתרות ופעולות הדדיות בין החברות בוטלו במסגרת איחוד הדוחות הכספיים. רוחים בין חברתיים הנובעים מעמלות בסוכנויות ביטוח הנכללות בהוצאות רכישה נדחות בחברות הביטוח בוטלו.
 3. זכויות המיעוט מייצגות את חלקו ברווח או ההפסד ובנכסים נטו (לפי שווים ההוגן במועד השגת שליטה) שאינם מוחזקים על ידי הקבוצה. הן הוצגו במסגרת ההון העצמי בסכום נפרד.
 4. רכישת זכויות המיעוט נרשמת כנגד מוניטין המחושב כהפרש בין התמורה ששולמה לבין סכום החלק הנרכש בזכויות המיעוט למועד הרכישה
- המיעוט בחברה בת שלה גרעון בהון העצמי שותף בחלקו בהפסדי החברה הבת עד לגובה הלוואות שניתנו על ידו (לרבות הריבית שנצברה בגין אותן הלוואות) וההתחייבויות להעמדת הלוואות.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ד. איחוד הדוחות הכספיים (המשך)

5. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברה בשליטה משותפת, לגביה קיים בין בעלי מניותיה הסכם חוזי לשליטה משותפת, ואשר מאוחדת עם דוחות החברה בדרך של איחוד יחסי. החברה מאחדת בדוחותיה הכספיים המאוחדים את חלקה בנכסים, בהתחייבויות, בהכנסות ובהוצאות של החברה בשליטה משותפת עם פריטי הדוחות הכספיים המתאימים.

יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין הקבוצה לבין החברה בשליטה משותפת מבוטלים בהתאם לשיעור ההחזקה בחברה בשליטה המשותפת.

6. עלות רכישת חברה מאוחדת או חברה מאוחדת באיחוד יחסי נמדדת כשווי ההוגן של הנכסים שניתנו, מכשירים הוניים שהונפקו והתחייבויות שנגרמו ובתוספת הוצאות רכישה ישירות. נכסים מזוהים, התחייבויות מזוהות והתחייבויות תלויות של חברה נרכשת, הוכרו במאזנים המאוחדים במלוא שווים ההוגן למועד הרכישה.

ברכישה לראשונה של חברה מאוחדת וברכישה מהמיעוט של חלקים נוספים בחברה מאוחדת, עודף עלות הרכישה על חלק החברה בשווי ההוגן של הנכסים בניכוי השווי ההוגן של ההתחייבויות המזוהות וההתחייבויות התלויות של חברה נרכשת (להלן - "נכסים נטו") מוגדר כמוניטין ומוצג במאזנים המאוחדים במסגרת הסעיף "נכסים בלתי מוחשיים". במקרים בהם חלק החברה בשווי ההוגן של הנכסים בניכוי השווי ההוגן של ההתחייבויות המזוהות של חברה נרכשת עולה על עלות הרכישה, עודף כאמור נזקף מיידית בדוחות הרווח וההפסד.

7. הנתונים בדוחות הכספיים המאוחדים מבוססים על דוחות כספיים מבוקרים וסקורים של החברות שנכללו באיחוד ולאחר התאמה של המדיניות החשבונאית של אותן חברות למדיניות החשבונאית של החברה, במידה ונדרשת.

8. חברה מאוחדת מנהלת קרנות פנסיה. לחברה המנהלת אין בעלות על נכסיהן והתחייבויותיהן של קרנות אלו לפיכך, לא נכללו הפעולות הנכסיות וההתחייבויות של קרנות אלו בדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים, לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים, והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הגילוי המתייחס בדבר נכסים מותנים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן הסתמכות על הערכות שווי חיצוניות. האומדנים וההנחות האמורים נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה הם ארעו.

ו. הערכת נכסים והתחייבויות

1. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים ושווי מזומנים כוללים פקדונות בתאגידים בנקאיים למשיכה מיידית וכן פקדונות לזמן קצר אשר אין מגבלה במשיכה או בשימוש בהם ואשר מועד פירעונם, במועד ההשקעה בהם, אינו עולה על שלושה חודשים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

1. הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

2. הפרשה לחובות מסופקים

א. הפרשות לחובות מסופקים נעשות באופן ספציפי בגין כל החובות שלפי דעת ההנהלות של החברה והחברות המאוחדות שלה גבייתם מוטלת בספק. הפרשות בגין פרמיות לגביה בפניקס ביטוח בעסקי ביטוח כללי מחושבות לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפיגור. הפרשות בגין הלוואות המובטחות במשכנתאות על נכסי מקרקעין והלוואות אחרות מחושבות על בסיס עומק הפיגור בתוספת הפרשה כללית, המשקפים את הערכת החברות המאוחדות לסיכונים הטמונים בהן.

ב. החברה המאוחדת מבצעת הפרשות לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות. בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות ובעתודות הביטוח מתחשבת החברה המאוחדת, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה, כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי. חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כאשר מבטחי משנה נקלעים לקשיים, הם עשויים להעלות טיעונים שונים הנוגעים להכרה בחוב. במקרים אלו מתחשבת החברה המאוחדת בעת עריכת הפרשות בנכונות מבטחי המשנה להגיע להסכמי "חתך" (Cut off)

3. מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים בתחולת IAS 39 מוכרים במועד ההכרה הראשונית בהם לפי שווי הוגן ובתוספת עלויות עסקה המיוחסות ישירות, למעט לגבי נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהשקעות בנכסים פיננסיים מבוסס על סיווגם לאחת מארבע הקבוצות שלהלן:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות ויתרות חובה.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

א. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד כוללים נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר ונכסים פיננסיים המיועדים עם ההכרה הראשונית בהם להיות מוצגים בשווי הוגן עם שינויים בו הנזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים פיננסיים מסווגים כמוחזקים למסחר אם הם נרכשו בעיקר למטרת מכירה או רכישה חוזרת בתקופה הקרובה, מהווים חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזהים המנוהלים יחד להשגת רווחים בזמן הקצר, או שהם נגזר שאינו מיועד כמכשיר הגנה. רווחים או הפסדים מהשקעות המוחזקות למסחר נזקפים במועד התהוותם לדוח רווח והפסד.

נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר הדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזזה המארח ושל הנגזר המשובץ, (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר ו- (ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן באמצעות רווח והפסד.

נגזרים, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו, מסווגים כמוחזקים למסחר

הקבוצה בוחנת את קיומו של נגזר משובץ והצורך בהפרדתו במועד בו היא הופכת להיות לראשונה צד להתקשרות.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

1. הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

3. מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות המוחזקות לפדיון

השקעות המוחזקות לפדיון הינן נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או ניתנים לקביעה והם בעלי מועדי פדיון קבועים שאותם מתעתדת החברה וביכולתה להחזיק עד לפדיון. לאחר ההכרה הראשונית, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי העלות המופחתת באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית תוך התחשבות בעלויות עסקה. רווחים והפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד במועד גריעת ההשקעות או במקרה של הפרשה לירידת ערך כמו גם כתוצאה מההפחתה השיטתית.

ג. הלוואות ויתרות חובה

הלוואות ויתרות חובה הינן נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם מצוטטים בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות ויתרות חובה נמדדות לפי העלות המופחתת לפי שיטת הריבית האפקטיבית תוך התחשבות בעלויות עסקה ובניכוי הפרשות לירידת ערך. רווחים והפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד כשההלוואות ויתרות החובה נגרעות או אם מוכרת בגיבן ירידת ערך, כמו גם כתוצאה מההפחתה השיטתית.

ד. נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים שיועדו כזמינים למכירה או שאינם מסווגים לאחת משלוש הקבוצות שלעיל. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים פיננסיים זמינים למכירה נמדדים לפי השווי הוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט בגין הפרשי שער המתייחסים למכשירי חוב כספיים אשר נזקפים לרווח והפסד לסעיף המימון, נזקפים ישירות להון העצמי לקרן הון בגין רווחים שטרם מומשו, נטו. במועד גריעת ההשקעה או במקרה של ירידת ערך, הרווח או ההפסד שהצטבר ושהוכר בעבר בהון העצמי נזקף לדוח רווח והפסד. הכנסות או הוצאות ריבית על השקעות במכשירי חוב מוכרות בדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית. דיבידנדים שהתקבלו בגין השקעות במכשירים הוניים נזקפים לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום.

ה. הקבוצה קיבלה החלטות ליעוד הנכסים הפיננסיים כדלקמן:

1. נכסים פיננסיים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

נכסים אלו הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (ועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

2. נכסים פיננסיים שאינם סחירים ושאין נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או המהווים נגזרים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

1. הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

3. מכשירים פיננסיים (המשך)

נכסים אלו הכוללים אג"ח מיועדות (הסכמי ח"צ), אג"ח לא סחיר אחר, תעודות מסחריות והלוואות ויתרות חובה לקבל סווגו כהלוואות ויתרות חובה ונכללו במאזן במסגרת נכסי חוב שאינם סחירים. מניות שאינן סחירות מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. לגבי נגזרים או נגזרים משובצים – ראה 4 להלן.

3. נכסים פיננסיים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או המהווים נגזרים (לרבות קרנות השקעה) נכסים אלו סווגו לקבוצת נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

4. נגזרים ומכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם נכסים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד החל ממועד המעבר

5. נכסים והתחייבויות פיננסיים של תעודות התחייבות נכסים והתחייבויות פיננסיים סחירים ושאינם סחירים של תעודות התחייבות הכוללים בתיק הנמדד בכללותו על ידי החברה לפי שווי הוגן, מוצגת על פי שווי הוגן.

1. קביעת השווי הוגן

השווי הוגן של השקעות הנסחרות בשוק פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך המאזן. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי הוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי הוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים.

2. הנפקת ניירות ערך בחבילה

בהנפקה של ניירות ערך בחבילה, מוקצית התמורה שהתקבלה (לפני הוצאות הנפקה) למרכיבי ניירות הערך שהונפקו בחבילה בהתאם לסדר ההקצאה להלן: שווי הוגן נקבע תחילה עבור נגזרים פיננסיים (כגון כתבי אופציה בעלי תוספת מימוש במטבע השונה ממטבע הפעילות של החברה או תוספת מימוש צמודה למדד) ומכשירים פיננסיים אחרים המוצגים בשווי הוגן מידי תקופה, לאחר מכן נקבע השווי הוגן עבור התחייבויות פיננסיות ומכשירים מורכבים (כגון אגרות חוב להמרה) שאינם מוצגים בשווי הוגן מידי תקופה אלא בערך נוכחי, כאשר התמורה המוקצית עבור מכשירים הוניים נקבעת כערך שייר בהתאם להפרש המתקבל בין התמורה הכוללת לבין התמורות הרלוונטיות שהוקצו כאמור לעיל. עלויות הנפקה מוקצות לכל רכיב בהתאם ליחס הסכומים שנקבע לכל רכיב כאמור לעיל, בניכוי השפעת המס אם קיימת לגבי מכשירים הוניים. לאחר ההקצאה כאמור לעיל, כל רכיב מטופל בהתאם למהותו החוזית (התחייבות פיננסית או מכשיר הוני). השווי הוגן של המכשירים הכוללים בחבילה נקבע בהתבסס על מחירי השוק שלהם סמוך למועד הנפקתם.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ו. הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

3. מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. התחייבויות בגין ערבויות פיננסיות

התחייבויות בגין ערבויות פיננסיות שניתנו על ידי הקבוצה מתהוות כתוצאה מחוזה המחייב את הקבוצה לתשלום פיצוי למוטב בגין הפסד שנגרם לו בשל אי גבייה על פי תנאי ההסכם.

ערבויות פיננסיות מוכרות לראשונה לפי השווי ההוגן תוך התחשבות גם בעלויות עסקה ישירות המיוחסות למתן הערבות. לאחר ההכרה הראשונית, ההתחייבות נמדדת לפי הגבוה מבין הסכום שהוכר לראשונה המופחת לפי שיטת הריבית האפקטיבית על פני תקופת הערבות לבין האומדן לסכום שנדרש (אם נדרש) להכיר בו לתאריך המאזן על פי IAS 37 בהתייחס להסכם הערבות.

ט. קיזוז מכשירים פיננסיים

מכשירים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מוצגים במאזנים בסכום נטו רק כאשר קיימת לחברה זכות חוקית ברת אכיפה לקיזוז וקיימת כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או בו זמנית.

י. גריעת מכשירים פיננסיים

1. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר:

- פג תוקפן של הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי מזומנים מהנכס הפיננסי;
- החברה שומרת על הזכות לקבל תזרימי מזומנים מהנכס אולם לחברה קיימת מחויבות לתשלום מלא ללא עיכובים מהותיים לצד שלישי בהתאם להתקשרות; או
- החברה המחתה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס והעבירה את מרבית הסיכונים וההטבות הכרוכים בנכס או לא העבירה ולא שמרה על מרבית הסיכונים וההטבות הכרוכים בנכס אך התקיימה העברה של השליטה בנכס.

כאשר החברה המחתה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מנכס ולא העבירה ולא שמרה על מרבית הסיכונים וההטבות הכרוכים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, הנכס מוכר בהתאם למידה שקיימת מעורבות נמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בצורת ערבות בגין הנכס המועבר תימדד לפי הנמוך מבין השווי הפנקסני המקורי של הנכס והסכום המקסימלי של התמורה שהקבוצה עשויה להידרש לשלם.

2. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר ההתחייבות נפרעה, דהיינו סולקה, בוטלה או פקעה

התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב:

- פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או;
- משוחרר משפטית מההתחייבות

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ו. הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

3. מכשירים פיננסיים (המשך)

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין העלות הפנקסנית של שתי ההתחייבויות הנ"ל נקפת לדוח רווח והפסד. במידה וההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה.

יא. מניות אוצר

מניות החברה המוחזקות על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות מוצגות לפי העלות המקוזזת מההון העצמי של החברה. רווחים או הפסדים בגין רכישה, מכירה, הנפקה או ביטול של מניות אוצר נזקפים ישירות להון העצמי.

יב. אופציית מכר שהוענקה לבעלי מניות המיעוט

הקבוצה העניקה לבעלי מניות המיעוט אופציות מכר למכור חלק או את כל החזקותיהם במספר חברות מאוחדות במשך תקופה מסויימת. ביום ההענקה סווגו זכויות המיעוט כהתחייבות פיננסית. הקבוצה מכירה בכל תאריך מאז בהתחייבות פיננסית הנמדדת על בסיס אומדן השווי ההוגן של התמורה שנקבעה בהתבסס על שווי המניות, כאשר במקביל מטופלת החזקת המיעוט כאילו היא בידי הקבוצה. שינויים בסכום ההתחייבות בתקופות העוקבות נזקפים ליתרת המוניטין עד למימוש האופציה. במידה ובתקופות עוקבות האופציה תמומש, התמורה במימוש מטופלת כסילוק ההתחייבות ובמידה והאופציה פוקעת, הפקיעה מטופלת כמימוש השקעה בחברה המאוחדת.

יג. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד כוללות התחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר והתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות מוצגות בשווי הוגן עם שינויים בו הנזקפים לדוח רווח והפסד. התחייבויות פיננסיות מסווגות כמוחזקות למסחר אם הן נרכשו לצרכי מכירה בתקופה הקרובה. רווחים או הפסדים בגין מדידת התחייבויות המוחזקות למסחר בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

נגזרים, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו, מסווגים כמוחזקים למסחר אלא אם הם מיועדים לשמש לצרכי גידור (ראה ט' להלן). במקרה של חוזה המכיל נגזר משובץ אחד או יותר, החוזה המשולב בשלמותו יכול להיות מיועד, במועד ההכרה הראשונית בלבד, כהתחייבות פיננסית הנמדדת בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

הקבוצה בוחנת את קיומו של נגזר משובץ והצורך בהפרדתו במועד בו היא הופכת להיות לראשונה צד להתקשרות. הערכה מחדש של נגזר משובץ נעשית רק כאשר יש שינוי בהתקשרות המשפיע באופן משמעותי על תזרימי המזומנים מההתקשרות.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ו. הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

י. מכשירים פיננסיים מורכבים

אגרות חוב ניתנות להמרה שהונפקו במטבע הפעילות של החברה המנפיקה שאינן צמודות ואינן נקובות במטבע חוץ, הכוללות רכיב של הון בגין אופציות ההמרה ורכיב של התחייבות, מפוצלות לרכיב הוני (בניכוי השפעת המס) ולרכיב התחייבותי וכל רכיב מוצג בנפרד בניכוי עלויות העסקה המיוחסות לרכיבים השונים. הפיצול כאמור, מחושב על ידי קביעה של הרכיב ההתחייבותי בהתבסס על השווי ההוגן של התחייבות דומה ללא אופציות המרה. הערך של הרכיב ההוני נקבע כערך שווה ומחושב כהפרש בין סך התמורה שהתקבלה בגין אגרות החוב להמרה לבין הסכום שיוחס לרכיב ההתחייבותי כאמור לעיל ולפיכך מוצג בתקופות עוקבות. עלויות עסקה ישירות הוקצו בין רכיב ההון (בניכוי השפעת המס) ורכיב ההתחייבות על בסיס יחס ההקצאה של התמורה לרכיב ההון והתחייבות, כאמור לעיל.

רכיב ההתחייבות מטופל לאחר ההכרה הראשונית כאמור בסעיף ג' לעיל לעניין הלוואות ויתרות חובה.

אגרות חוב ניתנות להמרה שהונפקו שאינן במטבע הפעילות של החברה המנפיקה, אגרות חוב להמרה הצמודות למדד המחירים לצרכן/לשער החליפין של הדולר/נקובות בדולר, כוללות שני רכיבים: רכיב המרה ורכיב חוב, כאשר גם רכיב ההמרה מסווג כהתחייבות. אגרת החוב מפוצלת לשני רכיבים התחייבותיים, כאשר רכיב ההמרה מחושב תחילה במועד ההכרה כנגזר פיננסי לפי השווי ההוגן והפער בין התמורה שהתקבלה בגין אגרות החוב להמרה לבין השווי ההוגן של רכיב ההמרה מיוחס לרכיב החוב. עלויות עסקה ישירות מוקצות בין רכיב ההמרה ההתחייבותי לבין רכיב החוב ההתחייבותי, על בסיס יחס ההקצאה של התמורה לכל רכיב, כאמור לעיל, כאשר הסכום שהוקצה לרכיב ההמרה התחייבותי נזקף מיידית לרווח והפסד.

רכיב ההמרה מטופל לאחר ההכרה הראשונית כנגזר פיננסי ומוצג לפי שווי ההוגן בכל תאריך מאזן. שינויים בשווי ההוגן נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד. רכיב החוב מטופל לאחר ההכרה הראשונית כאמור לעיל לעניין הלוואות ויתרות חובה.

ז. נכסים התחייבויות ועסקאות צמודים או במטבע חוץ

- א. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים אליו מוצגים לפי שער החליפין היציג ליום המאזן.
- ב. עסקאות הנקובות במטבע חוץ נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין היציג במועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מסילוק פריטים כספיים, לפי שערי חליפין שונים מאלה ששימשו לרישום הראשוני במהלך התקופה, או מאלה שדווחו בדוחות כספיים קודמים, נזקפו לדוחות רווח והפסד.
- ג. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן מוצגים לפי תנאי ההצמדה של כל יתרה. יתרות שעל פי הסדרי ההצמדה לגביהן המדד הקובע הוא "המדד הידוע" נכללו על בסיס "המדד הידוע" לתאריך המאזן.
- ד. הפרשי הצמדה ושער נרשמים בדוחות הכספיים בעת התהוותם, במסגרת הסעיף הוצאות מימון או הכנסות מימון לפי העניין.

ח. ירידת ערך נכסים פיננסיים

הקבוצה בוחנת בכל תאריך מאזן אם קיימת ירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של נכסים פיננסיים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ח. ירידת ערך נכסים פיננסיים (המשך)

1. נכסים המוצגים בעלות המופחתת
 אם קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים או בגין השקעה המוחזקת לפדיון המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין הסכום הפנקסני של הנכס והערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי (שיעור הריבית האפקטיבית שחושב בעת ההכרה הראשונית). הסכום הפנקסני של הנכס מוקטן באמצעות רישום הפרשה. סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. אם בתקופה עוקבת, קטן סכום ההפסד מירידת ערך וניתן לייחס את הקיטון באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר שההפסד מירידת ערך נזקף לדוח רווח והפסד, יבוטל ההפסד מירידת ערך שהוכר קודם לכן במגבלת העלות המופחתת שהייתה אמורה להיות במועד הביטול.

2. נכסים פיננסיים זמינים למכירה
 אם קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך, סכום ההפסד נמדד כהפרש בין העלות (בניכוי תשלום קרן והפחתה) ובין השווי ההוגן, בניכוי הפסד לירידת ערך שנזקף בעבר לדוח רווח והפסד. הפסד זה מועבר מההון העצמי לדוח רווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך לגבי מכשירים הוניים אינו נזקף לדוח רווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין מכשירי חוב נזקף לדוח רווח והפסד אם ניתן ליחס באופן אובייקטיבי את העלייה בשווי ההוגן של המכשיר לאירוע שהתרחש לאחר שההפסד לירידת ערך נזקף לדוח רווח והפסד.

ט. צירופי עסקים ומוניטין
 צירופי עסקים מטופלים בשיטת הרכישה בהתאם ל-IFRS 3. בשיטה זו מזוהים הנכסים וההתחייבויות של העסק הנרכש בהתאם לשוויים ההוגן במועד הרכישה, וכל זכויות המיעוט בישות הנרכשת מוצגות לפי חלק המיעוט בשווי ההוגן, נטו של פריטים אלו למועד זה.

ברכישת חברה במידת הצורך, מתבצע יחוס זמני של עלות הרכישה לנכסים והתחייבויות שנרכשו במסגרת צירוף עסקים. שווי הנכסים וההתחייבויות שנרכשו ניתנים להתאמה עד שנים עשר חודשים ממועד הרכישה. מוניטין נמדד לראשונה כהפרש בין עלות הרכישה לבין חלק הקבוצה בשווי הוגן נטו של הנכסים המזוהים, ההתחייבויות המזוהות וההתחייבויות התלויות של העסק הנרכש. לאחר ההכרה הראשונית נמדד המוניטין לפי עלות בניכוי הפסדים נצברים מירידת ערך. המוניטין אינו מופחת באופן שיטתי. לצורך בחינת קיום ירידת ערך, המוניטין מוקצה לכל אחת מהיחידות מניבות המזומנים של הקבוצה. באשר לבחינת ירידת ערך של מוניטין, ראה סעיף יג' 2.

בעת מימוש יחידה מניבה מזומנים, ההפרש בין התמורה לבין הנכסים נטו בתוספת הפרשי תרגום נצברים שנזקפו להון העצמי ויתרת מוניטין שטרם הופחתה, נזקף לדוח רווח והפסד. רווח או הפסד ממימוש חלק מהיחידה מניבה המזומנים כולל את חלק המוניטין הנמדד בהתאם לחלק היחסי שמומש מתוך היחידה המניבה המזומנים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ט. צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

רכישות חברות בנות שאינן צירופי עסקים

בהתאם ל-IFRS 3, במועד רכישת חברות מאוחדות ופעילויות אשר אינן מהוות עסק כהגדרתו ב-IFRS 3, תמורת הרכישה מוקצית בין הנכסים וההתחייבויות המזוהים בלבד של החברה הנרכשת בהתאם ליחס שווים ההוגן במועד הרכישה ומבלי לייחס סכום כלשהו למוניטין או למסים נדחים, תוך שיתוף המיעוט, אם קיים, לפי חלקו בשווי ההוגן בנכסים המזוהים נטו הנ"ל במועד הרכישה. ברכישת זכויות המיעוט בחברות מאוחדות כאמור, ההפרש בין התמורה ששולמה לבין סכום החלק הנרכש בזכויות המיעוט למועד הרכישה מיוחס לנכסים וההתחייבויות בהתאם לאמור לעיל.

י. השקעות בחברות כלולות

1. חברות כלולות הינן חברות שלקבוצה יש השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית שלהן, אך לא שליטה.

ההשקעה בחברה כלולה מוצגת על בסיס השווי המאזני, בהתבסס על דוחותיה הכספיים המבוקרים או הסקורים של החברה כלולה לכל תאריך מאזן. בהתאם לשיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברה הכלולה מוצגת במאזן לפי עלות בתוספת שינויים שלאחר הרכישה בחלק הקבוצה בנכסים נטו, לרבות קרנות ההון של החברה הכלולה.

עודף עלות ההשקעה בחברה כלולה על חלק החברה בשווי המאזני במועד הרכישה הניתן לייחוס, מופחת בהתאם לתקופת ההפחתה של הפריטים להם יוחסו. עודף עלות שלא יוחס מהווה מוניטין. מוניטין בגין רכישת החברה הכלולה נמדד לראשונה כהפרש שבין עלות הרכישה לבין חלק הקבוצה בשווי ההוגן, נטו של הנכסים המזוהים, ההתחייבויות המזוהות וההתחייבויות התלויות של החברה הכלולה. לאחר ההכרה הראשונית נמדד המוניטין לפי העלות ואינו מופחת באופן שיטתי. מוניטין נבחן לצורך בחינת ירידת ערך כחלק מהשקעה בחברה הכלולה בכללותה. ראה גם באור יד'4.

דוח רווח והפסד משקף את החלק בתוצאות הפעולות של החברה הכלולה. רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין הקבוצה לבין החברה הכלולה מבוטלים בהתאם לשיעור ההחזקה בחברה הכלולה.

2. בחברות כלולות בהן נגרמו הפסדים בסכומים העולים על ההון העצמי שלהן, רשמה החברה את חלקה בהפסדי החברות המוחזקות עד גובה השקעתה בחברות הכלולות בתוספת הפסד העלול להיגרם לה כתוצאה מערבות שניתנה בעבור חברות כלולות אלו.

3. הדוחות הכספיים של החברה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הכלולות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של הקבוצה.

4. באשר לתרגום דוחות כספיים של חברה כלולה המהווה פעילות חוץ, ראה ביאור 2' לעיל.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יא. נדלן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (כולל מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה המיוחסות ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן אשר משקף את תנאי השוק במועד המאזן. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לדוח רווח והפסד במועד התהוותם בסעיף הכנסות מהשקעות. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן בהקמה עצמית המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה מטופל בתקופת ההקמה בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 16, רכוש קבוע. במועד בו ההקמה מסתיימת הפער בין השווי ההוגן ובין העלות נזקף לדוחות רווח והפסד. נדל"ן להשקעה קיים המפותח מחדש לצורך שימוש עתידי כנדל"ן להשקעה מטופל בתקופת הפיתוח כנדל"ן להשקעה.

העברת נכס מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון הפסקת שימוש בנכס על ידי הבעלים, הסכם שכירות תפעולית עם צד שלישי או השלמת הפיתוח של נדל"ן המיועד לשימוש כנדל"ן להשקעה.

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע או מלאי מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים או התחלת פיתוח עם תכנון למכור את הנכס.

העלות של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע או למלאי הוא השווי ההוגן במועד המעבר. ההפרש בין השווי ההוגן לעלות של נכס שהועבר ממלאי לנדל"ן להשקעה נזקף לדוח רווח והפסד במועד המעבר, ואילו ההפרש בין השווי ההוגן לעלות נכס שהועבר מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה מטופל כהערכה מחדש בהתאם ל-16 IAS ונזקף לקרן הון מהערכה מחדש.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

דמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרת נכסי נדל"ן שטרם הושלמה בנייתם מהוונים. עם השלמת בניית נכסי הנדל"ן ובעת שערור נכסי הנדל"ן לשוויים ההוגן, יתרת דמי התיווך נזקפת לדוח רווח והפסד במקביל לרווח משערור.

יב. רכוש קבוע

1. פריטי רכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו למעט פרטי רכוש קבוע מחברה מאוחדת המוצג כמפורט בסעיף 2 להלן.

2. הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס הפחת השווה לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

%	
4-5	בניינים
15	כלי רכב
15-25	ריהוט וציוד משרדי
6-15	מחשבים וציוד היקפי

יב. רכוש קבוע (המשך)

3. רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים. הפחת מחושב לפי שיטת הפחת השווה בשיעורים שנתיים הנחשבים כמספיקים להפחתת הנכסים במשך תקופת השימוש המשוערת בהם.
4. שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הפחת השווה על פני תקופת חוזי השכירות או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של הנכסים, לפי הקצר שבהם.
5. ערך השייר ואורך החיים השימושיים של כל נכס נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן-ולפהבא. לגבי בחינת ירידת ערך של רכוש קבוע, ראה סעיף יד' להלן.
6. הפחתת הנכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע. נכס נגרע מהספרים במועד המכירה או כאשר לא צפויות עוד הטבות כלכליות מהשימוש בנכס. רווח או הפסד מגרעת הנכס (המחושב כהפרש בין התמורה נטו מהגרעה והעלות המופחתת בספרים) נכלל בדוח רווח והפסד בתקופה בה נגרע הנכס.
7. מעבר מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה מתבצע כאשר הבעלים מפנים את הנכס משימוש עצמי, או כאשר מתחיל הסכם שכירות תפעולי חדש, או כאשר מסתיימות עבודות הבנייה בהתייחס לנדל"ן השקעה בהקמה עצמית.
8. הוצאות המימון בגין הלוואות ואשראי ששימש למימון הרכישה או ההקמה של רכוש קבוע המהווה "נכס כשיר" (נכס אשר נדרש פרק זמן ניכר לצורך הכנתו לשימוש המיועד או למכירתו) - בתקופה שעד להכשרתו לשימוש המיועד - נזקפו לעלות רכוש זה.

יג. נכסים בלתי מוחשיים

1. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נכללים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר מוצגים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד בעת התהוותן.
2. נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים הכלכליים השימושיים שלהם על בסיס שיטת הקו הישר ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת ירידת ערך בנכס בלתי מוחשי. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה בגין נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות אחת לשנה. שינוי באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס יטופלו כשינוי תקופת או שיטת הפחתה, וידווחו כשינוי באומדן חשבונאי. הוצאות הפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפים לדוח רווח והפסד.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

אורך החיים השימושיים של הנכסים הבלתי מוחשיים הוא כדלקמן:

שנים	
10	תיקי ביטוח חיים
5	תיקי ביטוח כללי
5-10	תוכנות מחשב

הפרשים מקוריים שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים על בסיס אורך החיים הצפוי של תיקי העמלות ומשתנים בהתאם לשימור התיק. החברה בוחנת באופן תקופתי את יתרת אורך החיים הצפוי ומתאימה את קצב ההפחתה בהתאם.

3. נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי וכפופים לבחינת ירידת ערך מדי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך (ראה גם סעיף יד'). אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מדי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי מכאן ולהבא, ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך ומופחת הנכס באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים הכלכליים השימושיים שלו.

4. רווחים או הפסדים מגריעת נכס בלתי מוחשי נמדדים לפי ההפרש בין התמורה ממימוש, נטו לבין עלות הנכס ונזקפים לדוח רווח והפסד.

5. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות מחקר נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

הוצאות פיתוח מהוות ונרשמות כנכס, החל מהשלב שבו הושגה היתכנות טכנולוגית, קיום כוונה ויכולת להשלים ולהשתמש (או למכור) את הנכס, צפוי שהנכס המפותח יפיק הטבות כלכליות עתידיות וניתן לאמוד את עלויות הפיתוח באופן מהימן. עלויות פיתוח שאינן עומדות בתנאים כאמור נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

לאחר ההכרה לראשונה של נכס הפיתוח, הנכס נמדד על פי מודל העלות בניכוי פחת שנצבר, ובמידת הצורך בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. הנכס מופחת לפי שיטת הפחת השווה, על פני משך יתרת תקופת השימוש המשוערת של המוצר.

6. תוכנות

נכסי הקבוצה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים. הפחתה בגין התוכנות נזקפת לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן תקופת אורך החיים השימושיים בנכס.

י.ד. ירידת ערך נכסים לא פיננסיים

1. הקבוצה בוחנת את הצורך בבחינה של ירידת ערך בשווי הפנקסני של נכסים לא פיננסיים, למעט נכסים הנובעים מהטבות לעובדים, נכסי מסים נדחים והשקעות בחברות כלולות ומוניטין, כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהשווי הפנקסני אינו בר-השבה. במקרים בהם השווי הפנקסני של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לשווי בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הוא הגובה מבין מחיר המכירה, נטו ושווי שימוש (הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים לנבוע מהשימוש בנכס ומימוש). בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מהשקעות, למעט ירידת ערך של רכוש ששוערך בעבר והשערוך נזקף לקרן הון. במקרה זה, ירידת הערך נזקפה לקרן הון עד לגובה סכום השערוך והיתרה נזקפה לדוח רווח והפסד.

2. ירידת ערך של מוניטין

החברה בוחנת את המוניטין לצורך ירידת ערך, אחת לשנה ביום 31 בדצמבר, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך. ירידת ערך נקבעת בגין מוניטין על ידי בחינת סכום בר-ההשבה של יחידה מניבת מזומנים שאליה מתייחס המוניטין. כאשר סכום בר-השבה של יחידה מניבת מזומנים נמוך מהשווי הפנקסני של יחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה המוניטין, מוכר הפסד מירידת ערך. הפסדים מירידת ערך מוניטין אינם מבוטלים.

3. ירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר/ עלויות פיתוח שהונו בתקופת הפיתוח

הבחינה לירידת ערך נעשית אחת לשנה ביום 31 בדצמבר, או לעתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

4. ירידת ערך של חברות כלולות

החברה קובעת, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, באם יש צורך להכיר בהפסד נוסף בגין ירידת ערך של ההשקעה בחברות כלולות. החברה קובעת בכל תאריך מאזן אם קיימת ראייה אובייקטיבית על ירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה. במידה ויש צורך בכך, מוכר הפסד מירידת ערך, בסכום ההפרש בין השווי ההוגן של ההשקעה בחברה הכלולה לבין עלותה בספרים (כולל המוניטין המתייחס לחברה הכלולה). ההפסד מירידת ערך נזקף לדוח רווח והפסד בסעיף חלק הקבוצה ברווחי (בהפסדי) חברות כלולות, נטו.

טו.

חוזי ביטוח

IFRS 4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית שלו לגבי חוזי ביטוח וזאת על ידי החרגת מבטח מיישום תקן בינלאומי מספר 8 – מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן – "תקן 8"), בעת קביעת המדיניות החשבונאית שלו בקשר לחוזי ביטוח, למעט חמשה חריגים. תקן 8, קובע, בין היתר את האופן בו תקבע מדיניות חשבונאית בקשר לעסקה או ארוע אשר לגביהם אין הוראות ספציפיות בתקינה הבינלאומית.

כתוצאה מכך, עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב בקשר לפעילות הביטוחית אשר יושמו בדוחות הביניים, הערוכים על בסיס התקינה הבינלאומית, זהים לאלו אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים, אשר נערכו על בסיס התקינה הישראלית, פרט לאמור להלן:

1.

ביטוח חיים

א. הכרה בהכנסות - ראה ביאור כ להלן.

ב. עתודות ביטוח חיים

עתודות הביטוח מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. העתודות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

עתודות ביטוח חיים וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית תקופתית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה.

ג. עתודת ביטוח חיים בקשר לפוליסות אשר לפי תנאיהן צמודות ביום המאזן הצמדה חצי שנתית והנכסים החופפים לעתודה זו, מותאמים על בסיס מצטבר למדד אחיד של החודש הידוע ביום המאזן.

ד. הנחיות המפקח בדבר עתודות לתשלום קיצבה

בחוזר שפרסם המפקח בחודש פברואר, 2007, בדבר חישוב עתודות לתשלום קיצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות העתודות בגין פוליסות ביטוח המאפשרות קבלת קיצבה והשלמתן באופן ראוי.

בהתאם לכך, החברה ביטוח מאוחדת מבצעת השלמה מיידית של העתודה, ככל שנדרש, בגין פוליסות לגביהן הקצבה בתשלום או כאשר המבוטח הגיע לגיל פרישה. לגבי פוליסות אחרות, בהן צפויה רווחיות, מתבצעת השלמת העתודה, תוך הקבלה להכנסות הצפויות, לאורך חיי הפוליסה.

ה. הוצאות רכישה נדחות

הוצאות הרכישה הנדחות של פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) הנמכרות החל מיום 1 בינואר, 1999 כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות אחרות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות, לרבות חלק מהוצאות הנהלה וכלליות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבטלו נמחק במועד הביטול.

הוצאות רכישה נדחות בגין פוליסות שהופקו עד ליום 31 בדצמבר, 1998 מחושבות על ידי אקטואר החברה בת, על בסיס שיטת "ניכוי הצילמר" לפי שיעורים מהפרמיה או מהסכום בסיכון בהתאם לתוכניות הביטוח השונות. ניכוי הצילמר מופחת בפוליסות מסוג "עדיף" ב-10% לשנה ובפוליסות מסוג "מסורתית" על פני תקופת הפוליסה.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

טו. חוזי ביטוח (המשך)
ו. תביעות תלויות

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה בת על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת עתודות הביטוח.

ז. חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בגין חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, דמי הניהול הנגבים מהמבוטחים, שינוי בעתודה בגין חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

ח. הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מההכנסות מפרמיה.

2. ביטוח כללי

א. הכרה בהכנסה - ראה ביאור כ להלן.

ב. סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו ותלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עידכון ההפרשה לתביעות התלויות ועלויות הטיפול הישירות בגין שנרשמה בשנים קודמות.

ג. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות תלויות כוללות הפרשות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

ד. התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

העתודה לסיכונים שטרם חלפו והתביעות התלויות הכלולים בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, והוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, על תיקוניהן, הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתם של האקטוארים. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חושבו על ידי האקטוארים הממונים.

ה. עתודה לסיכונים שטרם חלפו, **Unexpired Risk Reserve**, הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכבת כלהלן:

1. יתרת פרמיה שטרם הורווחה, **Unearned Premium Reserve**, שאינה מחושבת בדרך אקטוארית ואינה תלויה, בהנחות כלשהן. עתודה זו משקפת את דמי הביטוח המתחייבים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן ומחושבת על בסיס יומי.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

טו. חוזי ביטוח (המשך)

2. בהתאם להנחיות המפקח העתודה כוללת, במידת הצורך בשייר, בענפי רכב רכוש, מקיף דירות, הפרשה בגין הפסד צפוי (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית.

ו. תביעות תלויות

התביעות התלויות בדוחות הכספיים מחושבות לפי השיטות, כמפורט להלן:

1. תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 2 להלן. התחשיב האקטוארי עבור חברה ביטוח מאוחדת (להלן-פניקס ביטוח), בוצע על-ידי האקטואר הממונה מר מוטי מור.

2. בענפים בהם לא נדרשת, על-פי הנחיות המפקח, הערכה אקטוארית (ביטוח מטענים בהובלה, כלי שייט וכלי טיס, ערבות חוק מכר, ערבויות פיננסיות וסיכוני אשראי), וכן בענף עסקים נכנסים נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי פניקס ביטוח שמטפלים בתביעות. ההערכות כוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול אשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים.

3. עודף הכנסות על הוצאות

לגבי כל העסקים עם זנב תביעות ארוך (ענפים בהם הזמן הנדרש למתן הודעה על קרות הנזק ו/או לקביעת הנזק והפיצוי בגינו, ארוך ועשוי להתמשך מספר שנים), כגון ענפי חבויות ורכב חובה, מחושב עודף הכנסות על הוצאות על בסיס תלת שנתי מצטבר, בענף ערבויות חוק מכר על בסיס חמש שנים מצטבר ובענף ערבויות פיננסיות לפי מועד תום הפוליסה (להלן - העודף).

העודף מורכב מדמי ביטוח, הוצאות רכישה, תביעות בתוספת תשואה ריאלית בשיעור 3% לשנה, בניכוי חלקם של מבטחי המשנה, לפי ענפי הביטוח ושנת החיתום המתייחסת. העודף המצטבר עד למועד שחרורו ממועד שנת תחילת הביטוח בניכוי עתודה לסיכונים שטרם חלפו ובניכוי התביעות התלויות כפי שחושבו כמפורט לעיל (להלן - הצבירה), נכלל בסעיף תביעות תלויות, והגירעון נזקף כהוצאה.

עד ליום 31 בדצמבר 2006 נזקפו לצבירה, בענפי חבויות, ההכנסות מהשקעות בפועל אך לא פחות מתשואה ראלית מצטברת בשיעור 3% לשנה. בהתאם להוראות חוזר ביטוח 1-1-2008. בעקבות השינוי בכללים הנוגעים להכרה בהכנסות מהשקעות עקב המעבר לכללי התקינה הבינלאומית, נקבע כי ההכנסות מהשקעות שיזקפו לצבירה יעמדו על שיעור קבוע של 3% ריאלי לשנה, וזאת ללא תלות בתשואה שהושגה בפועל על ההשקעות. השפעת השינוי ליום 1 בינואר, 2007, איננה מהותית.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- טו. חוזי ביטוח (המשך)
- ז. הוצאות רכישה נדחות
- הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים וחלק מהוצאות הנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחס לדמי ביטוח שטרם הורווחו, בשייר עצמי. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מדמי הביטוח שטרם הורווחו, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.
- ח. עסקים המתקבלים מהמאגר הישראלי לביטוח רכב שליד איגוד חברות הביטוח בישראל (להלן - הפול), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף) וסוכנויות חיתום נכללים לפי חשבונות המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי הענין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות החברה בת בהם.
- ט. בסעיף פרמיות נכללו כל הסכומים ששולמו על-ידי הלוויים בקשר עם פוליסת ביטוח נכס באמצעות בנק למשכנתאות. הסכומים המשתלמים לבנק למשכנתאות בשל הוצאות נכללו בסעיף עמלות והוצאות רכישה אחרות.
- י. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכלול בתיקי התביעה על בסיס פרטני.
- יא. השתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי, הנרשמת על בסיס ההסכמים שבתוקף, מנוכה מהפרמיות.

3. ביטוח בריאות

- א. הכרה בהכנסה - ראה ביאור כ להלן.
- ב. עתודות ביטוח בריאות
- עתודות הביטוח מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. העתודות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.
- עתודות ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית שנתית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בת.
- ג. תביעות תלויות
- ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת עתודות הביטוח.
- ד. הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי
- ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מההכנסות מפרמיה.
- ה. עתודה לסיכונים שטרם חלפו, Unexpired Risk Reserve, הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

טו. חוזי ביטוח (המשך)

ו. הוצאות רכישה נדחות

1. הוצאות רכישה נדחות בביטוח בריאות כוללות עמלות לסוכנים וחלק מהוצאות הנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחס לדמי ביטוח שטרם הורווחו, בשייר עצמי.
2. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואישפוז כוללות בנוסף הוצאות לבדיקות רפואיות, חיתום ושיווק והוצאות הנהלה וכלליות. הוצאות הרכישה הנדחות מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר משש שנים. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבטלו נמחקות במועד הביטול.

ז. מסים על ההכנסה ומסים נדחים

1. מסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לדוח רווח והפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים ישירות להון העצמי, במקרים אלה השפעת המס אף היא נזקפת לסעיף המתייחס בהון העצמי.
2. **מסים שוטפים**
 חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך המאזן, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.
3. **מסים נדחים**
 מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס, למעט מספר מצומצם של חריגים.
 יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר מסים אלה ייזקפו לדוח רווח והפסד או להון העצמי, בהתבסס על חוקי המס אשר היו בתוקף בתאריך המאזן. סכום המסים הנדחים בדוח רווח והפסד מבטא את השינויים ביתרות הנ"ל בשנת הדוח.
 בחישוב המסים הנדחים לא הובאו בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות אשר מכירתן אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת דיבידנדים על ידי חברות מוחזקות, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות במס נוספת או בשל מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנדים חייבים במס.
 מסים נדחים המיוחסים לפריטים הנזקפים ישירות להון העצמי, נזקפים אף הם לסעיף המתייחס בהון העצמי.
 בהעדר צפי באשר לקיום הכנסה חייבת במס בעתיד, לא נרשמים מסים נדחים ככס בדוחות הכספיים.
 נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים מוצגים במאזן כנכסים בלתי שוטפים והתחייבויות לזמן ארוך, בהתאמה. מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית בת אכיפה המאפשרת קיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטף והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יז.

התחייבויות בשל הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תוכניות הטבה לאחר העסקה. התוכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח והן מסווגות כתוכניות הפקדה מוגדרות וכן כתוכניות הטבה מוגדרות.

1.

הטבות לעובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2.

הטבות לאחר פרישה

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת נרשמות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בספרים.

כמו כן, הקבוצה מפעילה תוכנית הטבות מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. התחייבות בשל סיום יחסי עובד מעביד מוצגת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עלויות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית של אגרות חוב ממשלתיות, אשר מועד פירעונן קרוב לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה..

הקבוצה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית של הקבוצה).

עלות תשלום הפיצויים נקבעת לפי שיטת שווי אקטוארי צפוי של יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח והפסד בתקופת היווצרותם.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת במאזן מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית

3.

הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתוכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות ואשר יידרש בתשלום לאחר שנה או יותר מתום התקופה בה העובד מספק את השירות המזכה בה. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי ומנוכה ממנו השווי ההוגן של נכסים המתייחסים למחויבות זו. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שהמטבע שלהן מועד הפרעון שלהן דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת שווי אקטוארי צפוי של יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח והפסד בתקופה בה הם נוצרו.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יז. התחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

4. פיצויי פיטורין והטבות בפרישה מרצון

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל על פי תוכנית פורמלית מפורטת. הטבות הניתנות לעובדים בפרישה מרצון נזקפות כאשר הקבוצה הציעה לעובדים תוכנית המעודדת פרישה מרצון, צפוי שההצעה תתקבל וניתן לאמוד באופן מהימן את מספר הנענים להצעה.

יח. קרנות הון

הסעיף פרמיה וקרנות ההון כולל, בין היתר, את חלק החברה ברווחים שהווננו בחברה מאוחדת ועלות תשלום מבוססי מניות.

יט. תשלום מבוסס מניות

עובדים ונושאי משרה של החברה וחברות בשליטתה, במישרין ו/או בעקיפין זכאים להטבות בדרך של תשלום מבוסס מניות בתמורה למכשירים הוניים (להלן- עסקאות המסולקות בהון).

עלות העסקאות המסולקות במכשירים הוניים עם עובדים ונושאי משרה של החברה וחברות בשליטתה, במישרין ו/או בעקיפין נמדדת על-פי השווי ההוגן של המכשירים הוניים שהוענקו במועד ההענקה. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריך חיצוני על ידי שימוש במודל הבינומי "מונטה קרלו".

עלות עסקאות המסולקות במכשירים הוניים עם נותני שירותים אחרים נמדדות במועד ההענקה בהתבסס על השווי ההוגן של השירותים או הסחורות שהתקבלו, אלא אם לא ניתן לאמוד את שוויים באופן מהימן. במקרה כאמור נמדדת העסקה באמצעות המכשירים הוניים המוענקים. סכום זה נזקף כהוצאה או מהוון כנכס בהתאם למהות העסקה.

עלות העסקאות המסולקות במכשירים הוניים מוכרת כהוצאה בדוח רווח והפסד יחד עם גידול מקביל בהון העצמי על פני התקופה שבה תנאי השירות מתקיימים ותסתיים במועד שבו העובדים הרלוונטיים זכאים לגמול (להלן - תקופת ההבשלה). ההוצאה המצטברת שתוכר בגין עסקאות המסולקות בהון בכל מועד דיווח עד למועד ההבשלה משקפת את מידת חלוף תקופת ההבשלה ואת האומדן הטוב ביותר של הקבוצה לגבי מספר מכשירי ההון שיבשילו בסופו של דבר. החיוב או הזיכוי בדוח רווח והפסד לתקופה משקף את השינוי בהוצאה המצטברת שהוכרה לתחילת ולסוף התקופה המדווחת.

הוצאה בגין הענקות שלא יבשילו בסופו של דבר אינה מוכרת, למעט הענקות שההבשלה שלהן תלויה בתנאי שוק אשר מטופלות כהענקות שהבשילו ללא קשר לקיום תנאי השוק, בהנחה שכל תנאי הביצוע התקיימו.

כאשר החברה מבצעת שינויים בתנאים של הענקה המסולקת במכשירים הוניים, נרשמת הוצאה נוספת מעבר להוצאה המקורית שחושבה. הוצאה נוספת מוכרת בגין כל שינוי המגדיל את השווי ההוגן הכולל של הסדר התשלום מבוסס מניות או שמיטיב עם העובד לפי השווי ההוגן במועד השינוי.

ביטול הענקה המסולקת בהון, תטופל כאילו היא הבשילה לתאריך הביטול וההוצאות שטרם הוכרו בגין הענקה יוכרו מיידית. עם זאת, אם ההענקה שבוטלה מוחלפת בהענקה חדשה ומיועדת כהענקה תחליפית לתאריך שבו היא הוענקה, ההענקה המבוטלת וההענקה החדשה תטופלנה שתיהן כשינוי של ההענקה המקורית כמתואר בפסקה הקודמת.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כ. הכרה בהכנסות

1. פרמיות

- א.** פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן. ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות ברווחים של מבוטח מנוכה מהפרמיה.
- ב.** פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. דמי הביטוח מתייחסים בעיקרם לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו. חלק מהפרמיות בענפי ביטוח מחלות ואשפוז ונסיעות לחו"ל נרשם על בסיס חודשי או יומי. דמי הביטוח בענף רכב חובה נרשמים בעת פרעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה. דמי ביטוח מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן או דמי ביטוח המתייחסים לתקופה העולה על שנה, נרשמים כהכנסות מראש. דוחות התפוקה החודשיים, בעיקר בענפי רכב רכוש ודירות, כוללים חידושים אוטומטיים של פוליסות שמועד החידוש שלהן הגיע. ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פרעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין. ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים.

2. דמי ניהול ועמלות

- א.** **דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה**
 דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החיסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.
 דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:
 בגין פוליסות שנמכרות החל מ-1 בינואר, 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.
 בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר, 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.
 דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.
 דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה. ניתן לגבות רק דמי ניהול משתנים חיוביים ובניכוי סכומים שליליים שנצברו בשנים הקודמות
 במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנגבו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בשנה העוקבת.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כ. הכרה בהכנסות (המשך)

ב. דמי ניהול של חברות מאוחדות שאינן חברות ביטוח

הכנסות מניהול קרנות פנסיה וקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים.

הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות, והכנסות מניהול תיקי לקוחות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח נזקפות בעת התהוותן. הכנסות מעמלות ביטוח חיים נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

3. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון אחרות

הכנסות ריבית מוכרות על בסיס צבירה תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנד מהשקעות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מוכרות במועד הקובע לזכאות לדיבידנד.

הכנסה מהשקעות כוללת גם רווחים או הפסדים שמומשו בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. רווחים והפסדים ממימוש השקעות מחושבים כהפרש בין תמורת המימוש, נטו לבין העלות המקורית או המופחתת ומוכרים בעת קרות ארוע המכירה.

הכנסות מהשקעות כוללות רווחים או הפסדים משערך נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

הכנסות מהשקעות נזקפות למגזר ביטוח חיים על בסיס מערכת חשבונות נפרדת, ראה באור כה להלן.

הכנסות מהשקעות נזקפות לדוחות רווח והפסד ולמגזר הביטוח הכללי, בהתאמה להשקעות המוחזקות כנגד ההתחייבויות בביטוח כללי וכנגד הון ועודפים של חברת הביטוח המאוחדת שהיו במשך השנה.

כא. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות נזקפות למגזרי הביטוח השונים ולדוחות רווח וההפסד על-פי שיטת חלוקה המבוססת על ייחוס ספציפי של הוצאות ישירות והקצאת ההוצאות האחרות בעיקר על בסיס יחס התפלגות השכר ושטחי המשרדים. זקיפת ההוצאות בין ענפי הביטוח הכללי מבוססת על מודל המתחשב בהיקפי תפוקה ותביעות בהתאם להוראות המפקח.

כב. הכרה בהכנסות ממימוש יצירות אומנות

הכנסה ממימוש יצירות אומנות נכללת במועד המסירה כאשר קיימת התקשרות חוזית מחייבת עם הרוכש ובמידה וקיימת סבירות גבוהה לקבלת התמורה.

כג. רווח למניה

הרווח למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח הראוי לחלוקה לבעלי המניות הרגילות במספר המניות הרגילות המשוקלל שקיים במחזור במהלך התקופה החברה. ברווח הבסיסי למניה נכללות רק מניות אשר קיימות במחזור בפועל במהלך התקופה. ניירות ערך המירים (כדוגמת אגרות חוב להמרה, כתבי אופציה ואופציות לעובדים) נכללים רק בחישוב הרווח המדולל למניה במידה שהשפעתן מדללת את הרווח למניה על ידי כך שהמרתן או מימושן מקטינה את הרווח למניה. בנוסף, ניירות ערך המירים שהומרו במהלך התקופה, נכללים ברווח המדולל למניה רק עד למועד ההמרה, ומאותו מועד נכללים ברווח הבסיסי למניה. חלקה של החברה ברווחי חברות מוחזקות מחושב לפי חלקה ברווח למניה של אותן חברות מוחזקות מוכפל במספר המניות שבידי החברה.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כד. פרוט הנכסים וההתחייבויות

הנכסים וההתחייבויות של החברה הנכללים במאזנים המאוחדים משקפים את הדיווח שלהן למפקח על הביטוח הנערך בהתאם לתקנות דרכי השקעה.

על פי חוק הפיקוח ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי הפרדת חשבונות ונכסים של מבטח בביטוח חיים), התשמ"ד-1984 (להלן – "תקנות הפרדת חשבונות") על מבטח להחזיק בנפרד את נכסיו בביטוח חיים ולנהל מערכת חשבונות נפרדת לנכסיו ולהתחייבויותיו שבביטוח חיים.

הנכסים וההתחייבויות בביטוח חיים נכללים בפרוט הנכסים וההתחייבויות בהתבסס על מערכת החשבונות הנפרדת המתנהלת על ידי הפניקס ביטוח בהתאם לתקנות הפרדת חשבונות.

לעומת זאת, לא חלה חובה על מבטח להחזיק בנפרד נכסים החופפים להתחייבויותיו בביטוח כללי מאלו החופפים להונו העצמי וליתר התחייבויותיו, ואין הוא חייב לנהל לגביהם מערכות חשבונות נפרדות.

תקנות ההשקעה קובעות מגבלות באשר ליחס שבין נכסים מסוימים לבין התחייבויות המבטח (לרבות הונו העצמי) אולם, אין כללים לייחוס נכסי המבטח כנגד התחייבויותיו הביטוחיות בביטוח כללי וכנגד הונו העצמי והתחייבויותיו האחרות, כל עוד השקעותיו הכוללות הינן במסגרת התקנות כאמור.

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

1. IFRS 8 - מגזרים תפעוליים

IFRS 8 (להלן - התקן) דן במגזרים תפעוליים ומחליף את IAS 14. התקן יחול על חברות אשר ניירות הערך שלהן רשומים, או נמצאים בתהליך רישום, למסחר בבורסה כלשהי לניירות ערך. התקן ייושם לגבי הדוחות הכספיים השנתיים לתקופות המתחילות לאחר 1 בינואר, 2009. ניתן לאמץ את התקן ביישום מוקדם. הוראות התקן ייושמו למפרע, בדרך של הצגה מחדש, אלא אם המידע הנדרש על-פי הוראותיו אינו זמין ואין זה מעשי לאתרו.

התקן קובע כי ישות תאמץ את "גישת ההנהלה" בדיווח על הביצוע הכספי של המגזרים התפעוליים. המידע המגזרי יהיה המידע שהנהלה משתמשת בו באופן פנימי לצורך הערכת הביצוע המגזרי ולצורך החלטותיה על דרך הקצאת המקורות למגזרים התפעוליים.

כמו כן, יינתן מידע בדבר ההכנסות הנובעות ממוצרי הישות או משירותיה (או מקבוצת מוצרים ושירותים דומים), המדינות מהן נובעות ההכנסות או הנכסים וכן לקוחות עיקריים וזאת מבלי להתחשב באם ההנהלה משתמשת במידע זה לצורך החלטותיה התפעוליות.

להערכת החברה, השפעת התקן החדש על הצגת הבאור המגזרי כיום, אינה צפויה להיות מהותית.

2. IAS 23 (מתוקן) - עלויות אשראי

בהתאם ל-IAS 23 המתוקן, חובה להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או ייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל נכסים קבועים, נדל"ן להשקעה ומלאי הדורש פרק זמן ממושך כדי להביאו למצב מכירה. האפשרות לזקוף מיידיית עלויות אלה כהוצאה, בוטלה.

התקן המתוקן יחול החל מהדוחות הכספיים לשנה שמתחילה ביום 1 בינואר, 2009. אימוץ מוקדם אפשרי.

להערכת החברה, לתקן המתוקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על מצבה הכספי, תוצאות פעולותיה ותזרימי המזומנים שלה, מאחר שמדיניותה הקיימת של החברה הינה להוון עלויות אשראי לעלותם של נכסים כשירים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

3. IAS 1 (מתוקן) - הצגת דוחות כספיים

בהתאם לתיקון ל-1 IAS, נדרש להציג גם דוח נוסף, נפרד - "דוח על הכנסה כוללת" ובו יוצגו, מלבד סכום הרווח הנקי הנלקח מדוח רווח והפסד, כל הפריטים אשר נזקפו בתקופת הדיווח ישירות להון העצמי ושאינם נובעים מעסקאות עם בעלי המניות כבעלי מניות (הכנסה כוללת אחרת), כגון התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ, התאמות שווי הוגן לנכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, התאמות לקרן הערכה מחדש של רכוש קבוע וכדומה וכן השפעת המס של פריטים אלה שנזקפה אף היא ישירות להון העצמי, תוך ייחוס מתאים בין החברה לבין זכויות המיעוט. לחילופין, ניתן להציג את פריטי ההכנסה הכוללת האחרת יחד עם פריטי דוח רווח והפסד בדוח אחד שיקרא "דוח על הכנסה כוללת" שיבוא במקום דוח רווח

והפסד, תוך ייחוס מתאים בין החברה לבין זכויות המיעוט. רק הפריטים שנזקפו להון העצמי, אשר נובעים מעסקאות עם בעלי המניות כבעלי מניות (כגון הנפקות הון, חלוקת דיבידנד וכדומה) יוצגו בדוח על השינויים בהון העצמי, כמו גם שורת הסיכום שתועבר מהדוח על הכנסה הכוללת, תוך ייחוס מתאים בין החברה לבין זכויות המיעוט.

כמו כן, קובע התיקון שבמקרים של שינוי מספרי השוואה כתוצאה משינוי במדיניות חשבונאית המיושם למפרע, הצגה מחדש או סיווג מחדש, יש להציג מאזן גם לתחילת התקופה של מספרי השוואה לגביהם בוצע השינוי.

התיקון ל-1 IAS יחול לגבי הדוחות הכספיים השנתיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2009, תוך הצגה מחדש לגבי מספרי השוואה. אימוץ מוקדם אפשרי.

השפעת התיקון ל-1 IAS תחייב את החברה במתן הגילוי הנדרש כאמור בדוחות הכספיים.

4. IFRS 3 (מתוקן) - צירופי עסקים ו- IAS 27 (מתוקן) - דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים

IFRS 3 המתוקן ו- IAS 27 המתוקן (להלן - התקנים) יישמו לגבי הדוחות הכספיים השנתיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2010. יישום מוקדם של שני התקנים אפשרי יחדיו החל מהדוחות הכספיים השנתיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2008.

להלן עיקרי השינויים הצפויים לחול בעקבות יישום התקנים:

- כיום קובע IFRS 3 כי מוניטין, בניגוד לשאר הנכסים וההתחייבויות המזוהים של החברה הנרכשת, יימדד כעודף עלות הרכישה על חלק החברה הרוכשת בשווי ההוגן של הנכסים המזוהים, נטו במועד הרכישה. על פי התקנים, ניתן לבחור לגבי כל עסקת צירוף עסקים בנפרד, למדוד את המוניטין על בסיס מלוא שווי ההוגן ולא רק לפי החלק הנרכש.

- תמורה תלויה בצירופי עסקים תימדד בהתאם לשווייה ההוגן כאשר שינויים בשווי ההוגן של התמורה התלויה, שאינם מהווים התאמות בתקופת המדידה לעלות הרכישה, לא יוכרו במקביל כהתאמת המוניטין. בדרך כלל, התמורה התלויה תיחשב נגזר פיננסי בתחולת IAS 39 המוצג בשווי הוגן עם שינויים בו לרווח והפסד.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

- עלויות רכישה ישירות המיוחסות לעסקת צירוף העסקים יוכרו ברווח והפסד עם התהוותן, כאשר הדרישה עד כה לזקוף אותן כחלק מתמורת עלות צירוף העסקים, בוטלה.
 - עסקה עם המיעוט, בין אם מכירה ובין אם רכישה, תטופל כעסקה במישור ההוני, ולכן לא תביא להכרה ברווח או הפסד או תשפיע על סכום המוניטין, בהתאמה.
 - הפסדי חברה בת, גם אם מביאים לגרעון בהון העצמי של החברה הבת, יוקצו בין החברה האם לבין זכויות המיעוט, גם אם המיעוט אינו ערב או שאין לו מחוייבות חוזית לתמוך בחברה הבת או לבצע השקעה נוספת.
 - במועד אובדן השליטה בחברה הבת, יתרת ההחזקה, אם קיימת, תשוער לשווי הוגן כנגד רווח והפסד מהמימוש ושווי הוגן זה יהווה בסיס לעלותה לצורך טיפול עוקב.
- התקנים יושמו באופן של מכאן ולהבא וישפיעו על רכישות עתידיות ועסקאות עם המיעוט.

5. IFRS 2 (מתוקן) - תשלום מבוסס מניות

בהתאם ל-IFRS 2 המתוקן (להלן - התקן המתוקן), הגדרת תנאי הבשלה תכלול רק תנאי שירות ותנאי ביצוע, וכן סילוק הענקה הכוללת תנאים שאינם תנאי הבשלה, בין על ידי החברה ובין על ידי הצד שכנגד, יטופלו בדרך של האצת ההבשלה ולא בדרך של חילוט. התקן ייושם למפרע לגבי הדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2009. יישום מוקדם אפשרי.

תנאי הבשלה כוללים תנאי שירות, המחייבים את הצד שכנגד להשלים תקופת שירות מוגדרת, וכן תנאי ביצוע, המחייבים עמידה ביעדי ביצוע מוגדרים. תנאים שאינם בגדר תנאי שירות או ביצוע ייחשבו כתנאים שאינם תנאי הבשלה ולכן יש להביאם בחשבון באומדן השווי ההוגן של המכשיר המוענק.

להערכת החברה, לתקן המתוקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על מצבה הכספי, תוצאות פעולותיה ותזרימי המזומנים שלה.

6. IMPROVEMENTS TO IFRS - תיקונים לתקנים בינלאומיים-

בחודש מאי 2008 פרסם ה- IASB סדרה של תיקונים למספר תקנים בינלאומיים. מרבית התיקונים יחולו לגבי תקופות דיווח כספי שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 ואילך. החברה בוחנת את ההשלכות האפשריות של התיקונים הנ"ל על דוחותיה הכספיים.

7. IFRS 1 אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספיים בינלאומיים (מתוקן) ו- IAS 27, דוחות כספיים מאוחדים (מתוקן)-

בהתאם לתיקון ל- IFRS 1 ול- IAS 27 (להלן "התקנים") מתאפשר למאמץ לראשונה של תקני IFRS להשתמש ב"עלות נחשבת" לצורך הצגה של השקעה בחברות מוחזקות בדוחות הכספיים הנפרדים של החברה במועד המעבר לתקינה הבינלאומית. בנוסף, נדרש להכיר בדיבידנדים שהתקבלו בגין השקעה בחברה מוחזקת (חברה בת, כלולה או עסקה משותפת) בדוח רווח והפסד. התיקון לתקנים יחול על תקופות דיווח כספי שנתיות המחילות ביום 1 בינואר 2009 ואילך. החברה בוחנת את ההשלכות האפשריות של התיקונים הנ"ל על דוחותיה הכספיים.

באור 3 - מגזרי פעילות

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בריאות וביטוח כללי.

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008

סה"כ	התאמות וקיזוזים	אחר	ביטוח כללי				בריאות	ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (*)	
			סה"כ	אחר	רכב רכוש	רכב חובה			
אלפי ש"ח									
2,512,623	-	-	814,548	385,300	287,396	141,852	413,011	1,285,064	פרמיית שהורוחו ברוטו
275,226	-	-	167,934	162,160	19	5,755	74,243	33,049	פרמיית שהורוחו על ידי מבטחי משנה
2,237,397	-	-	646,614	223,140	287,377	136,097	338,768	1,252,015	פרמיית שהורוחו בשייר
(391,029)	-	32,348	72,515	29,273	8,344	34,898	11,716	(507,608)	הכנסות מהשקעות
69,969	-	1,259	-	-	-	-	-	68,710	הכנסות מדמי ניהול
80,326	(10,177)	42,881	25,945	25,946	(1)	-	13,456	8,221	הכנסות מעמלות
11,792	(143)	907	3,838	1,547	433	1,858	76	7,114	הכנסות אחרות
2,008,455	(10,320)	77,395	748,912	279,906	296,153	172,853	364,016	828,452	סך הכל הכנסות
1,508,596	-	-	593,866	217,160	187,962	188,744	292,714	622,016	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
148,819	-	-	71,254	54,324	(191)	17,121	57,624	19,941	בניכוי - ביטוח משנה
1,359,777	-	-	522,612	162,836	188,153	171,623	235,090	602,075	
293,000	(9,579)	-	130,054	70,573	56,315	3,166	46,168	126,357	עמלות והוצאות רכישה אחרות
304,115	(741)	46,092	90,334	42,455	30,454	17,425	36,740	131,690	הוצאות הנהלה וכלליות
995	-	-	-	-	-	-	-	995	הוצאות אחרות
48,389	-	47,011	709	333	239	137	163	506	הוצאות מימון
2,006,276	(10,320)	93,103	743,709	276,197	275,161	192,351	318,161	861,623	סך הכל הוצאות
4,532	-	4,532	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בתוצאות נטו, של חברות מוחזקות
6,711	-	(11,176)	5,203	3,709	20,992	(19,498)	45,855	(33,171)	רווח (הפסד) לפני מס

(*) עבור נתונים נוספים לגבי תחום פנסיה, ראה להלן.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בריאות וביטוח כללי.

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007

סה"כ	התאמות וקיזוזים	אחר	ביטוח כללי				בריאות	ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (*)	
			סה"כ	אחר	רכב רכוש	רכב חובה			
אלפי ש"ח									
2,358,707	-	-	810,542	379,180	302,272	129,090	366,179	1,181,986	פרמיית שהורוחו ברוטו
250,501	-	-	165,075	158,857	107	6,111	55,136	30,290	פרמיית שהורוחו על ידי מבטחי משנה
2,108,206	-	-	645,467	220,323	302,165	122,979	311,043	1,151,696	פרמיית שהורוחו בשייר
1,790,235	-	45,918	119,860	44,181	15,791	59,888	24,949	1,599,508	הכנסות מהשקעות
243,027	-	330	-	-	-	-	-	242,697	הכנסות מדמי ניהול
59,776	(5,500)	29,440	21,964	21,963	1	-	9,320	4,552	הכנסות מעמלות
5,190	(123)	1,688	-	-	-	-	50	3,575	הכנסות אחרות
4,206,434	(5,623)	77,376	787,291	286,467	317,957	182,867	345,362	3,002,028	סך הכל הכנסות
3,322,551	-	-	584,431	254,243	208,184	122,004	275,225	2,462,895	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
179,397	-	-	111,653	106,420	(249)	5,482	49,899	17,845	בניכוי - ביטוח משנה
3,143,154	-	-	472,778	147,823	208,433	116,522	225,326	2,445,050	
291,241	(5,500)	-	126,476	69,118	53,865	3,493	39,643	130,622	עמלות והוצאות רכישה אחרות
276,766	(123)	43,117	87,345	42,875	27,600	16,870	33,386	113,041	הוצאות הנהלה וכלליות
12,864	-	-	-	-	-	-	-	12,864	הוצאות אחרות
18,605	-	17,268	829	407	262	160	136	372	הוצאות מימון
3,742,630	(5,623)	60,385	687,428	260,223	290,160	137,045	298,491	2,701,949	סך הכל הוצאות
12,860	-	12,860	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בתוצאות נטו, של חברות מוחזקות
476,664	-	29,851	99,863	26,244	27,797	45,822	46,871	300,079	רווח לפני מס

(*) עבור נתונים נוספים לגבי תחום פנסיה, ראה להלן.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בריאות וביטוח כללי.

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008

סה"כ	התאמות וקיזוזים	אחר	ביטוח כללי				בריאות (**)	ביטוח חיים וחסכון		
			סה"כ	אחר	רכב רכוש אלפי ש"ח	רכב חובה		לטווח ארוך (*) (**)	לטווח ארוך (*) (**)	
1,263,571	-	-	408,009	190,660	145,012	72,337	209,221	646,341	פרמיות שהורווחו ברוטו	
141,392	-	-	86,001	83,019	5	2,977	38,153	17,238	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	
1,122,179	-	-	322,008	107,641	145,007	69,360	171,068	629,103	פרמיות שהורווחו בשייר	
524,427	58	14,626	68,337	27,660	7,820	32,857	9,959	431,447	הכנסות מהשקעות	
35,403	-	1,092	-	-	-	-	-	34,311	הכנסות מדמי ניהול	
48,373	(3,715)	23,580	16,287	16,291	(4)	-	7,829	4,392	הכנסות מעמלות	
7,163	(143)	493	2,992	1,227	340	1,425	59	3,762	הכנסות אחרות	
1,737,545	(3,800)	39,791	409,624	152,819	153,163	103,642	188,915	1,103,015	סך הכל הכנסות	
1,471,811	-	-	336,895	133,672	90,407	112,816	152,420	982,496	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח	
97,098	-	-	53,518	43,414	64	10,040	31,379	12,201	בניכוי - ביטוח משנה	
1,374,713	-	-	283,377	90,258	90,343	102,776	121,041	970,295		
162,571	(3,616)	-	76,105	41,813	31,371	2,921	22,458	67,624	עמלות והוצאות רכישה אחרות	
155,483	(184)	24,950	44,966	20,659	15,967	8,340	17,839	67,912	הוצאות הנהלה וכלליות	
995	-	-	-	-	-	-	-	995	הוצאות אחרות	
35,169	-	34,351	399	184	140	75	148	271	הוצאות מימון	
1,728,931	(3,800)	59,301	404,847	152,914	137,821	114,112	161,486	1,107,097	סך הכל הוצאות	
4,945	-	4,945	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בתוצאות נטו, של חברות מוחזקות	
13,559	-	(14,565)	4,777	(95)	15,342	(10,470)	27,429	(4,082)	רווח (הפסד) לפני מס	

(*) עבור נתונים נוספים לגבי תחום פנסיה, ראה להלן.
(**) סווג מחדש.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בריאות וביטוח כללי.

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007

סה"כ	התאמות וקיזוזים	אחר	ביטוח כללי				בריאות (**)	ביטוח חיים וחסכון		
			סה"כ	אחר	רכב רכוש	רכב חובה		לטווח ארוך (*)	לטווח ארוך (**)	
1,181,915	-	-	410,219	189,600	151,764	68,855	191,637	580,059	פרמיות שהורוחו ברוטו	
137,657	-	-	88,417	85,355	50	3,012	33,469	15,771	פרמיות שהורוחו על ידי מבטחי משנה	
1,044,258	-	-	321,802	104,245	151,714	65,843	158,168	564,288	פרמיות שהורוחו בשייר	
1,201,482	-	24,858	64,240	23,754	8,398	32,088	15,213	1,097,171	הכנסות מהשקעות	
149,021	3,748	(4,154)	-	-	-	-	-	149,427	הכנסות מדמי ניהול	
31,589	(2,228)	12,607	13,354	13,357	(3)	-	5,882	1,974	הכנסות מעמלות	
1,605	206	1,309	-	-	-	-	20	70	הכנסות אחרות	
2,427,955	1,726	34,620	399,396	141,356	160,109	97,931	179,283	1,812,930	סך הכל הכנסות	
1,967,133	-	-	306,733	129,797	96,252	80,684	145,110	1,515,290	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח	
98,562	-	-	59,051	50,643	(14)	8,422	31,435	8,076	בניכוי - ביטוח משנה	
1,868,571	-	-	247,682	79,154	96,266	72,262	113,675	1,507,214		
145,712	(2,228)	(312)	74,120	39,662	31,495	2,963	19,977	54,155	עמלות והוצאות רכישה אחרות	
136,646	3,954	14,220	42,750	19,965	13,541	9,244	16,434	59,288	הוצאות הנהלה וכלליות	
7,135	-	-	-	-	-	-	-	7,135	הוצאות אחרות	
12,249	-	11,523	397	185	126	86	117	212	הוצאות מימון	
2,170,313	1,726	25,431	364,949	138,966	141,428	84,555	150,203	1,628,004	סך הכל הוצאות	
6,762	-	6,762	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בתוצאות נטו, של חברות מוחזקות	
264,404	-	15,951	34,447	2,390	18,681	13,376	29,080	184,926	רווח לפני מס	

(*) עבור נתונים נוספים לגבי תחום פנסיה, ראה להלן.
(**) סווג מחדש.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בריאות וביטוח כללי.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007

סה"כ	התאמות וקיזוזים	אחר	ביטוח כללי				בריאות (**)	ביטוח חיים וחסכון		
			סה"כ	אחר	רכב רכוש אלפי ש"ח	רכב חובה		לטווח ארוך (*) (**)	לטווח ארוך (*) (**)	
4,886,484	-	-	1,671,778	797,975	602,671	271,132	773,329	2,441,377	פרמיות שהורוחו ברוטו	
549,506	-	-	360,577	349,167	275	11,135	124,460	64,469	פרמיות שהורוחו על ידי מבטחי משנה	
4,336,978	-	-	1,311,201	448,808	602,396	259,997	648,869	2,376,908	פרמיות שהורוחו בשייר	
1,920,173	(1,995)	64,230	220,069	82,067	28,385	109,617	56,012	1,581,857	הכנסות מהשקעות	
212,402	-	808	-	-	-	-	-	211,594	הכנסות מדמי ניהול	
158,469	(17,607)	82,268	51,868	51,831	37	-	26,927	15,013	הכנסות מעמלות	
11,027	-	320	5	2	1	2	-	10,702	הכנסות אחרות	
6,639,049	(19,602)	147,626	1,583,143	582,708	630,819	369,616	731,808	4,196,074	סך הכל הכנסות	
5,320,255	-	-	1,225,671 (**)	535,902	390,430	299,339	539,885	3,554,699	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח	
358,102	-	-	234,152	218,428	(336)	16,060	81,929	42,021	בניכוי - ביטוח משנה	
4,962,153	-	-	991,519	317,474	390,766	283,279	457,956	3,512,678		
601,799	(16,607)	310	279,172	154,035	115,002	10,135	81,423	257,501	עמלות והוצאות רכישה אחרות	
587,821	(2,995)	105,334	176,230 (**)	85,926	57,373	32,931	69,971	239,281	הוצאות הנהלה וכלליות	
14,011	-	(1,161)	-	-	-	-	-	15,172	הוצאות אחרות	
62,407	-	59,041	1,620	785	531	304	67	1,679	הוצאות מימון	
6,228,191	(19,602)	163,524	1,448,541	558,220	563,672	326,649	609,417	4,026,311	סך הכל הוצאות	
32,650	-	32,650	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בתוצאות נטו, של חברות מוחזקות	
443,508	-	16,752	134,602	24,488	67,147	42,967	122,391	169,763	רווח לפני מס	

(*) עבור נתונים נוספים לגבי תחום פנסיה, ראה להלן.
(**) סווג מחדש.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

נתונים נוספים לגבי תחומי פנסיה הכלולים בתחום פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2008	2007	2008	
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
מבוקר	פנסיה		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
21,577	5,550	7,719	10,208	14,821	הכנסות מדמי ניהול
802	392	193	487	568	הכנסות מהשקעות
(16,297)	(3,471)	(7,510)	(6,431)	(12,142)	הוצאות שיווק
(10,089)	(2,257)	(3,203)	(4,884)	(6,361)	הוצאות הנהלה וכלליות
(1,162)	(431)	(351)	(431)	(351)	הוצאות אחרות
<u>(5,169)</u>	<u>(217)</u>	<u>(3,152)</u>	<u>(1,051)</u>	<u>(3,465)</u>	סה"כ הפסד לפני מסים

באור 4 הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח

להלן נתונים בדבר הונה של החברה על פי תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון):

ליום 30 ביוני 2008 אלפי ש"ח	
	הון עצמי מינימלי:
1,383,672	הסכום הנדרש על פי התקנות (1)
1,711,742	הסכום המחושב על פי התקנות (2)
<u>328,070</u>	עודף (3)
	הון ראשוני:
78,911	הסכום המינימלי הנדרש על פי התקנות
1,141,161	הסכום המחושב על פי התקנות
<u>1,062,250</u>	עודף
	(1) הסכום הנדרש כולל, בין היתר, דרישות הון בגין: הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
697,185	בגין סכום בסיכון בשייר עצמי למקרה מוות
180,976	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (בעיקר הלוואות ומקדמות לסוכנים)
<u>89,861</u>	
<u>968,022</u>	
	(2) כולל כתבי התחייבות נדחים, בסך 570,581 אלפי ש"ח.
	(3) א. בחוזר מיום 6 במאי 2008 נקבע כי חברת ביטוח לא תחלק דיבידנדים בסכום העולה על מחצית הרווחים מפעילות רגילה מתחילת שנת 2008, אלא באישורו המוקדם של המפקח.
	ב. חלוקת דיבידנד מעודפי הון כפופה לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.
	ג. בחודש אוקטובר 2007 פורסמה טיוטה ראשונה ובאפריל 2008 פורסמה טיוטה שניה ומעודכנת לתיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח)(תיקון), התשס"ח-2007.
	במסגרת הטיטא מוצע להוסיף לדרישות ההון הקיימות דרישות הון בגין קטגוריות אלו:
	(1) נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה.
	(2) סיכונים קטסטרופה בעסקי ביטוח כללי.
	(3) סיכונים אשראי כשיעור מהנכסים לפי מידת הסיכון המאפיינת את הנכסים השונים.
	(4) סיכונים תפעוליים.
	דרישות ההון החדשות צפויות להגדיל באופן משמעותי את ההון העצמי המינימלי הנדרש, אולם לא ניתן להעריך את השפעתן עד לגיבוש הסופי של התקנות. הגדלת ההון תתבצע עד סוף שנת 2010 בשלושה חלקים שנתיים שווים.
	(4) דרישות ההון בשנת 2007 התבססו על דוחות הערוכים לפי תקני חשבונאות ישראלים ולכן לא ניתנים מספרי השוואה. יציין כי החברה עמדה בדרישות ההון הללו.
	(5) בחודש יולי 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר היערכות ל- Solvency II. בחודש יולי 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה Solvency II (להלן - "הדירקטיבה המוצעת"). הדירקטיבה המוצעת מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות ביטוח במדינות האיחוד, ומטרתה לשפר את ההגנה על כספי בעלי הפוליסות, להעמיק את האינטגרציה בין שווקים ולהגביר את התחרותיות בתחום.

בכוונת המפקח ליישם את הוראות הדירקטיבה המוצעת לגבי חברות ביטוח בישראל במועד יישומה במדינות החברות באיחוד האירופי.

הדירקטיבה המוצעת מבוססת על שלושה נדבכים. הנדבך הראשון עניינו דרישות כמותיות. הנדבך קובע כללים להערכת ההתחייבויות כלפי בעלי הפוליסות, הערכת הנכסים המוחזקים כנגד ההתחייבויות ודרישות ההון בגין החשיפה לסיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים. על פי הנדבך נקבעו שתי רמות של הון נדרש "הון נדרש מינימאלי" (להלן – 'MCR'), ו"הון נדרש להבטחת כושר פירעון (להלן – 'SCR')", המייצגות רמות שונות של מעורבות פיקוחית. למבטחים ישנה אפשרות לחשב את ה-SCR על בסיס נוסחה סטנדרטית נתונה או על בסיס מודל פנימי שאושר בידי הרשות המפקחת.

הנדבך השני עניינו דרישות איכותיות. הנדבך נוגע לתהליך הבחינה הפיקוחי המתמקד בהערכת הלימות ההון, וכן במסגרת ותהליכי ניהול הסיכונים. לפי נדבך זה, מפקחים רשאים לחייב מבטחים להקצות הון נוסף בגין סיכונים שלא נלקחו בחשבון לפי הנדבך הראשון.

הנדבך השלישי עניינו דרישות גילוי. הנדבך נועד להגביר את משמעת השוק באמצעות הגברת הגילוי והשקיפות וחיוב חברות הביטוח לפרסם פרטים אודות הסיכונים להם הן חשופות, אודות ההון העצמי שלהן ואודות מסגרת ניהול הסיכונים הנוהגת אצלן.

באור 5 פרטים על אירועים מהותיים בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2008

(א) ביום 14 בפברואר 2008 גייסה החברה באמצעות הנפקת כתב התחייבות נדחה לבנק הפועלים ולגופים נוספים מפורטים בכתב ההתחייבות הנדחה סכום של 200 מיליון ש"ח לתקופה של 6 שנים, בריבית שנתית של 4.6%. הקרן והריבית צמודים למדד המחירים לצרכן. הקרן תפרע ב-16 תשלומים רבעוניים שווים החל מחודש מאי 2010. הריבית תשולם בתשלומים רבעוניים החל מחודש מאי 2008.

(ב) ביום 23 במרס 2008 חתמה החברה על הסכם לרכישת 25% בלתי מסוימים מכלל הזכויות במרכז המסחרי מסוג Power Center, הידוע בשם המסחרי "סטאר סנטר" באשדוד (להלן: "המרכז"), שבבעלות פילגר בע"מ, Storm B. Sport and Investments LTD ובילבאו ג.ל. השקעות בע"מ (להלן: "המוכר") תמורת סך של כ-132.3 מיליון ש"ח. המרכז כולל שני שלבים, הראשון מאוכלס במלואו, השני מאוכלס בחלקו, ויתרתו נמצאת בשלבי הקמה סופיים וצפויה להיות מושלמת במהלך החודשים הקרובים.

המרכז כולל כ-47 אלף מ"ר ברוטו להשכרה ו כ-1,400 מקומות חניה. שטח המרכז כולו עומד על כ-90 אלף מ"ר. למעלה מ-95% משטחי המסחר במרכז הושכרו (לרבות בחלק שטרם הושלם) לכ-125 רשתות ובתי עסק. חלק הרוכשת בהכנסה השנתית נטו (NOI) של המרכז צפוי לעמוד על כ-10.1 מיליון ש"ח. כמו כן נחתם בין החברה למוכר הסכם שיתוף ביניהם הקובע בין היתר תנאים בדבר הניהול של המרכז והוראות בדבר יחסיהם כבעלים משותפים של המרכז.

ביום 15 באפריל 2008 השלימה החברה, לאחר קבלת אישור המפקח על הביטוח, את רכישת 25% בלתי מסוימים מכלל הזכויות במרכז, תמורת סך של כ-134.6 מיליון ש"ח (ההפרש מהסכום המקורי שדווח נובע מהצמדה של חלק מהתמורה לשער היציג של דולר ארה"ב).

(ג) בהתאם להסכם רכישת הפעילות אשר נחתם ביום 20 במאי 2008, בין החברה, בשם שקל סוכנות לביטוח (2008) בע"מ (חברה בשליטתה ובעלותה המלאה, באמצעות הפניקס סוכנויות ביטוח בע"מ) (להלן: "הרוכשת"), לבין מר מאיר אוזן וחברות בשליטתו (להלן: "אוזן"), לרכישת פעילותה של קבוצת שקל – ניהול ביטוחים ופיננסים (להלן: "שקל" או "קבוצת שקל" ו-"ההסכם"). ולאחר שהתקיימו התנאים המתלים להשלמת העסקה ביום 4 באוגוסט, 2008 ("מועד ההשלמה"), הושלמה העסקה נשוא ההסכם.

בהתאם להסכם, במועד ההשלמה, רכשה הרוכשת את מלוא פעילות קבוצת שקל, לרבות מוניטין של קבוצת שקל ושל אוזן, וזכויות שקל ואוזן במיזמים משותפים בתחום פעילותה של קבוצת שקל. כן רכשה את התוכנה המשמשת את קבוצת שקל לפעילותה השוטפת, והכל בתמורה לכ-128 מיליון ש"ח. החל ממועד ההשלמה מר מאיר אוזן מכהן כיו"ר דירקטוריון הרוכשת לתקופה של חמש שנים.

(ד) בתקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2008 נמשכה התנוודתיות הגבוהה בהכנסות מהשקעות המבטאת את התנהגות שווקי ההון בארץ ובעולם ואת התנהגות מדד המחירים לצרכן ושער הדולר, אשר להם השפעה על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול להם זכאית החברה ממבטוחיה. בשל התשואה השלילית בפוליסות המשתתפות ברווחים החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים, ולא תוכל לגבות דמי ניהול משתנים, כל עוד לא תושג תשואה חיובית שתכסה את התשואה הריאלית השלילית שנצברה עד כה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית כאמור, הינו כ-167 מיליון ש"ח, דבר שיקטין את דמי הניהול שתגבה החברה ואת הרווחיות שתרושם החברה בעתיד.

באור 6 התחייבויות תלויות

(א) בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 9-1 להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטית שקיבלה, יותר סביר ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית תידחה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. זאת מלבד שתי בקשות לאישור תובענה ייצוגית בה יותר סביר כי טענות ההגנה של החברה ידחו, שבגינן נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה בהתבסס על חוות דעת משפטית שקיבלה בסכומים לא מהותיים.

הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיפים 10-12 להלן נדחו על ידי בית המשפט בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 13-16 להלן, אשר הוגשו לאחרונה, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשות לאישור התובענות כייצוגיות ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בבית המשפט המחוזי בת"א הוגשה ביום 19 ביוני 2000 תובענה נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (להלן - "הבנק") ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ (להלן "החברה"), על ידי שני צמדים של בני זוג.

בתובענה נטען כי התובעים נטלו מהבנק הלוואות לרכישת דירות מגורים שהובטחו במשכנתא, ובמסגרת זו נדרשו ע"י הבנק לבטח את דירות מגוריהם בפוליסות ביטוח מבנה אצל החברה. לטענתם של התובעים, סכום הביטוח הראשוני שנקבע לדירותיהם היה גבוה מערך הכינון הראוי של הדירות, וכן, לטענתם, בחודשים דצמבר 1993 ודצמבר 1994 הועלו סכומי הביטוח של דירותיהם, ללא כל הצדקה או סיבה ראויה. לפיכך, התובעים טענו, כי שילמו סכומי ביטוח מופרזים במהלך השנים, ובהתאם, עתרו להשבת סכומי הביטוח העודפים ששולמו על ידיהם לפי טענתם.

התובעים ביקשו לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. התובעים העריכו את סכום התובענה הייצוגית ב- 105 מיליון ש"ח. בחודש דצמבר 2000 החליט בית המשפט המחוזי לעכב את ההליכים נגד הבנק בלבד. בעקבות החלטה זו הגישה החברה לבית המשפט המחוזי בקשה לעיכוב ההליכים נגדה, בטענות של הליך תלוי ועומד, וכן בטענה, לפיה לא ניתן להמשיך בבירור ההליך בהעדר הבנק, בהיותו צד נחוץ ודרוש להליך. בית המשפט המחוזי דחה את בקשת עיכוב ההליכים של החברה, ולפיכך, הגישה החברה בחודש מאי 2001, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על סירובו של בית המשפט המחוזי לעכב את ההליכים נגדה. הבקשה נתקבלה ובחודש ינואר 2002, ניתן צו עיכוב הליכי התביעה כנגד החברה. ישיבת תזכורת טרם נקבעה. עיכוב ההליכים בתובענה יכול להמשך תקופה ארוכה ביותר וקיים סיכוי של ממש שההליך כלל לא יחודש בעתיד.

2. בחודש אפריל 2003 הוגש כנגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") וחברות ביטוח נוספות כתב תביעה, שאליו צורפה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (ת.א. 1498/03 בש"א 8673/03).

עילת התביעה הינה גביית מס בולים מהמבוטחים המשתלם על הסכמי ביטוח מכוח חוק מס בולים על מסמכים, תשכ"א-1961, במשך שנים, שלא כדין.

לטענת התובע, בגביית מס הבולים ממנו התעשרה החברה על חשבונם שלא כדין, הואיל ותשלום המס חל עליה, ועל כן היא חבה בהשבת הסכומים שגבתה ושהעבירה לאוצר. סכום התביעה הכולל הינו כ- 95 מיליון ש"ח. תגובה מטעם החברה הוגשה ביום 15 בספטמבר 2003. ביום 1 בדצמבר 2005 התקיימה ישיבת קדם משפט, בהחלטה ביקש התובע לשקול הגשת בקשה לתיקון התצהיר התומך בבקשתו לאישור התובענה כייצוגית. לבקשתו, בית המשפט קצב לו 21 יום לעשות כן. ביום 20 בדצמבר 2005 הודיע ב"כ התובע לבית המשפט, כי בכוונת התובע להגיש בקשה לתיקון התצהיר בת.א. 1497/03 בלבד (קרי, לא את התצהיר התומך בבקשה נשוא התובענה כנגד החברה). באשר לדין בבקשה לאישור הגשת תובענה ייצוגית כנגד החברה, נקבע בקדם המשפט לעיל, כי זה יידחה עד לאחר מתן החלטה בבקשות לאישור התובענות הייצוגיות שהוגשו כנגד חברות הביטוח הנוספות, אשר עניינן זהה לעניין בבקשה זו. ביום 1 במאי 2006 הוגשה הודעה משותפת ע"י חברות הביטוח הנוספות כי הוסכם על ידם כי יש צורך בחקירת המצהירים ועל כן אין בעיניהם טעם בהפרדת הדיון בארבעת התיקים ובית המשפט מתבקש לקבוע להם מועד דיון אחד. החלטת בית המשפט מיום 4 במאי 2006 היתה כי התיקים (כולל זה בעניינה של החברה) יועלו לקביעה ביום 12 ביולי 2006. טרם מתן החלטה בעניין, ניתנה ביום 4 בספטמבר 2006 החלטת השופטת להעביר הטיפול בתיק לקביעת מוטב אחר אשר ידון בו. ביום 5 ביולי 2007 הועבר הטיפול בתיקים לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז. בסמוך לכך, נמסר כי

השופטת ביקשה לקיים בלשכתה דיון מקדמי בתיק, אם כי לא התקבלה על כך הודעה רשמית של בית המשפט. ביום 29 ביולי 2007 קיבלה החברה מכתב של בא כוח המבקשים, ממנו עולה, בין היתר, כי ביום 23 ביולי 2007 התקיים דיון מקדמי בלשכת השופטת וכי בהתאם להחלטת בית המשפט מיום זה, הוא מודיע כי בכוננת מרשיו לחקור את מר מאיר שביט, המומחה שחוות דעתו תמכה בתגובת הפניקס לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 30 ביולי 2007 התקבל עותק מהחלטת בית המשפט לעיל, במסגרתה נקבע כי על באי כוח הצדדים להגיש תוך 14 יום מיום 23 ביולי 2007 הודעה משותפת שתכלול הערכת זמן לחקירות עדים (מצהירים ומומחים) שמותיהם ומועדים מתואמים לקיום החקירות (להלן - "ההודעה המשותפת").

ביום 1 באוגוסט 2007 הוגשה מטעם החברה בקשה למתן ארכת מועד קצרה (בת 14 ימים) להגשת ההודעה המשותפת. בקשה זו התקבלה "כמבוקש" באותו יום. ביום 19 באוגוסט 2007 הוגשה ההודעה המשותפת לביהמ"ש. התיק נקבע לקדם משפט ליום 22 בנובמבר 2007. ביום 8 באוקטובר 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה מטעם החברה לסילוק על הסף של התביעה (להלן - "בקשת הסילוק"). ביום 30 באוקטובר 2007 הגיש התובע את תגובתו לבקשת הסילוק. תשובה מטעם החברה לתגובת התובע הוגשה לבית המשפט ביום 13 בנובמבר 2007. ביום 22 בנובמבר 2007 התקיים דיון קדם משפט נוסף בתיק שבנדון בבית המשפט המחוזי בפ"ת. בהחלטת בית המשפט חוייבו התובעים לפנות פעם נוספת למפקח על הביטוח ולהודיעו על התביעות (בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות). מאחר שהתובענה נגד החברה הוגשה בשנת 2003, עובר לכניסתו לתוקף של חוק תובענות ייצוגיות התשס"ו - 2006 (להלן - החוק), התבקשו ב"כ התובעים להודיע לבית המשפט כי תובענותיהם והבקשות לאישור תובענות אלה כייצוגיות עומדות בדרישות המפורטות בחוק. עוד קבע בית המשפט באותו דיון קדם משפט, כי בקשת הסילוק נדחית שכן הנושא העומד ביסודה הינו אותו נושא שביסוד התביעה כולה וכי הוא אמור להתברר בין השאר במסגרת חקירת המומחים מטעם הצדדים. ביום 2 במרס 2008 התקיימו חקירות המומחים. מטעם החברה נחקר מר מאיר שביט ומטעם המבקשים, נחקר מר צבי אפרתי. בתום החקירות, נקבעו מועדים להגשת סיכומים בתיק - בתוך 45 יום מיום החלטת בית המשפט (2.3.08), יגישו המבקשים את הסיכומים מטעמם, והחברה תגיש את הסיכומים מטעמה בתוך 45 יום מיום קבלת הסיכומים מטעם המבקשים. בנוסף, המבקשים המציאו עותקים ממכתבים ששלחו למנהל בית המשפט, במסגרתם הם מודיעים כי התובענה והבקשה לייצוגיות עומדת בתנאי החוק, כפי שנתבקשו ע"י בית המשפט. ביום 17 באפריל 2008 הגישו המבקשים את סיכומיהם, ובהתאם להחלטת בית המשפט מיום 18 במאי 2008, במסגרתה אושר הסדר דיוני בין הצדדים, בעניין אורכה בהגשת הסיכומים מטעם החברה ויתר המשיבות בתובענה, הוגשו הסיכומים מטעם החברה ביום 24 ביולי 2008.

3.

ביום 19 באוקטובר 2004 הוגשה תביעה כנגד הדר חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") ובצידה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. עניינה של התביעה נסוב על תשלום תגמולי ביטוח רכב מנועי במקרים של "רכב באובדן גמור" (total loss). טענת התובעים היא כי בעת "אובדן גמור" החברה איננה משלמת את מלוא תגמולי הביטוח העולים, לשיטתם, כדי מחיר המחירון המלא של הרכב, אלא מנכה מערכו של הרכב סכומים שונים עקב משתנים מיוחדים הקשורים למחירון הרכב ושעשויים להשפיע על ערכו. לטענת התובעים, בעשותה כן ללא שהודיעה על כך למבוטחים בשלב הצעת הביטוח או בשלב כריתת חוזה ביטוח, מטעה, לכאורה, החברה את כלל המבוטחים ואף מפרה חובה חקוקה לאור הנחיות המפקח על הביטוח בעניין. התובעים העמידו את סכום התביעה על סך של כ- 41 מיליון ש"ח. תגובה מטעם החברה הוגשה לבית המשפט המחוזי ביום 9 בינואר 2005.

בהחלטתו מיום 6 ביוני 2005 הורה בית המשפט, כי על המפקח על שוק ההון הביטוח והחסכון להודיע אם ברצונו להצטרף להליך, וכן הורה לצדדים להודיע על הסכמתם או אי הסכמתם לניהול ההליך ללא חקירות. ביום 25 ביולי 2005 הוגשה לבית המשפט הודעה מטעם החברה על פיה היא תהא נכונה לנהל את ההליך ללא חקירות בכפוף להסכמת המבקשים לניהול ההליך בדרך זו. החברה הודיעה, כי במידה והתובעים יעמדו על ניהול ההליך עם חקירות אזי תשמרנה גם זכויותיה.

ביום 29 במאי 2006 הוגשה לבית המשפט עמדת המפקח על הביטוח באמצעות היועץ המשפטי לממשלה בה הוא מודיע על הצטרפותו להליך ומפרט את עמדתו בנוגע לתחולתו של חוזר המפקחת על הביטוח ומעמדו, מבלי לנקוט עמדה בנוגע להליך גופו. תגובת המבקשים לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה ביום 19 ביוני 2006 ותגובה מטעם החברה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה לבית המשפט ביום 10 ביולי 2006.

ביום 30 ביולי 2006 הוגשה ע"י המבקשים בקשה למחיקת תגובת החברה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, החברה הגישה תגובתה לבקשה ביום 7 באוגוסט 2006. ביום 6 בנובמבר 2006 התקיים דיון קדם משפט בעניין, בו חזר ב"כ המבקשים על בקשתו למחיקת תגובת החברה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 18 בדצמבר 2006 ניתנה החלטת השופט בה דחה את הטענה כי תגובת החברה מהווה הרחבת חזית, אך הורה לחברה להגיש תגובה מקוצרת מטעמה בתוך 45 ימים בהתאם לסד העמודים שנקבע בהסדר הדיוני והעניק למבקש ולב"כ היועץ המשפטי זכות תשובה לתגובת החברה בתוך 45 ימים נוספים. תגובה מקוצרת לעמדת היועץ

המשפטי לממשלה הוגשה ע"י החברה ביום 1 בפברואר 2007. על פי הסדר דיוני בין הצדדים שהוגש לאישורו של בית המשפט לאחר שהוגשו סיכומי המבקשים, סיכומי המשיבה יוגשו עד ליום 31 באוקטובר 2008, סיכומי היועמ"ש עד ליום 15 בדצמבר 2008, זכות תשובה הדדית בין המשיבים תעמוד עד ליום 5 בינואר 2009 וזכות סיכומי תשובה עד ליום 5 בפברואר 2009.

יוער כי ביום 18 בדצמבר 2007 ביקש בית המשפט את עמדת הצדדים בהצעתו לאחד את הדיון בתובענה עם תובענה ייצוגית נוספת. המבקשים הודיעו ביום 24 בדצמבר 2007 שהם מתנגדים להצעה. החברה הודיעה גם היא לבית המשפט ביום 21 בינואר 2008 על התנגדותה.

4.

ביום 25 באפריל 2006 הוגשה בקשה לאישור הגשת תובענה ייצוגית על-ידי חברת צפוי מתכות עמק זבולון בע"מ ואח' כנגד מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות ביטוח נוספות לרבות הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן- "החברה"), שעניינה פוליסות ביטוח אובדן כושר עבודה (ת.א. 1519/06 בית המשפט המחוזי בת"א).

בקליפת אגוז טוענים התובעים כי הנתבעות גובות במסגרת פוליסות אלו פרמיות חודשיות לגבי "תקופת המתנה"; דהיינו תקופה המתחילה ביום קרות האירוע הגורם למבוטח אי כושר לעבוד ומסתיימת לאחר תקופת הזמן הקבועה בפוליסה, בפוליסות נשוא התביעה - שלושה חדשים. רק לאחר חלוף תקופת ההמתנה, ובאם המבוטח הינו עדיין חסר כושר עבודה, תחל חברת הביטוח ממועד זה ואילך בתשלום דמי הביטוח. לטענת התובעים בפוליסות נשוא התביעה, שכאמור הן של חברות ביטוח שונות לרבות החברה, קיים תנאי נוסף לתשלום תגמולי ביטוח שענינו המועד בו תחל חברת הביטוח מתשלום דמי הביטוח דהיינו, תום התקופה הנקובה בפוליסה. בכל הפוליסות נשוא התביעה תום התקופה הינו המועד הקבוע לתום תקופת הפוליסה, גמר שנת הביטוח בה מלאו למבוטח 65 או ביטול פוליסת ביטוח החיים אליה צורפה פוליסת אובדן הכושר, או מות המבוטח. לטענת התובעים, אם מקרה הביטוח יקרה בתקופה שתחילתה שלושה חודשים לפני מועד סיום תקופת פוליסת אובדן הכושר, יוצר מצב בו המבוטח לא יזכה לתגמולי ביטוח בשום מקרה. לטענת התובעים במקרה כזה במועד בו תיווצר זכאות לתגמולי ביטוח, לאחר תקופת ההמתנה, תסתיים כבר תקופת הפוליסה וממועד זה ואילך לא מחוייבת עוד המבטחת בתשלומי תגמולי הביטוח.

הנזק לו טוענים התובעים הינו דמי הביטוח ששולמו בגין תקופת אי הכיסוי. בהתאם לחוות דעת מומחה אשר קיבלו התובעים היקף הנזק המוערך באופן ראשוני לשנים 1998-2004 ביחס לחמש חברות הביטוח הנתבעות הינו כ- 47.6 מיליון ש"ח, וביחס לחברה גובה הנזק המוערך הינו כ- 8.12 מיליון ש"ח. ביום 3 באוקטובר 2006 הוגשה תגובת התנגדות לבקשה לאישור התובענה כייצוגית מטעם החברה. התקיים ביום 19 למרס 2007 דיון מקדמי, במסגרתו העלו באי כח הצדדים את טענותיהם העיקריות. ב"כ התובעים טען, כי בלב המחלוקת עומדת השאלה העובדתית, האם תקופת ההמתנה אכן נלקחה בחשבון בעת תמחור הפוליסות נשוא התובענה, כפי שטוענות הנתבעות. על רקע זה בהתאם להחלטת בית המשפט, הגישו התובעים ביום 6 במאי 2007 בקשה לגילוי ועיון מסמכים. ביום 24 במאי 2007 הגישה הפניקס את תגובתה לבקשה האמורה. ביום 17 ביוני 2007 ניתנה החלטת כב' השופטת הדוחה מכל וכל את בקשת התובעים הנ"ל לגילוי ועיון מסמכים. ביום 15 בינואר 2008 התקיים דיון מקדמי נוסף, במסגרתו נקבע התיק לסיכומים. נקבע, כי התובעים יסכמו בתוך 45 יום, והנתבעים יסכמו בתוך 60 יום נוספים. כן ניתנה לתובעים זכות להגיב לסיכומי הנתבעים בתוך 15 יום נוספים. ביום 11 במרס 2008 הגישו התובעים את סיכומיהם, בהתאם לארכה שניתנה להם ע"י ביהמ"ש. הנתבעים צפויים להגיש סיכומים מטעמם ביום 1 בספטמבר 2008 בהתאם לארכה שניתנה להם ע"י בית המשפט.

5.

ביום 19 בדצמבר 2006 הוגשה כנגד החברה בבית המשפט המחוזי בתל אביב- יפו, תביעה עם בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, שהגיעה לחברה ביום 25 בדצמבר 2006. עניינה של התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית הינה במסגרת נספח "נכות מתאונה" המתווסף, על פי בקשת המבוטח, לפוליסת ביטוח חיים (להלן: "הנספח").

בנספח זה מפורטת טבלה בה מוגדרים שעור הפיצוי הכספי שישולם מסכום הביטוח המלא בגין פגיעות גופניות כאלה ואחרות כגון: אובדן רגל, יד וכיוצ"ב. החברה משלמת את הפיצוי בהתאם לשיעור הנכות שנקבע באופן יחסי לאיבר שנפגע, ובכך מסייגת החברה את חבותה על פי הפוליסה.

עילת התביעה עליה נסמכת התביעה, הינה, בין היתר, הפרה של חובת הגילוי הקבועות בדיני הביטוח לרבות בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א- 1981 והתקנות שהותקנו מכוחן, מתן תיאור מטעה, הפרת הסכם, קיום חיוב שלא בתם לב, הפרת חובות אמון ועשיית עושר ולא במשפט. התובע טוען, בשמו ובשם הקבוצה, כי הוא זכאי לקבלת פיצוי מתאים מתוך סכום הביטוח המלא הנקוב בפוליסה לפי שיעור הנכות שנקבע או שיקבע, בניגוד לסכום ששולם לפי שיעור הנכות היחסי הנמוך כפי שהחברה חישבה.

הסעד המבוקש על ידי התובע הינו חיוב החברה בתשלום הפער בין סכום הפיצוי שמגיע לטענת

התובע על פי הפוליסה ובין סכום הפיצוי ששולם בפועל וזאת לגבי כלל הקבוצה. הנזק האישי של התובע הועמד על סך של כ- 77 אלפי ש"ח, בעוד שלגבי כלל חברי הקבוצה אין בידי התובע נתונים המאפשרים עריכת אמדן של הנזק הכולל. עד כה התקיימה בתיק ישיבת קדם משפט אחת ביום 12 בדצמבר 2007. ביום 4 במרס 2008 התקיימה ישיבה בבית המשפט בה נקבע כי עמדת היועץ המשפטי לממשלה תוגש עד ליום 3 באפריל 2008 וכן נקבע התיק לתזכורת פנימית ליום 13 באפריל 2008, אשר בעקבותיה יודיע בית המשפט לצדדים על אופן המשך ניהול התיק. ביום 1 במאי 2008 התקבלה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, המצדדת כצפוי בעמדת המפקח על הביטוח עליה מתבססת התביעה. בתזכורת פנימית של בית המשפט מיום 7 במאי 2008 קבע בית המשפט כי התיק יקבע לחקירת התובעים המצהירים. המועד לכך נקבע ליום 18 בנובמבר 2008.

6. ביום 20 במאי 2007 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ("תביעה") ובקשה לאישור תובענה כייצוגית ("בקשה") נגד החברה. עניין של התביעה והבקשה בגבייה של תשלומים בלתי חוקיים, לכאורה, אשר גבתה וגובה הפניקס מכלל ציבור מבוטחיה שהתקשרו עימה בפוליסת ביטוח חיים.

לטענת התובעים, הפניקס עושה לעצמה מנהג בעת התקשרותה עם מבוטחיה בפוליסת ביטוח חיים, לחייב את ציבור מבוטחיה, ובהם את התובעים, בפרמיה למן ה-1 בחודש בו התקשרו עם החברה, גם באותם מקרים בהם ההתקשרות בוצעה על ידי המבוטח לאחר ה-1 בחודש, ולעיתים אף בסוף החודש, כאשר, לטענת התובעים, בגין כל התקופה שמה-1 בחודש הרלבנטי בו החלה ההתקשרות ועד למועד בו שולמו לראשונה דמי הביטוח או לחלופין עד למועד בו התקשרה הפניקס עם המבוטח, לא ניתן על ידי הפניקס הכיסוי הביטוחי מושא הפוליסה. במעשיה הנטענים הללו, טוענים התובעים, כי החברה הטעתה את ציבור לקוחותיה תוך הפרת חובת תום הלב כלפיהם, וכי הם והקבוצה אותה הם מבקשים לייצג זכאים להשבה של החלק העודף של הפרמיה אשר נגבתה מהם שלא כדין.

במסגרת התביעה מבקשים התובעים מבית המשפט לקבוע מהו המועד אשר ממנו הייתה רשאית החברה לגבות פרמיה. כן מבקשים התובעים השבה של הפרמיה שנגבתה, לכאורה, ביתר. סכום התביעה האישית הועמד על-ידי התובעים על סך של 372 ש"ח. יוער, כי סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה אם תאושר התביעה כייצוגית הינו כ- 21 מיליון ש"ח. הפניקס ביטוח טרם הגישה את תגובתה לבקשה. יש לציין, כי כתב הגנה בתובענה יוגש, אם בכלל, רק לאחר מתן החלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

7. ביום 20 באוגוסט 2007 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ("להלן- "התובענה") ובקשה לאישור תובענה כייצוגית ("להלן- "הבקשה") נגד החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה ב"תקופת אכשרה" בת 90 ימים שקיימת בפוליסות בריאות ו/או פוליסות ביטוח ניתוח של החברה.

לטענת התובע, בהתאם להוראות הפוליסה, החברה גבתה ממנו דמי ביטוח במשך כל תקופת האכשרה ומנגד לא סיפקה לתובע כל מוצר/שירות או כל כיסוי ביטוחי במשך תקופת האכשרה. משכך, לטענת התובע, גביית דמי ביטוח במהלך תקופת האכשרה אינה כדין ומהווה עשיית עושר שלא במשפט. בית המשפט מתבקש לחייב את החברה לחדול מגביית דמי ביטוח בגין תקופת האכשרה ולהשיב את דמי הביטוח אשר גבתה מחברי הקבוצה בגין התקופה האמורה, בצירוף הפרשי ריבית והצמדה. הסכום הנתבע ע"י התובע באופן אישי עומד על 256 ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה. במקרה שהתובענה תאושר כתובענה ייצוגית, הסכום הנתבע מכלל הנתבעות ע"י התובעים עומד על סך של כ- 731 מיליון ש"ח. התובע אינו מציינ איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה. החברה טרם הגישה את תשובתה לבקשה. טרם נקבע מועד לדיון בתובענה ובבקשה.

8. ביום 3 בינואר 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ("להלן- "התובענה") ובקשה לאישור תובענה כייצוגית ("להלן- "הבקשה") נגד החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות. מהות התובענה – עניינה של התובענה בתשלום המכונה "תת שנתיות", שהוא תשלום הנגבה בפוליסות לביטוח חיים בהן תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי אך התשלום מבוצע במספר תשלומים (להלן: "תת שנתיות"). לטענת התובע, החברה גובה תשלום תת שנתיות בסכום החורג מן המותר, וזאת לטענתו במספר דרכים: גביית תת שנתיות ביחס ל"גורם הפוליסה", גביית תת שנתיות בשיעור הגבוה מן השיעור המותר לפי חוזרי הפיקוח על הביטוח, גביית תת שנתיות ביחס לרכיב החיסכון בפוליסות לביטוח חיים וגביית תת שנתיות ביחס לפוליסות שאינן ביטוח חיים. בהתאם טוען התובע, כי במעשיה הפרה החברה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ותקנותיו, הפרה חוזרים של הפיקוח על הביטוח, הטעתה את ציבור מבוטחיה, ניצלה לרעה את מעמדה כמונופולין בשוק הביטוח, עשתה עושר שלא במשפט, נהגה בחוסר תום לב, הפרה את הוראות הפוליסה וכן קיימה תנאים מקפחים בפוליסה אשר מהווה חוזה אחיד.

הסעדים המבוקשים הם החזר כל הסכומים שגבו הנתבעות שלא כדין, וכן צו עשה המורה

לנתבעות לשנות את דרך פעולתן ביחס לעניינים המפורטים בתביעה. במקרה שהתובענה תאושר כייצוגית, הסכום הנתבע מכלל הנתבעות מוערך על ידי התובעים בכ- 2.3 מיליארד ש"ח, מתוכו הסכום הנתבע מהחברה עומד על כ- 385 מיליון ש"ח. החברה טרם השיבה לבקשה. טרם נקבע מועד לדיון בבקשה.

9. ביום 3 בינואר 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ("להלן- "התובענה") ובקשה לאישור תובענה כייצוגית ("להלן- "הבקשה") נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד "חברות הביטוח הנתבעות"). בטענה כי דמי הניהול הנגבים מקהל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים", נגבים שלא על פי דין. התביעה הוגשה על ידי ארבעה תובעים ובשם של כל מי שהיו או הינם מבוטחים של אחת או יותר מחברות הביטוח הנתבעות בפוליסת ביטוח חיים משולבת מסוג "משתתף ברווחים" שהופקה בין השנים 1992-2003 (כולל) ("להלן: "הקבוצה"). לטענת התובעים, חברות הביטוח הנתבעות גבו דמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים" שלא בהתאם לתקנה 6א' לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח), התשמ"ב-1981 ("להלן: "תקנות הפיקוח") ושלא בהתאם להוראות המפקח על הביטוח. על פי הנתען, חברות הביטוח הנתבעות לא נהגו על פי דין בשני היבטים (או באחד מהם לפחות): א. גבו עד שנת 2004 (כולל) למעט בשנת 2002, דמי ניהול קבועים בשיעור הגבוה מ- 0.05% לחודש; ב. גבו את דמי הניהול המשתנים מדי חודש ולא בסוף השנה, וכך נמנעה על פי הנתען מן המבוטחים התשואה על אותם דמי ניהול משתנים שנגבו במהלך השנה. התביעה כנגד החברה נוגעת לטענה השנייה הנ"ל בלבד. הנזק האישי אשר על פי הנתען נגרם לאחד מן התובעים אשר היה מבוטח בחברה בגין כל שנת ביטוח, עומד על סך של 13.22 ש"ח, ונזקם האישי הכולל של כל התובעים (כל אחד בגין כל שנת ביטוח), עומד על פי הנתען על סך של 32.21 ש"ח. הנזק הכללי אשר על פי הנתען נגרם לכלל הקבוצה, הוערך על ידי התובעים בסכום נומינלי של כ- 244 מיליון ש"ח, ומתוכו מייחסים התובעים סך של כ- 40 מיליון ש"ח לחברה. התובעים מבקשים מבית המשפט להורות על החזר דמי הניהול העודפים שנגבו על פי הנתען שלא כדין או על החזר התשואה החודשית שהפסיד על פי הנתען כל אחד מחברי הקבוצה. עוד מבקשים התובעים צו עשה אשר יורה לחברות הביטוח הנתבעות לשנות את דרך פעולתן. העילות הנתענות בתובענה הינן: (א) הטעייה ומצג שווא; (ב) הפרת הוראות בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח על הביטוח; (ג) חוסר תום לב; וכן (ד) עשיית עושר ולא במשפט. טרם הוגשה תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. המועד האחרון להגשת תגובת הפניקס ביטוח לבקשה לאשר את התביעה כייצוגית קבוע ליום 1 בנובמבר 2008 ומועד הדיון בבקשה לאשר התביעה כייצוגית נקבע ליום 8 במרס 2009 בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

10. ביום 19 ביוני 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל אביב כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה, חברות ביטוח אחרות, בנקים וקופות גמל. עניין של התביעה והבקשה בגביית תשלומים בהתאם לתקנות ההוצאה לפועל (אגרות, שכר והוצאות), תשכ"ח-1968 ("תקנות האגרות") במסגרת "בקשה להטלת עיקולי צד ג'" בדרך המדיה האלקטרונית, על חשבונות זכויות החייבים המצויים בידי צדדים שלישיים המוכרים מכוח תקנות האגרות. החברה הינה צד שלישי מוכר מכוח תקנות האגרות. לטענת המבקשים, החברה (כמו גם שאר חברות הביטוח והבנקים המשיבים), אינה מסרה למבקשים בבקשות להטלת עיקולי צד ג', בדרך המדיה האלקטרונית, מידע אודות כספים או זכויות חייבים המוחזקים בידיה במועד, או מסרה למבקשים מידע חלקי בלבד, או מסרה למבקשים מידע מטעה. כל זאת, על אף שמכוח תקנות האגרות היא גובה תשלום בגין שירות זה. הפניקס ביטוח, כך המשיכה הטענה, לא יידעה את המבקשים כי אין היא מסוגלת לתת תשובות אמיתיות וממשיות לשאלות המופנות אליה בקשר עם הבקשות להטלת עיקולי צד ג'. במעשיה הנתענים הללו, טענו המבקשים, כי החברה הפרה באופן בוטה את איסור ההטעייה ואת חובת הגילוי המוטלת עליה בהתאם לחוק הפיקוח על הביטוח, חוק הגנת הצרכן, חוק ההוצאה לפועל, והתקנות שהותקנו על פיהם. כמו כן, טענו המבקשים כי בכך החברה מתעשרת על חשבונם שלא כדין. המבקשים העמידו את הנזק המצרפי לקבוצה הנתענת, ובהתאם את סכום התובענה הייצוגית על סך של כ- 233 מיליון ש"ח, נכון למועד הגשת הבקשה. ביום 18 באוקטובר 2006 הגישה החברה יחד עם חברות הביטוח הנוספות, בקשה מקדמית לסילוק הבקשה טרם הגשת התגובה ("הבקשה המקדמית"), ובמקביל בקשת ארכה להגשת התגובה לבקשת האישור עד לאחר שתתקבל החלטה בבקשה המקדמית, וככל שיהא צורך בהגשת תגובה כאמור. ביום 31 באוקטובר 2006 נעתר בית המשפט לבקשת הארכה, וקבע כי התגובה לבקשת האישור תוגש 30 יום לאחר קבלת ההחלטה בבקשה המקדמית. ביום 6 בפברואר 2007 הגישו המבקשים את תגובתם לבקשה המקדמית לבית המשפט. ביום 1

באפריל 2007 הגישו החברות לבית המשפט את תשובתן לתגובת המבקשים. דיון בבקשה המקדמית נקבע ליום 16 בינואר 2008. במסגרת דיון זה התקיים דיון בעל-פה של שני הצדדים השונים. בשלהי הדיון ביקש ב"כ המבקשים למחוק חלק מהמשיבים מן התביעה. ביום 10 בפברואר 2008 נתקבלה החלטת בית המשפט במחוזי המקבלת את הבקשה המקדמית ומסלקת על הסף את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד חברות הביטוח ובכלל זה כנגד החברה.

11. ביום 4 ביוני 2003 הוגשה כנגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ וכנגד הדר חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") תביעה ובצידה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. עניינה של התביעה הינו בטענה כי מבוטחים בתוכניות הביטוח "קו הבריאות" בוטחו לכאורה בשתי פוליסות אשר רכיבי הכיסויים הביטוחיים בהן חופפים ויש בהן כביכול "כפל ביטוח", כתוצאה מהטעיה ו/או ניצול ו/או מצוקה על ידי החברה. התובעים ביקשו להכיר בתביעתם כתובענה ייצוגית של כלל מבטחי "קו הבריאות" שרכשו ביטוחי כפל כאמור, בהפניקס ו/או בהדר ו/או בשתייהן תוך שהם מעמידים את סכומה על סך של 12 מיליון ש"ח. ביום 30 במרס 2008 ניתן פסק דין הדוחה את הבקשה והתביעה הייצוגית. המועד להגשת ערעור חלף ביום 20 במאי 2008.

12. ביום 25 בפברואר 2007 הוגשה כנגד החברה, בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כספית ובקשה לאישור התובענה כייצוגית. התובעת העריכה את סכום התביעה הייצוגית בכ- 6.5 מיליון ש"ח.

תביעה זו נוגעת למוצרים נלווים, המשווקים ללקוח הרוכש פוליסת ביטוח צד ג' או פוליסת ביטוח מקיף לרכב, קרי: שירותי גרירה, ביטוח שמשות, ביטוח לרדיו וביטוח לרכב חלופי (להלן: "המוצרים הנלווים" או "הריידרים").

לטענת התובע, כאשר מתרחש אירוע ביטוחי במסגרתו נגרם אבדן גמור לרכב עקב תאונת דרכים או גניבה, חייבת חברת הביטוח להשיב ללקוח את החלק היחסי מפרמיית הריידרים אשר לא הופעלו על ידו במהלך האירוע הביטוחי (הכוונה לחלק היחסי המוסב על התקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד לתום תקופת הביטוח). חרף זאת, טוען התובע, לאחר שנגרם לרכבו אבדן גמור עקב תאונת דרכים, לא הושב לו החלק היחסי מפרמיית ביטוח השמשות וביטוח הרדיו שנרכשו על ידו. יוער, כי התובע רכש, לטענתו, גם שירותי גרירה וביטוח לרכב חליפי, אך כעולה מהתביעה, הוא לא תובע את השבת הפרמיות ששילם בגינם, כיוון שמוצרים אלה נוצלו על ידו במסגרת מקרה הביטוח.

התובע טוען, כי באי השבת החלק היחסי מפרמיות הריידרים, הפרה החברה, כביכול, את סעיף 16 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שרותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, ואף הטעתה את התובע בניגוד לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א - 1981. עוד טוען התובע, כי בהתנהלות זו עשתה התובעת עושר על חשבוננו שלו כדיון. התובע מוסיף וטוען, כי הפרות אלו בוצעו על ידי החברה גם כלפי יתר חברי הקבוצה הנטענת על ידו. תגובה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית הוגשה על ידי הפניקס ביטוח ביום 5 ביוני 2007. במסגרת התגובה האמורה דחתה החברה את טענות התובע, הן לעניין תביעתו האישית לגופה והן לעניין התמלאותם של התנאים הנדרשים לאישורה של התובענה כייצוגית. ביום 10 באוקטובר 2007 הגיש התובע את תשובתו לתגובת החברה לבקשה לאישור.

דיון מקדמי בבקשה לאישור נערך ביום 5 בנובמבר 2007. במהלך הדיון הורתה השופטת על איחודה של הבקשה לאישור דנא עם שתי בקשות לאישור תביעות כייצוגיות נוספות, אשר עוסקות בעניין זהה לעניין בו עוסקת הבקשה דנא, ואשר אף הן נקבעו לדיון בפני אותה השופטת (להלן - הבקשות המקבילות). יצוין כי בקשה לאישור תביעה ייצוגית נוספת בעניין זהה הוגשה גם כנגד חברת ביטוח נוספת, אשר בקשה לאחד את הדיון בעניינה עם הבקשה לאישור דנא והבקשות המקבילות (להלן - בקשת האיחוד) דיון בקשת האיחוד נקבע ליום 21 בפברואר 2008. ביום 21 בפברואר 2008 התקיים דיון, במסגרתו הודע על העברת הדיון בבקשה בענין חברת הביטוח הנוספת כך שתידון יחד עם הבקשות המקבילות. לאור החלטת בית המשפט מיום 22 באוקטובר 2007 בתיק נגד חברת הביטוח הנוספת, לפיה כתבי הטענות שהגישו הצדדים יועברו, בין היתר, למפקח על הביטוח, אשר יחווה דעתו במחלוקת שבין הצדדים, בית המשפט אף קבע, כי המפקח על הביטוח יגיש את עמדתו ביחס למחלוקת שבין הצדדים במידת האפשר תוך 30 ימים. ביום 9 באפריל 2008 התקבלה תגובתו של המפקח על הביטוח. המפקח על הביטוח הודיע כי עמדתו היא שאין מקום להתערבותו בהליך דנא. ביום 15 באפריל 2008 התקיים דיון קדם משפט, שבמהלכו ביקש התובע להסתלק מהבקשה לאישור. נוכח דברים אלו, ולאור הסכמת הפניקס ביטוח, ניתן פסק דין הקובע כי תמחק הבקשה לאישור ותדחה התביעה הייצוגית.

13. ביום 20 בפברואר 2008 הגישו התובעים בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כספית נגד הפניקס ביטוח ונגד שורה של חברות ביטוח נוספות, וכן בקשה לאישור התביעה כייצוגית ("בקשה לאישור"). עניינה של הבקשה לאישור בהרחבה לכיסוי הביטוחי ("ריידר") שניתן לרכוש במסגרת פוליסת ביטוח מקיף לרכב, במסגרתה מפוצה המבוטח במקרה של גניבת הרדיו מרכבו ("הרחבת

רדיו"). הבקשה נוגעת למבוטחים אשר רכשו הרחבת רדיו ואשר ברכבם מותקנת מערכת שמע מקורית אינטגרלית ("מערכת אינטגרלית").

לטענת המבקשים, בהשוואה לסיכוי לגניבת רדיו רגיל (שאינו אינטגרלי) המותקן ברכב, הסיכוי לגניבת מערכת אינטגרלית המחוברת לרכב כחלק מלוח המחוונים הינו נמוך ביותר, אם לא אפסי. משכך, טוענים המבקשים, חיוב מבוטחים שברכבם מערכת אינטגרלית בפרמיה בגין הרחבת הרדיו – אשר גובהה זהה לגובה הפרמיה בגין כיסוי לרדיו רגיל – הינו בלתי סביר. לשיטת המבקשים, היה על הפניקס לשאול כל מבוטח איזו מערכת שמע מותקנת ברכבו, וככל שמדובר במבוטח שברכבו מערכת אינטגרלית, להסביר לו מהי רמת הסיכון של גניבת מערכת זו, ולהפחית לחלוטין או באופן חלקי, בהתאם לרמת הסיכון בפועל, את מחיר הפרמיה בגין הרחבת הרדיו.

במסגרת הבקשה לאישור עותרים המבקשים לביטול הסעיף בפוליסה העוסק בהרחבת הרדיו ולהשבת הסכומים ששולמו בגין הרחבה זו, בנוגע לכל המבוטחים שברכבם מערכת אינטגרלית. בנוסף טוענים המבקשים, כי בהתנהלות הפניקס הנתענת על ידם, הטעתה הפניקס, כביכול, את לקוחותיה; עשתה, כביכול, עושר ולא משפט; הפרה, כביכול, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981; הפרה, כביכול, את חובת הגילוי ואת האיסור על ניצול מצוקה הקבועים בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981; הפרה, כביכול, את הוראת סעיף 11 לחוק המכר, התשכ"ח – 1968; וכן הפרה, כביכול, חובה חקקה ואף התרשלה, בניגוד לפקודת הנזיקין. התובע אינו נוקב בסכום תביעה אישית, אלא טוען כי מכל מבוטח נגבה סך ממוצע של 50 ש"ח, שאותו יש להשיב, לטענתו, ואילו הערכתו הכספית לגבי הנזק לקבוצה עומדת על עשרות מיליוני ש"ח. תגובה לבקשה לאישור הוגשה ע"י החברה ביום 19 באוגוסט 2008. דיון מקדמי בבקשה לאישור קבוע ליום 17 בדצמבר 2008.

14. ביום 10 ביוני 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בחיפה נגד החברה כתב תביעה ("התביעה") ובקשה לאישור תובענה כייצוגית ("בקשה לאישור"). במסגרת הבקשה לאישור מבקש התובע מתן צו לגילוי מסמכים.

הבקשה לאישור עוסקת בביטוח חיים קבוצתי מסוג "אופק" של החברה המיועד לעמיתי קופות הגמל "תמר" ו"גפן" ("הביטוח הקבוצתי" ו-"קופות הגמל" בהתאמה), התביעה והבקשה לאישור הוגשו גם כנגד קופות הגמל באמצעות מנהלן בעבר בנק דיסקונט לישראל בע"מ ומנהלן בהווה כלל גמל.

לטענת התובע, פרישה מקופות הגמל מפסיקה את חברות בביטוח הקבוצתי מכיוון שלטענתו חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 ("החוק") ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (ביטוח חיים קבוצתי) התשנ"ג-1993 ("התקנות") אינם מאפשרים חברות בביטוח החיים הקבוצתי כאשר המבוטח אינו עמית בקופות הגמל. לטענתו, מכוח התקנות ומכוח חוזרים שונים של המפקח על הביטוח היה על החברה להפסיק את חברותם של הפורשים מקופות הגמל בביטוח הקבוצתי, להפסיק עם גביית העמלות ולהציע לעמית ביטוח חיים חלופי.

כמו כן, התובע טוען כי החברה הפרה את התקנות בכך שלא דיווחה בדוחותיה הכספיים על שינוי בגודל קבוצת המבוטחים. כאמור, לטענתו הפורשים מקופות הגמל אינם מבוטחים ועל כן קבוצת המבוטחים קטנה.

לחילופין טוען התובע כי הפניקס ביטוח התעשרה שלא כדין על חשבונו ועל חשבון יתר חברי הקבוצה בכך שהמשיכה לגבות מהם עמלות בעוד חברותם בביטוח הקבוצתי פקעה, וכי התנהלותה עולה כדי חוסר תום לב, אי גילוי נאות והפרת החוק וחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981.

התובע אינו מגדיר את חברי הקבוצה באופן ברור אך מן התביעה והבקשה לאישור עולה כי הקבוצה אליה מכוון התובע היא כל מבוטחי הביטוח הקבוצתי שפרשו מקופות הגמל.

התובע מבקש את הסעדים הבאים: פסק דין הצהרתי הקובע כי הביטוח הקבוצתי בטל כלפי מי שפרש מקופות הגמל; במקביל להורות לחברה לאפשר לחברי הקבוצה לבחור האם הם מעוניינים להמשיך בביטוח הקבוצתי או לקבל בחזרה את עמלות הביטוח הקבוצתי ששילמו לחברה מיום עזיבתם את קופות הגמל; לחילופין או בנוסף לפסוק לטובת חברי הקבוצה פיצויים; לחילופין חילופין או בנוסף ליתן כל פסק דין הצהרתי שנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין; ליתן צו לגילוי מסמכים; להורות לחברה להמציא לכל המבוטחים בביטוח הקבוצתי את פוליסת הביטוח. התובע אינו נוקב בסכום תביעה אישית ובסכום תביעה קבוצתי. בכותרת התביעה, התביעה מוגדרת כתביעה הצהרתית אך בפועל בגוף התביעה התובע דורש מעבר לפסק דין הצהרתי גם השבת העמלות שנגבו במשך השנים מאז פרש מקופות הגמל ולחילופין ובנוסף פיצויים, והכל מבלי לנקוב בסכום העמלות ו/או הפיצויים.

כתב התביעה ויתר כתבי בי דין הומצאו לחברה ביום 7 ביולי 2008 לפיכך, על החברה להגיש תשובה לבקשה לאישור ביום 14 בספטמבר 2008.

15. ביום 15 ביולי 2008 הוגשה כנגד החברה (להלן: "החברה" בהתאמה) וכן כנגד חברות ביטוח נוספות, תביעה ובצידה בקשה להכרת התביעה כתובענה ייצוגית עפ"י חוק

תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו (להלן יחדיו: "התביעה").

לטענת התובע, הנתבעת הפרה, לכאורה, את סעיפים 65, 67 ו-56 (ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א - 1981 (להלן: "חוק חוזה ביטוח") ואת סעיף 12(א) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו - 1986 (להלן: "התוספת לתקנות הפיקוח"), המורות כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג', את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח. לטענת התובע, הנתבעת נמנעת מלשלם את מלוא תגמולי הביטוח לצד ג', עת צד ג' בוחר שלא לתקן את הרכב, דורשת מאת צדדי ג' הוכחה כי תיקנו את רכבם, ואם לא מקבלת הוכחה, נמנעת בפועל לשלם את מלוא תגמולי הביטוח שהיה עליה לשלם לצד ג', תוך שהיא מחתימה את צדדי ג', בניגוד להוראות המפקח על הביטוח, על כתבי סילוק. בכך, לטענת התובע, הנתבעת מתעשרת שלא כדין.

התביעה הוגשה על ידי התובע בשמו של כל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר היה זכאי לקבל מהנתבעת כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב, במהלך 3 השנים הקודמות למועד הגשת תביעה זו, והנתבעת לא העבירה לידי מלוא הכספים ו/או תגמולי הביטוח שהיו מגיעים לו, וזאת בשל העובדה כי לא הוכיח, בפני הנתבעת, כי תיקן את הנזק לרכב (להלן: "הקבוצה").

הנזק האישי לו טוען התובע הינו 1,308 ש"ח, והנזק הכללי אשר נגרם לכלל הקבוצה לו טוען התובע הינו כ- 180.2 מיליון ש"ח.

העילות הנטענות בתביעה הינן: הפרת חובה חקוקה - הוראות חוק חוזה הביטוח, התוספת לתקנות הפיקוח והוראות המפקח על הביטוח וכן עשיית עושר ולא במשפט.

16. ביום 15 ביולי 2008 הגיש התובע בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כספית נגד הפניקס ביטוח וכן בקשה לאישור התביעה כייצוגית.

עניינן של התביעה והבקשה לאישור, בתשלום ריבית במקרה של תשלום תגמולי ביטוח בחלוף 30 יום ממועד הגשת התביעה לתגמולי ביטוח. לטענת המבקש, מקום בו מוגשת תביעה לתגמולי ביטוח, והכספים משולמים לתובע 30 יום ממועד הגשת התביעה או יותר, על המבטח להוסיף לתגמולי הביטוח ריבית שנתית בשיעור של 4% בגין, בגין התקופה מחלוף 30 יום מהגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל.

לטענת המבקש, הפניקס ביטוח משלמת את תגמולי הביטוח בחלוף 30 יום מהגשת התביעה או יותר ונמנעת, כביכול, מלשלם את הריבית האמורה תוך שהיא מחתימה את הנפגעים על כתבי סילוק. לטענתו של המבקש, במעשים אלה, מפרה הפניקס ביטוח את הוראות חוק חוזה הביטוח והוראותיו של המפקח על הביטוח.

בנוסף טוען המבקש, כי בהתנהלותה הפרה הפניקס ביטוח, כביכול, חובה חקוקה ועשתה, כביכול, עושר ולא במשפט.

במסגרת בקשת האישור, עותר המבקש להשבת מלוא סכומי הריבית האמורים. סכום התביעה האישית הועמד על-ידי התובעים על סך של 6 ש"ח. יוער, כי סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה אם תאושר התביעה כייצוגית הינו כ- 22.9 מיליון ש"ח.

הפניקס ביטוח עתידה להגיש את תגובתה לבקשת האישור עד ליום 5 באוקטובר 2008. טרם נקבע מועד לדין.

17. ביום 30 ביולי 2008 הוגשה כנגד החברה (להלן: "הנתבעת" ו/או "החברה" בהתאמה), תביעה ובצידה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית עפ"י חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו (להלן יחדיו: "התביעה").

לטענת התובע, הנתבעת, לכאורה, אינה משלמת ו/או משפה את מבוטחיה בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב לפי דרישתה, ומחתימה את הנפגעים, בניגוד להוראות המפקח על הביטוח, על כתבי סילוק. בכך, לטענת התובע, הפניקס ביטוח מתעשרת על חשבון המבוטח.

התביעה הוגשה על ידי התובע בשמו של כל אדם אשר זכה, החל מיום 1 באפריל 2004, לקבל מהנתבעת תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה, עת היה המבוטח אצל הנתבעת, בביטוח הרכב לפי פרק א' לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986, כולו או מקצתו, ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקנו ברכב לפי דרישת הנתבעת, ממתחייב מהוראות הדין (להלן: "הקבוצה"). הנזק האישי לו טוען התובע הינו 500 ש"ח.

לטענת התובע, אין בידי התובעים הנכונים להעריך במדויק את גודל הקבוצה ואת הפיצוי לטובת הציבור. בהסתמך על נתונים מהדוחות השנתיים של הנתבעת מעריך התובע את הנזק הכללי לכלל הקבוצה בסך של כ- 27.8 מיליון ש"ח (בחישוב ל- 4.5 שנים). העילות הנטענות בתביעה הינן: הפרת חובות חקוקות מכח דין ועשיית עושר ולא במשפט.

תביעות תלויות אחרות (ב)

1. שינוי סיווגה של הדר ירוק נכסים והשקעות בע"מ (להלן - "הדר ירוק") חברה בת בבעלות מלאה של החברה, מעוסק למוסד כספי- ביום 9 בספטמבר 2002 שינה אגף המכס והמע"מ את סיווגה של הדר ירוק, מעוסק למוסד כספי רטרואקטיבית מיום הקמתה. ביום 27 בינואר 2003 הוגש מטעם הדר ירוק ערעור בפני בית המשפט המחוזי על החלטת מנהל המכס והמע"מ. בהתאם למגעים שנוהלו בין הצדדים, נחתם ביום 9 ביולי 2008 הסכם פשרה לפיו תשלם הדר ירוק בפשרה סכום מע"מ מופחת בסך של 22.5 מיליון ש"ח (בניכוי סך של 2.9 מיליון ש"ח שניכויים עוכב ע"י מע"מ), ומעמדה ישונה למוסד כספי החל מיום 1 ביולי 2008 ואילך, הכל כמפורט בהסכם. ביום 13 ביולי 2008 הוגש ההסכם לאישור בית המשפט וביום 14 ביולי 2008 ניתן להסכם תוקף של פסק דין וההליכים באו לסיימם.
2. בקשר לתביעות משפטיות נוספות שהוגשו כנגד החברה, ראה גם באור 34 לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2007.

באור 7 אירועים לאחר תאריך המאזן

- א. ביום 27 ביולי 2008 חתמו החברה האם והחברה (להלן: "הפניקס") עם חברת דיוויד שילד - סוכנות לביטוח (2000) בע"מ (להלן: "דיוויד שילד" או "הסוכנות") על מסמך עקרונות מחייב לפיו הפניקס קיבלה אופציה לרכישת 33.3% ממניות הסוכנות. זאת במסגרת שיתוף פעולה בניהם בתחום של ביטוח רפואי מקיף לתושבים השוהים מחוץ לארץ מוצאם, וכיסוי לתקופת העדר זכויות רפואיות בישראל, תוך התמחות באוכלוסייה הישראלית השוהה בחו"ל (להלן: "פעילות הסוכנות"). במסמך העקרונות סוכם, כי הפניקס תהיה המבטחת של פעילות הסוכנות לא יאוחר מה- 1 באוגוסט 2009 (להלן: "עסקת הביטוח") ותעמיד לסוכנות הלוואות. כאמור ניתנה לפניקס אופציית CALL לרכוש 33.3% ממניות החברה תוך 24 חודשים ממועד עסקת הביטוח, בתמורה שתשקף שווי חברה שלא יעלה על 160 מיליון ש"ח, בהתאם לנוסחה אשר נגזרת מביצועי הסוכנות. התמורה תשא הפרשי הצמדה למדד וריבית בשיעור של 5.25% לשנה ממועד חתימת מזכר העקרונות (להלן: "סכום התמורה"). סכום התמורה ישקף שווי חברה שלא יפחת מ- 125 מיליון ש"ח (בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כאמור). מימוש האופציה יכול שיהיה בהקצאת מניות על ידי הסוכנות ו/או רכישתן מהבעלים לשיקול דעת הפניקס. אם תמומש האופציה, הוסכם, כי מר אלון קצף, מנכ"ל הסוכנות, מייסדה והבעלים (של 50%), ימשיך וינהל את הסוכנות למשך 4 שנים ממועד מימוש האופציה או חמש שנים ממועד חתימת מזכר העקרונות, ולשמש דירקטור שנתיים נוספות. כמו"כ התחייב מר קצף וכן בעלי המניות הנוספים בסוכנות, כל עוד הינם בעלי מניות או נושאי משרה בסוכנות, ולמשך 24 חודשים נוספים, לבצע את כל פעילותם בתחום ביטוח הבריאות בסוכנות, ובנוסף התחייבו כי למשך 36 חודשים נוספים מתום תקופה זו, לבצע את כל פעילותם בתחום פעילות הסוכנות באמצעות הסוכנות. מימוש האופציה מותנה באישור הממונה על ההגבלים העסקיים, והפוליסות נשאו עסקת הביטוח באישור המפקח על הביטוח.
- ב. לענין תביעות שהוגשו כנגד החברה לאחר תאריך המאזן ובצידן בקשות לאישור התביעות כתובענות ייצוגיות, ראה באור 6 א' 15-17.

באור 8: -

התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

התאמות למאזנים

א.

31 בדצמבר, 2007			30 ביוני, 2007			1 בינואר, 2007			סעיף ד' 5, 7(א), 5 7(ב), (ג)	
תקני IFRS	השפעת המעבר לתקני IFRS מבוקר	תקינה ישראלית	תקני IFRS	השפעת המעבר לתקני IFRS בלתי מבוקר אלפי ש"ח	תקינה ישראלית	תקני IFRS	השפעת המעבר לתקני IFRS מבוקר	תקינה ישראלית		
418,295	80,187	338,108	364,875	69,665	295,210	330,439	43,861	286,578	נכסים לא מוחשיים	
42,804	21,340	21,464	47,281	16,136	31,145	47,324	43,864	3,460	מסים נדחים	
901,237	-	901,237	927,345	-	927,345	881,249	-	881,249	הוצאות רכישה נדחות	
379,479	-	379,479	387,957	-	387,957	386,929	-	386,929	רכוש קבוע	
101,877	79,262	22,615	83,243	71,965	11,278	62,585	55,488	7,097	השקעות בחברות כלולות	
93,150	-	93,150	86,362	-	86,362	20,087	-	20,087	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	
104,781	-	104,781	103,546	-	103,546	34,256	-	34,256	נדל"ן להשקעה	
119,359	-	119,359	621	-	621	-	-	-	מס הכנסה חברה	
668,244	(46,389)	714,633	759,802	(49,131)	808,933	718,237	(45,670)	763,907	5, 10 חייבים ויתרות חובה השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה	
15,854,295	-	15,854,295	15,378,164	-	15,378,164	13,718,591	-	13,718,591	2 השקעות פיננסיות אחרות: נכסי חוב סחירים	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים	
1,423,309	-	1,423,309	1,608,704	-	1,608,704	1,291,972	-	1,291,972	מניות	
7,947,666	(24,419)	7,972,085	7,770,145	(37,473)	7,807,618	7,765,860	(39,149)	7,805,009	אחר	
79,543	16,378	63,165	119,115	19,959	99,156	306,487	35,878	270,609	נכסי ביטוח משנה	
695,133	23,818	671,315	688,733	56,744	631,989	426,934	66,309	360,625	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה	
1,400,870	-	1,400,870	1,443,763	-	1,443,763	1,424,289	-	1,424,289	מזומנים ושווי מזומנים	
305,597	-	305,597	654,012	-	654,012	209,878	-	209,878		
416,083	-	416,083	363,486	-	363,486	489,765	-	489,765		
<u>30,951,722</u>	<u>150,177</u>	<u>30,801,545</u>	<u>30,787,154</u>	<u>147,865</u>	<u>30,639,289</u>	<u>28,114,882</u>	<u>160,581</u>	<u>27,954,301</u>	סך הכל הנכסים	

התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

באור 8: -

א. התאמות למאזנים

31 בדצמבר, 2007			30 ביוני, 2007			1 בינואר, 2007			סעיף ד'	הון עצמי
תקני IFRS	השפעת המעבר לתקני מבוקר	תקינה ישראלית	תקני IFRS	השפעת המעבר לתקני בלתי מבוקר אלפי ש"ח	תקינה ישראלית	תקני IFRS	השפעת המעבר לתקני מבוקר	תקינה ישראלית		
203,344	-	203,344	203,344	-	203,344	203,344	-	203,344		הון מניות
484,821	-	484,821	484,821	-	484,821	484,821	-	484,821		פרמיה על מניות וקרנות הון על מניות
15,285	-	15,285	83,607	37,193	46,414	58,711	58,711	-	2	קרנות הון
459,482	57,306	402,176	688,356	40,370	647,986	589,998	173,233	416,765	9	עודפים
1,162,932	57,306	1,105,626	1,460,128	77,563	1,382,565	1,336,874	231,944	1,104,930		סך הכל הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
983	-	983	1,070	(6,314)	7,384	450	(4,948)	5,398	8,(א)7	זכויות המיעוט
1,163,915	57,306	1,106,609	1,461,198	71,249	1,389,949	1,337,324	226,996	1,110,328		סך הכל הון עצמי
התחייבויות										
11,771,169	12,750	11,758,419	11,651,818	(41,853)	11,693,671	11,391,150	(191,703)	11,582,853	3	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
16,329,890	(42,000)	16,371,890	15,898,439	-	15,898,439	13,906,604	-	13,906,604		התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
202,961	12,560	190,401	210,661	22,552	188,109	216,102	31,795	184,307	5	התחייבויות בגין מיסים נדחים
73,299	71,186	2,113	67,226	65,581	1,645	65,488	65,488	-	6	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	-	-	57,280	-	57,280	-	-	-		התחייבויות בגין מסים שוטפים
642,668	(2,610)	645,278	671,215	-	671,215	632,387	(2,331)	634,718	5	זכאים ויתרות זכות
-	-	-	-	-	-	-	-	-		זכאים בגין דיבידנד
767,820	40,985	726,835	769,317	30,336	738,981	565,827	30,336	535,491	7(א)(ב)	התחייבויות פיננסיות
29,787,807	92,871	29,694,936	29,325,956	76,616	29,249,340	26,777,558	(66,415)	26,843,973		סך הכל ההתחייבויות
30,951,722	150,177	30,801,545	30,787,154	147,865	30,639,289	28,114,882	160,581	27,954,301		סך הכל ההון וההתחייבויות

באור 8 - התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

התאמות לדוחות רווח והפסד									ב.
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007			ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007			
תקני	השפעת המעבר לתקני IFRS מבוקר	תקינה ישראלית	תקני	השפעת המעבר לתקני IFRS בלתי מבוקר	תקינה ישראלית	תקני	השפעת המעבר לתקני IFRS בלתי מבוקר	תקינה ישראלית	סעיף ד'
IFRS	IFRS		IFRS	IFRS		IFRS	IFRS		
אלפי ש"ח									
4,886,484	-	4,886,484	1,181,915	-	1,181,915	2,358,707	-	2,358,707	פרמיות שהורווחו ברוטו
549,506	-	549,506	137,657	-	137,657	250,501	-	250,501	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
4,336,978	-	4,336,978	1,044,258	-	1,044,258	2,108,206	-	2,108,206	פרמיות שהורווחו בשייר רוחים (הפסדים), נטו מהשקעות והכנסות מימון אחרות, נטו
1,920,173	15,262	1,904,911	1,201,482	(43,328)	1,244,810	1,790,235	(58,641)	1,848,876	2 הכנסות מדמי ניהול
212,402	-	212,402	149,021	-	149,021	243,027	-	243,027	הכנסות מעמלות הכנסות אחרות
158,469	-	158,469	31,589	-	31,589	59,776	-	59,776	סך הכל הכנסות ותשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
11,027	-	11,027	1,605	-	1,605	5,190	-	5,190	המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6,639,049	15,262	6,623,787	2,427,955	43,328	2,471,283	4,206,434	(58,641)	4,265,075	3,4 הכנסות ותשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
5,320,255	(8,913)	5,329,168	1,967,133	(14,042)	1,981,175	3,322,551	(26,813)	3,349,364	המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
358,102	-	358,102	98,562	-	98,562	179,397	-	179,397	הוצאות הנהלה וכלליות
4,962,153	(8,913)	4,971,066	1,868,571	(14,042)	1,882,613	3,143,154	(26,813)	3,169,967	6 הוצאות אחרות
601,799	-	601,799	145,712	-	145,712	291,241	-	291,241	הוצאות אחרות
587,821	1,094	586,727	136,646	(1,265)	137,911	276,766	(1,265)	278,031	הוצאות מימון
14,011	-	14,011	7,135	-	7,135	12,864	-	12,864	סך כל ההוצאות
62,407	-	62,407	12,249	-	12,249	18,605	-	18,605	7 (א) רווח לפני מס
6,228,191	(7,819)	6,236,010	2,170,313	(15,307)	2,185,620	3,742,630	(28,078)	3,770,708	1 רווח לפני פריט מיוחד
32,650	34,838	(2,188)	6,762	9,319	(2,557)	12,860	14,971	(2,111)	רווח נקי
443,508	57,919	385,589	264,404	(18,702)	283,106	476,664	(15,592)	492,256	8 בעלי המניות של החברה
163,345	5,852	157,493	97,941	(9,819)	107,760	177,684	(13,815)	191,499	זכויות המיעוט
280,163	52,067	228,096	166,463	(8,883)	175,346	298,980	(1,777)	300,757	
-	(177,500)	177,500	-	-	-	-	(177,500)	177,500	
280,163	(125,433)	405,596	166,463	(8,883)	175,346	298,980	(179,277)	478,257	
279,486	(122,199)	401,685	166,153	7,950	174,103	298,360	(177,921)	476,281	
677	(3,234)	3,911	310	(933)	1,243	620	(1,356)	1,976	
280,163	(125,433)	405,596	166,463	(8,883)	175,346	298,980	(179,277)	478,257	

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS

ג. הבדלים במבנה הדיווח בין התקינה הישראלית לבין הדוח הנוכחי:

1. מאזן

מבנה הדיווח בתקינה ישראלית היה שונה במרבית הסעיפים. להלן טבלה המציגה את השינויים העיקריים:

א. בתקינה הישראלית השקעות עבור חוזים תלויי תשואה לא הוצגו בנפרד. בדיווח הנוכחי הוצגו השקעות אלו בנפרד, תוך פיצולן לנדל"ן להשקעה, השקעות פיננסיות ומזומנים ושוי מזומנים.

ב. ניירות ערך, הלוואות ופקדונות בבנקים הוצגו בעבר בשורות נפרדות. במבנה הדיווח הנוכחי הם מוצגים כדלהלן:

1. ניירות ערך המהווים מכשירי חוב פוצלו בין נכסי חוב לא סחירים וסחירים. תעודות סל, כתבי אופציה וקרנות השקעה נכללים בדיווח הנוכחי במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.

2. הלוואות ופקדונות בבנקים הוצגו בעבר בנפרד. במסגרת הדיווח הנוכחי הם נכללים בקבוצת נכסי חוב לא סחירים.

3. מניות מוצגות במסגרת הדיווח הנוכחי בנפרד.

ג. חלקם של מבטחי משנה בעתודות ביטוח ובתביעות תלויות, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכלל בדיווח הנוכחי בסעיף נכסי ביטוח משנה.

ד. פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה וחשבונות אחרים של מבטחי משנה, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללים בדיווח הנוכחי בסעיף חייבים ויתרות חובה.

ה. הוצאות רכישת תיקי ביטוח חיים ורכוש אחר, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללים בדיווח הנוכחי בסעיף נכסים לא מוחשיים.

ו. עתודות ביטוח ותביעות תלויות בביטוח חיים ובביטוח כללי, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללים בדיווח הנוכחי בסעיפים התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה, והתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה.

ז. כתבי התחייבויות נדחים, אגרות חוב, התחייבויות לזמן ארוך לתאגידים בנקאיים ואחרים ואשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללים בדיווח הנוכחי בסעיף התחייבויות פיננסיות.

ח. התחייבויות למבטחי משנה וזכאים ויתרות זכות, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללים בדיווח הנוכחי בסעיף זכאים ויתרות זכות.

2. דוח רווח והפסד

א. אוחדה ההצגה של דוח עסקי ביטוח חיים, דוח עסקי ביטוח כללי ודוח רווח והפסד, לדוח רווח והפסד יחיד.

ב. במסגרת הדיווח הנוכחי מחזור הפרמיה שהתקבלה אינו מוצג, מוצגת רק הפרמיה שהורווחה.

ג. שינוי בעתודה לסיכונים שטרם חלפו, אשר הוצג בעבר בשייר העצמי בשורה נפרדת, קוזז במסגרת הדיווח הנוכחי מהפרמיות ברוטו ופרמיות משנה.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ג. הבדלים במבנה הדיווח בין התקינה הישראלית לבין הדוח הנוכחי (המשך)

2. דוח רווח והפסד (המשך)

ד. עמלה שהתקבלה ממבטחי משנה אשר הוצגה בעבר בנפרד, נכללת במסגרת הדיווח הנוכחי בסעיף הכנסות מעמלות.

ה. תביעות ששולמו ותלויות, ושינוי בעתודות בטוח חיים אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללים במסגרת הדיווח הנוכחי בסעיף גידול (קיטון) בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח.

ו. דמי עמלה ושינוי בהוצאות רכישה נדחות, אשר הוצגו בעבר בנפרד, נכללו במסגרת הדיווח בסעיף עמלות והוצאות רכישה אחרות.

ז. הוצאות מימון לזמן קצר, אשר קוזזו בעבר מסעיף הכנסות מהשקעות, נכללות במסגרת הדיווח הנוכחי בסעיף הוצאות מימון.

ח. פעילות של חברות מאוחדות, אשר הוצגה בעבר בשורה אחת לפני מימון ומיסים, מוצגת במסגרת הדיווח הנוכחי לפי הסעיפים המפורטים בדוח רווח והפסד. פעולות הדדיות בין החברה לחברות מאוחדות, שלא קוזזו בעבר מול עסקי ביטוח, מקוזזות במסגרת הדיווח הנוכחי במלואן.

3. דוחות על תזרימי המזומנים ופירוט נכסים והתחייבויות השתנו בהתאם לשינויים בסעיפי המאזן.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS:

ביאור 1 - ביטול העתודה לסיכונים מיוחדים בביטוח חיים

בחודש פברואר 2007 פרסם המפקח חוזר שקבע כי החל מהרבעון הראשון של שנת 2007 תבוטל העתודה לסיכונים מיוחדים בביטוח חיים בדוחות הכספיים של חברות הביטוח, בדרך של זקיפה לדוח רווח והפסד כפריט מיוחד בניכוי השפעת המס. נכון ליום 31 בדצמבר 2006 יתרת העתודה לסיכונים מיוחדים הסתכמה בסך של כ- 177,500 אלפי ש"ח. כתוצאה מכך נרשם במחצית השנה הראשונה של שנת 2007 רווח נטו לאחר השפעת המס, בסך של 177,500 אלפי ש"ח שנזקף כאמור כפריט מיוחד. בהתאם לחוזר המפקח לפיו עתודה זו אינה עומדת בקנה אחד עם הוראות IFRS 4, הוצג ביטול העתודה כתיאום ליתרות הפתיחה של העודפים ביום המעבר.

כתוצאה מכך גדלה יתרת העודפים ובוטלה העתודה לסיכונים מיוחדים ליום 1 בינואר 2007 בסך של 177,500 אלפי ש"ח. במקביל קטן הרווח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 בסך 177,500 אלפי ש"ח.

ביאור 2 - מכשירים פיננסיים

א. סיווג המכשירים הפיננסיים

בהתאם לתקינה הבינלאומית הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים מבוסס על סיווגם לאחת מארבע הקבוצות שלהלן:

- נכס פיננסי או התחייבות פיננסית הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות ויתרות חובה.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה הנמדדים בשווי הוגן כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לקרן הון.

להלן ההחלטות שקיבלה החברה לייעוד הנכסים:

1. נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

בהתאם להנחיות המפקח נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ולא סחירים, נכללים במאזנים הערוכים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל על בסיס שווים הוגן.

על פי התקינה הבינלאומית, יועדו מכשירים פיננסיים אלו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי חוסר הקבלה (MISMATCH) במדידת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן, וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית השקעה מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (ועדת ההשקעות הרלוונטית) ולציבור על בסיס שווי הוגן.

בהתאם לחלופה שנבחרה, השקעות אלה תימדדנה לפי שווי הוגן, כאשר שינויים בשוויין ההוגן יועברו לדוח רווח והפסד.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

להלן ההחלטות שקיבלה החברה לייעוד הנכסים:

2. נגזרים משובצים

בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל לא נהגו להפריד נגזרים משובצים. ביישום התקינה הבינלאומית, בהתאם ל- IAS 39 נדרש לטפל בכל הנגזרים המשובצים בנפרד (חוזה מארח ונגזר). עם זאת, יש להפריד נגזר משובץ רק כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים: הנגזר המשובץ אינו קשור באופן הדוק לחוזה המארח, החוזה המארח אינו נמדד בשווי הוגן דרך רווח והפסד, מכשיר נפרד בעל תנאים זהים לנגזר עומד בהגדרת נגזר. הנגזר המשובץ יימדד לפי שווי הוגן, תוך זקיפת שינוי השווי לדוח רווח והפסד.

נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים הכוללים נגזרים משובצים - מכשירים אלה יועדו בכללותם לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד החל ממועד המעבר. בהתאם, נכסים אלה ימדדו לפי השווי ההוגן, כאשר שינויים בשווי ההוגן יועברו לדוח רווח והפסד.

נגזרים ומכשירים פיננסיים לא סחירים הכוללים נגזרים משובצים – החברה הפרידה בין הנגזר המשובץ ובין החוזה המארח. החוזה המארח סווג לקבוצת הלוואות ויתרות חובה ומוצג לפי עלות מופחתת. הנגזר סווג לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

3. נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או המהווים נגזרים

בהתאם להנחיות המפקח נכסים אלו מוצגים במאזנים הערוכים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל, לפי שווי שוק, כאשר השינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

על פי התקינה הבינלאומית, יסווגו נכסים אלו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. השקעות אלה תימדדנה לפי שווי הוגן, כאשר שינויים בשוויין ההוגן יזקפו לקרן הון בניכוי המס החל עד למימוש ההשקעה. ירידות בשווי ההוגן, הנושאים אופי של ירידות ערך קבועות, נזקפות לדוח רווח והפסד.

4. נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

מניות שאינן סחירות יסווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה ותימדדנה לפי שווי הוגן, כאשר שינויים בשוויין ההוגן בניכוי המס החל יזקפו לקרן הון עד למימוש ההשקעה.

5. השקעות בניירות ערך סחירים המוחזקים בידי חברות מוחזקות

בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל השקעות בניירות ערך טופלו כהשקעה שוטפת בניירות ערך סחירים המוצגת על פי שווי שוק תוך זקיפת השינויים לדוח רווח והפסד. ביישום התקינה הבינלאומית החברה יעדה נכסים מסוימים לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים אחרים יסווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

ביאור 2 - מכשירים פיננסיים- המשך

השפעת המעבר ליום 1 בינואר 2007, ליום 31 בדצמבר 2007 וליום 30 ביוני 2007 וכן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007:

השפעת המעבר ליום 1 בינואר 2007 בגין יעוד הנכסים כמפורט לעיל, ובגין שיערוך הנכסים הלא סחירים שסווגו כזמינים למכירה, התבטאה בגידול בהשקעות פיננסיות אחרות בסך של 74,139 אלפי ש"ח גידול בעתודה למס בסך של 27,005 אלפי ש"ח, גידול בקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה בסך של 58,711 אלפי ש"ח, וקיטון בעודפים בסך של 11,577 אלפי ש"ח.

השפעת המעבר ליום 31 בדצמבר 2007 בגין יעוד הנכסים כמפורט לעיל, ובגין שיערוך הנכסים הלא סחירים שסווגו כזמינים למכירה, התבטאה בגידול בהשקעות פיננסיות אחרות בסך של 21,085 אלפי ש"ח, גידול בעתודה למס בסך של 4,109 אלפי ש"ח, גידול בקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה בסך 14,777 אלפי ש"ח וגידול בעודפים בסך של 2,199 אלפי ש"ח.

השפעת המעבר ליום 30 ביוני 2007 בגין יעוד הנכסים כמפורט לעיל, ובגין שיערוך הנכסים הלא סחירים שסווגו כזמינים למכירה, התבטאה בגידול בהשקעות פיננסיות אחרות בסך של 50,071 אלפי ש"ח, גידול בעתודה למס בסך של 14,794 אלפי ש"ח, גידול בקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה בסך 81,841 אלפי ש"ח וקיטון בעודפים בסך של 46,564 אלפי ש"ח.

כמו כן, ההכנסות מהשקעות בדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 גדלו בסך של 16,911 אלפי ש"ח, לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2007 קטנו ההכנסות בסך של 58,641 אלפי ש"ח, ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 קטנו בסך של 43,028 אלפי ש"ח. הוצאות המס לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 גדלו בסך של 3,134 אלפי ש"ח, לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2007 קטנו הוצאות המס בסך של 23,654 אלפי ש"ח, ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בסך של 15,180 אלפי ש"ח.

יצוין כי השפעות המעבר המפורטות לעיל לימים 1 בינואר 2007 ו-31 בדצמבר 2007, שונים מהותית מהנתונים כפי שמופיעים בדוחות הכספיים לשנת 2007, בבאור 38- "גילוי בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)", בשל בעיות מיכוניות וטכניות בחישוב קרן ההון.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

ביאור 3 - תביעות תלויות בביטוח כללי

א. הפרשה להוצאות עקיפות בביטוח כללי בגין שנות חיתום שקדמו לשנת 2006

בהתאם להנחיות המפקח החל מהדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2006 יש לכלול בהפרשות לתביעות תלויות בביטוח כללי הפרשות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות המתייחסות לפוליסות שהופקו בגין שנות חיתום 2006 ואילך. נכון ליום 31 בדצמבר 2006 עמדה ההפרשה להוצאות עקיפות על סך של כ- 16,704 אלפי ש"ח.

עם המעבר לתקינה הבינלאומית בהתאם להנחיות המפקח, נרשמה ההפרשה המלאה להוצאות עקיפות גם בגין שנות החיתום שקדמו לשנת 2006. כתוצאה מכך, לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007 ו- 30 ביוני 2007, גדלה ההתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה בסך של 58,972 אלפי ש"ח, 62,127 אלפי ש"ח ובסך של 46,023 אלפי ש"ח, בהתאמה. המיסים הנדחים גדלו בסך של 20,676 אלפי ש"ח, 21,782 אלפי ש"ח ו- 16,136 אלפי ש"ח, בהתאמה. העודפים ליום 1 בינואר 2007 קטנו בסך של 38,296 אלפי ש"ח.

כמו כן השינוי בהתחייבויות הביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר בדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007, לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 גדלו בסך של 3,155 אלפי ש"ח, וקטנו בסך של 12,949 אלפי ש"ח ו- 4,409 אלפי ש"ח, בהתאמה. הוצאות המס קטנו בסך של 1,106 אלפי ש"ח, וגדלו בסך של 4,540 אלפי ש"ח ו- 1,545 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ב. ייחוס הכנסות מהשקעות לצבירה

בהתאם להנחיות המפקח בעקבות השינוי בכללים הנוגעים להכרה בהכנסות מהשקעות עקב המעבר לכללי התקינה הבינלאומית, על חברות הביטוח לשנות את אופן חישוב ההכנסות מהשקעות אשר מתווספות לעודף ההכנסות על הוצאות כך שיעמדו על שיעור קבוע של 3% ריאלי לשנה, וזאת ללא תלות בתשואה שהושגה בפועל על ההשקעות. כן נקבע בהוראות המפקח כי אין לשנות את יתרות הפתיחה של עתודות העודף ליום 1 בינואר 2007.

כתוצאה מכך, ליום 31 בדצמבר 2007 קטנו ההתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה בסך של 1,259 אלפי ש"ח, העתודה למס גדלה בסך של 441 אלפי ש"ח והעודפים ליום 1 בינואר 2007, גדלו בסך של 818 אלפי ש"ח..

כמו כן קטנו ההתחייבויות הביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בדוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007, בסך של 1,259 אלפי ש"ח, והוצאות המס גדלו בסך של 441 אלפי ש"ח.

ביאור 4 - עתודות ביטוח ותביעות תלויות בביטוח חיים

עתודה לגימלה

בהתאם לחוזר המפקח מחודש פברואר 2007 בדבר חישוב עתודות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים, ניתנה אפשרות לפרוס את הפרש החיובי שחושב נכון ליום 31 בדצמבר 2006, בין ההפרשה לתשלום קצבה שחושבה עפ"י הוראות החוזר האמור לבין ההפרשה לתשלום קצבה אשר חושבה לפי השיטה וההנחות עליהן התבסס המבטח בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2006, החל מהרבעון האחרון של שנת 2006 ולא יאוחר מהרבעון הרביעי של שנת 2009, ובאופן אחיד.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

ביאור 4 - עתודות ביטוח ותביעות תלויות בביטוח חיים (המשך)

בהתאם לחוזר המפקח מחודש מרץ 2008, בעת המעבר לדיווח לפי התקינה הבינלאומית, ניתנה אפשרות לחברה לפעול באחת השיטות הבאות:

1. השלמה מיידית של יתרת ההפרש החיובי כפי שהיה ליום 31 בדצמבר 2006, אשר יבוצע כתיאום ליתרות הפתיחה של ההון העצמי ליום 1.1.07.
2. להשלים את יתרת ההפרש החיובי ליום 31 בדצמבר 2006 לאורך חיי הפוליסה.

החברה בחרה בחלופה של השלמת יתרת ההפרש החיובי לאורך חיי הפוליסה. כתוצאה מן האמור השתנה הערך של K, כהגדרתו בחוזר המפקח מחודש פברואר 2007, משיעור של 0.3% לשיעור של 0.42%.

כתוצאה מכך, קטנו ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם מבטחי תשואה ליום 31 בדצמבר 2007 וליום 30 ביוני 2007 בסך של 10,809 אלפי ש"ח, ובסך של 13,864 אלפי ש"ח, בהתאמה. העתודה למס גדלה בסך של 3,790 אלפי ש"ח ובסך של 4,861 אלפי ש"ח, בהתאמה. העודפים ליום 1 בינואר 2007 גדלו בסך של 7,019 אלפי ש"ח.

כמו כן קטן התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007, לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2007 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2007 בסך של 10,809 אלפי ש"ח, סך של 13,864 אלפי ש"ח ובסך של 9,633 אלפי ש"ח, בהתאמה. הוצאות המס גדלו בסך של 3,790 אלפי ש"ח, בסך של 4,861 אלפי ש"ח, ובסך של 3,378 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ביאור 5 - מסים נדחים

על פי כללי חשבונאות מקובלים בישראל, נכסי מסים נדחים סווגו כנכסים שוטפים או בלתי שוטפים, בהתאם לסיווג הנכסים בגינם הם נוצרו. בהתאם לתקינה הבינלאומית, נכסי מסים נדחים מסווגים כנכסים בלתי שוטפים, גם אם מועד מימושם חזוי להיות בזמן הקצר. לפיכך, עם המעבר לכללי התקינה הבינלאומית, סווגה יתרת מסים נדחים לזמן קצר ליום 1 בינואר 2007, ליום 31 בדצמבר וליום 30 ביוני 2007 בסך של כ- 23,188 אלפי ש"ח, בסך של כ- 17,809 אלפי ש"ח ובסך של 24,813 אלפי ש"ח, בהתאמה, מסעיף חייבים ויתרות חובה לסעיף נכסי מסים נדחים. כמו כן סווגה יתרת מסים נדחים לזמן קצר ליום 1 בינואר 2007, ליום 31 בדצמבר 2007 וליום 30 ביוני 2007 בסך של 2,331 אלפי ש"ח, בסך של 2,610 אלפי ש"ח, בהתאמה, מסעיף זכאים ויתרות זכות לסעיף התחייבויות מסים נדחים.

ביאור 6 - הטבות לעובדים

בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל, התחייבויות בגין סיום יחסי עובד - מעביד מוכרות על בסיס החבות המלאה, בהנחה שכל העובדים יפוטרו בתנאים המזכים אותם בפיצויים מלאים למועד תאריך המאזן (SHUTDOWN METHOD), ללא התחשבות בשיעורי היוון, שיעורי עליות שכר בעתיד ועזיבות עתידיות. כמו כן, התחייבויות בגין חופשה ומחלה חושבו בהתבסס על אומדני ניצול ופדיון בהתאמה. ביישום עקרונות התקינה הבינלאומית, לפי תקן IAS 19, הטבות לעובדים לאחר העסקה שהינן בגין תוכניות הטבה מוגדרות והטבות אחרות לזמן ארוך מחושבות על בסיס אקטוארי אשר מביא בחשבון, בין היתר, את משך העבודה הצפוי של העובדים, את ערך הזמן, ואת הצפי לעליית השכר.

כמו כן החברה בחרה לטפל ברווחים או בהפסדים אקטואריים לפי זקיפה לדוח רווח והפסד.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

ביאור 6 - הטבות לעובדים (המשך)

כתוצאה מכך, ליום 1 בינואר 2007, ליום 31 בדצמבר 2007 וליום 30 ביוני 2007 הוקטנה ההתחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד בסך של 7,014 אלפי ש"ח, בסך של 5,849 אלפי ש"ח ובסך של 8,279 אלפי ש"ח, בהתאמה. קטן המס הנדחה בסך של 2,459 אלפי ש"ח, 2,051 אלפי ש"ח, ובסך של 2,897 אלפי ש"ח, בהתאמה. העודפים ליום 1 בינואר 2007 גדלו בסך של 7,014 אלפי ש"ח.

כמו כן, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 נרשם גידול בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של 1,094 אלפי ש"ח וקטון בסך של 1,265 אלפי ש"ח, בהתאמה. הוצאות המס קטנו בסך של 408 אלפי ש"ח וגדלו בסך של 438 אלפי ש"ח, בהתאמה.

בנוסף, לפי התקינה הבינלאומית, יעודות לסיום יחסי עובד-מעביד, המופקדות בהפניקס ביטוח, אינן מהוות נכסי תוכנית ומוצגות בקיזוז מעתודות ביטוח חיים.

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות

א. אופציות מכר (PUT options) שהוענקו לבעלי מניות המיעוט במסגרת צירוף עסקים

בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל אופציות מכר (PUT options) שהוענקו לבעלי מניות המיעוט במסגרת צירוף עסקים אינן מקבלות ביטוי בדוחות הכספיים, אלא במועד המימוש של האופציה.

בהתאם לתקינה הבינלאומית, כאשר בעלי זכויות המיעוט מחזיקים באופציות מכר, חלק המיעוט בנכסים נטו של החברה המאוחדת יסווגו מחדש מזכויות מיעוט להתחייבויות פיננסיות במאזן המאוחד. התחייבות פיננסית זו תימדד לפי הערך הנוכחי של מחיר המימוש של האופציה לפי אומדן הנהלה באשר לסכום שישולם למיעוט ולמועד בו המיעוט יממש את האופציה שברשותו. שיערוך ההתחייבות זוקפים בגין מרכיב הזמן מקבל ביטוי בהוצאות המימון והחברה כוללת ברווחיה את מלוא רווחי החברה המאוחדת (לא תקצה למיעוט את חלקו ברווחי החברה המאוחדת, למעט מצב של חלוקת דיבידנד למיעוט, בו נרשם הדיבידנד כהוצאות מימון), ואילו שינויים אחרים בהתחייבות ייזקפו כנגד יתרת מוניטין בחברת הבת.

כתוצאה כך, לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007 וליום 30 ביוני 2007 הכירה החברה בהתחייבות בגין אופציות מכר של המיעוט בסך של 30,336 אלפי ש"ח ו- 40,985 אלפי ש"ח, וסך של 30,336 אלפי ש"ח, בהתאמה. נרשם גידול נכסים הבלתי מוחשיים בסך של 22,052 אלפי ש"ח, 31,050 אלפי ש"ח, ו- 22,052 אלפי ש"ח, בהתאמה. זכויות מיעוט קטנו בסך של 4,948 אלפי ש"ח, סך של 8,184 אלפי ש"ח ובסך של 6,306 אלפי ש"ח, בהתאמה. העודפים ליום 1 בינואר 2007 קטנו בסך של 3,336 אלפי ש"ח.

כמו כן, הרווח המיוחס לזכויות המיעוט לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007, לתקופות של שישה חודשים ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007, קטן בסך של 3,234 אלפי ש"ח, 1,356 אלפי ש"ח ו- 933 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ב. אופציות רכש (CALL) ואופציות מכר (PUT) בחברות כלולות

על פי כללי החשבונאות המקובלים בישראל השקעות באופציות רכש על השקעה בחברות כלולות ואופציות מכר על השקעה בחברות כלולות אינו בא לידי ביטוי כנכס פיננסי נפרד או כהתחייבות פיננסית נפרדת.

לפי התקינה הבינלאומית, אופציות רכש על חברות כלולות בידי הקבוצה והחזקת צד ג' באופציות מכר על חברות כלולות, נרשמת במאזן לפי שווי הוגן לכל תאריך מאזן. שינויים בשווי הוגן של אופציות כאמור נזקפים לדוח רווח והפסד.

ההשפעה ליום 31 בדצמבר 2007, בגין החזקת צד ג' באופציית מכר על חברות כלולות, התבטאה בגידול בהתחייבות לזמן ארוך בסך של 1,649 אלפי ש"ח וקטון בהכנסות מהשקעות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 בסך של 1,649 אלפי ש"ח

ג. נייר ערך לא סחיר המוחזק על ידי חברת ביטוח אשר לחברת האם (קבוצת דלק) שליטה בו.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח, השקעות בחברות מוחזקות בשיעור של עד 20% מוצגות במאזן המבטח על בסיס עלות. עם האימוץ של התקינה הבינלאומית על ידי המפקח על הביטוח, בטלה ההוראה לעיל והשקעות בחברות אלה, אשר לחברה האם יש בהן שליטה מהותית, יוצגו על בסיס שיטת השווי המאזני.

כתוצאה מכך, רשמה החברה לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007 ו- 30 ביוני 2007, גידול בהשקעות בחברות כלולות בסך של 44,387 אלפי ש"ח, 73,954 אלפי ש"ח ו- 71,965 אלפי ש"ח, בהתאמה. גידול ביתרת העודפים ליום 1 בינואר 2007 בסך של 44,387 אלפי ש"ח. גידול ברווחי אקוויטי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה חודשים ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בסך של 34,838 אלפי ש"ח, 14,971 אלפי ש"ח ו- 9,319 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ביאור 8- זכויות מיעוט

בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל, זכויות המיעוט מוצגות במאזן מחוץ להון העצמי ואילו על פי התקינה הבינלאומית זכויות המיעוט מוצגות במאזן כחלק מההון העצמי. כתוצאה מכך, בימים 1 בינואר, 2007, 31 בדצמבר 2007 ו- 30 ביוני 2007, סווגו זכויות מיעוט בסך 5,400 אלפי ש"ח ובסך 9,167 אלפי ש"ח, 7,376 אלפי ש"ח, בהתאמה והוצגו כפריט נפרד בהון העצמי. בנוסף, בדוח רווח והפסד חלק המיעוט בתוצאות החברות המאוחדות נכלל כחלק מתוצאות הפעילות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל ואילו על פי התקינה הבינלאומית חלק המיעוט כאמור אינו חלק מדוח רווח והפסד אלא מוצג כחלק מחלוקת הרווח בין בעלי המניות. כתוצאה מכך חלק המיעוט לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2007 בסך 3,911 אלפי ש"ח ובסך של 1,356 אלפי ש"ח, נוטרל מדוח רווח והפסד.

באשר לאופציות מכר (PUT) בידי מיעוט ראה ביאור 7(ב) לעיל.

ביאור 9-דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן

על פי כללי החשבונאות המקובלים בישראל, ניתן גילוי בדבר דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן ולפני מועד אישור הדוחות הכספיים כמרכיב נפרד של ההון העצמי, בסעיף שכונה "דיבידנד שהוצע או הוכרז לאחר תאריך המאזן" וכן ניתן באור בדוחות הכספיים בנדון. באימוץ התקינה הבינלאומית, נכלל גילוי בביאורים בלבד בדבר דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן.

באור 8 – התאמה בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS (המשך)

ד. באורים להתאמות למאזנים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007, ליום 30 ביוני 2007 ולדוחות רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007 בין הדיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS: (המשך)

ביאור 10- הוצאות מראש

בהתאם לתקינה הבינלאומית יש לסווג הוצאות מראש שנכללו בסעיף חייבים ויתרות חובה לסעיף רכוש אחר (הוצאות נדחות) שכן הם אינם מהווים נכסים פיננסיים.

ביאור 11- הכנסות (הוצאות), נטו מחברות אחרות ומסוכנויות ביטוח

בהתאם לחוזר המפקח מחודש מרץ 2008 נקבע כי יש לערוך את הביאור לפי מתכונת ההצגה הקיימת היום בתקינה הישראלית, תוך הוספת פירוטים לסעיפים המוצגים נטו (הכנסות נטו מסוכנויות ביטוח, הכנסות נטו מניהול קרנות פנסיה והכנסות נטו משירותים פיננסיים אחרים).

ביאור 12- התחייבויות תלויות

בהתייחס לתלויות על פי כללי החשבונאות המקובלים בישראל, הכירה הקבוצה בהפרשה אם צפוי (probable) שימוש במשאבים כלכליים לצורך סילוק המחויבות.
בהתאם לתקינה הבינלאומית יש להכיר בהפרשה, אם הסיכוי לקיום מחויבות לתאריך המאזן גבוה מהסיכוי לאי קיומה (more likely than not).
במעבר ליישום תקני ה-IFRS לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים לימים 1 בינואר 2007, 31 בדצמבר 2007 ו- 30 ביוני 2007 ועל דוחות הרווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 ולתקופות של שישה חודשים ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2007.